

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб
Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341
E-mail: sgrs.redakcija@slglasnik.org
sgrs.oglasni@slglasnik.org
sgrs.finansije@slglasnik.org
sgrs.online@slglasnik.org

www.slglasnik.org

Петак, 10. јул 2020. године

БАЊА ЛУКА

Број 67

Год. XXIX

Жиро рачуни: Нова банка а.д. Бања Лука
555-007-00001332-44
НЛБ банка а.д. Бања Лука
562-099-00004292-34
Sberbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
UniCredit Bank а.д. Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39
Addiko Bank а.д. Бања Лука
552-030-00026976-18

1353

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Проглашавам Закон о високом образовању, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Десетој редовној сједници, одржаној 25. јуна 2020. године, а Вијеће народа 6. јула 2020. године констатовало да се Закон о високом образовању не односи на витални национални интерес ни једног од конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-1980/20
7. јула 2020. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Жељка Цвијановић, с.р.

ЗАКОН

О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Закона

Члан 1.

Овим законом уређују се: циљеви и принципи високог образовања у Републици Српској, ниво и врсте високог образовања, оснивање, организација и рад високошколских установа, општа начела у области обезбјеђења квалитета у високом образовању, образовна, научноистраживачка и умјетничка дјелатност високошколских установа, права и обавезе академског особља и студената, тијела у области високог образовања, финансирање високошколских установа, као и друга питања од значаја за обављање дјелатности високог образовања.

Дјелатност високог образовања

Члан 2.

(1) Високо образовање је дјелатност од општег интереса за Републику Српску (у даљем тексту: Република).

(2) Овим законом успостављају се принципи и стандарди дјелатности високог образовања, у складу са стратешким циљевима европског простора високог образовања.

Циљеви високог образовања

Члан 3.

Циљеви високог образовања су:

- 1) образовање стручног кадра у складу са стратешким документима Републике и потребама тржишта рада,
- 2) развој и унапређивање науке и умјетничког стваралаштва,
- 3) очување културног идентитета,
- 4) стварање подстицајног окружења за развој каријера високообразованих стручњака у Републици,
- 5) развој друштва и привреде.

Принципи високог образовања

Члан 4.

Високо образовање заснива се на сљедећим принципима:

- 1) академске слободе,
- 2) аутономија,
- 3) етичност академског особља,
- 4) студент је у центру учења и подучавања,
- 5) јединство наставе и научноистраживачког, односно умјетничког рада и реализације друштвено корисних пројеката,
- 6) уважавање хуманистичких и демократских вриједности европских и националних традиција,
- 7) усклађивање са европским простором високог образовања,
- 8) развој система обезбјеђења квалитета у складу са Стандардима и смјерницама за обезбјеђивање квалитета у европском простору високог образовања (енгл. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, у даљем тексту: ESG стандарди),
- 9) отвореност према грађанима,
- 10) интеракција са друштвеном заједницом и обавеза високошколских установа да развијају друштвену одговорност,
- 11) усмјереност ка вишем степену финансијске самоодрживости,
- 12) објективне и транспарентне процедуре избора, запошљавања и напредовања наставног особља,
- 13) трансфер знања и заштита интелектуалне својине,
- 14) подстицање изврности у науци и умјетности и упоредивост са међународним критеријумима квалитета,

15) подстицање иновативности и предузетништва с циљем афирмације конкурентности,

16) равноправност високошколских установа без обзира на облик својине, односно на то ко је оснивач,

17) поштовање људских права и грађанских слобода, укључујући забрану свих видова дискриминације,

18) равноправност полова,

19) подстицање инклузије угрожених група.

Академске слободе

Члан 5.

(1) Академско особље има слободу научноистраживачког рада и умјетничког стваралаштва, те слободу избора метода интерпретације наставних садржаја, а да се тиме не излаже опасности од губитка статуса који има у високошколској установи.

(2) Академске слободе из става 1. овог члана не могу се тумачити, нити примјењивати на начин који доводи у питање поштовање законом утврђених права и обавеза за академско особље.

Аутономија

Члан 6.

(1) Високошколске установе имају аутономију у наставном, научноистраживачком и умјетничком раду у оквиру добијене дозволе за рад.

(2) Високошколска установа, у складу са законом, има право на:

1) слободу истраживања, умјетничког стваралаштва и преношења знања,

2) избор својих академских, управних и руководних тијела,

3) уређивање своје структуре и активности сопственим правилима у складу с овим законом,

4) запошљавање наставног и другог особља у складу са прописима којима се уређује област рада и овим законом,

5) развијање, усвајање и реализацију студијских програма, научноистраживачких и умјетничких пројеката и утврђивање правила студирања,

6) додјелу звања наставном и другом особљу у складу са овлашћењима из овог закона,

7) самостално остваривање наставне, истраживачке и умјетничке сарадње и дјелатности са другим високошколским установама и другим правним и физичким лицима у Републици, Босни и Херцеговини (у даљем тексту: БиХ) и иностранству,

8) избор органа у складу са статутом и другим актима,

9) финансијску аутономију у складу са овим законом,

10) управљање имовином у складу са законом,

11) управљање интелектуалном својином у процесима преноса знања.

Неповредивост академског простора

Члан 7.

(1) Простор високошколске установе је неповредив.

(2) Полицијски службеници могу ући у просторије високошколске установе, без дозволе надлежног органа високошколске установе, на основу налога суда.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, полицијски службеници могу ући у просторије високошколске установе, без дозволе надлежног органа високошколске установе и без налога суда ако је то неопходно ради лишавања слободе учињеноца кривичног дјела или ради спасавања људи и имовине.

Право на високо образовање

Члан 8.

(1) Приступ високом образовању имају сва лица која су завршила четворогодишњу средњу школу у Републици и БиХ, као и лица која су завршила одговарајућу школу у иностранству.

(2) Приступ високом образовању не може бити ограничен директно или индиректно на основу: пола, родног идентитета, расе, сексуалне оријентације, физичког или другог недостатка, брачног стања, боје коже, језика, вјероисповијести, политичког или другог мишљења, националног, етничког или социјалног поријекла, везе са неком националном заједницом, имовине, броја година или неког другог статуса.

(3) За лице које је школу завршило у иностранству надлежни орган спроводи поступак признавања јавне исправе о стеченом нивоу образовања.

(4) Изузетно од става 3. овог члана, за лице које је завршило средњу школу у Републици Србији не спроводи се поступак признавања исправе о стеченом нивоу образовања.

(5) Граматички изрази употребљени у овом закону за означавање мушког и женског рода подразумевају оба рода.

ГЛАВА II

САВЈЕТ ЗА ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Савјет

Члан 9.

(1) Савјет за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Савјет) дјелује као независно академско, стручно и савјетодавно тијело.

(2) Административно-техничке послове за Савјет обавља Министарство за наунотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво (у даљем тексту: Министарство).

(3) Рад и функционисање Савјета уређује се Пословником о раду Савјета, у складу са одредбама овог закона.

(4) Пословник о раду доноси Савјет двотрећинском већином гласова од укупног броја својих чланова.

(5) Чланови Савјета имају право на мјесечну накнаду за рад, чија висина се утврђује одлуком о именовању Савјета.

(6) Рад Савјета се финансира из буџета Републике.

Именовање и разрјешење чланова Савјета

Члан 10.

(1) Савјет има 17 чланова: по два члана из шест научних области и једног члана из области умјетности, представника истакнутих универзитетских наставника и четири члана који су представници привредног сектора.

(2) Изабрани представници у законодавној власти, носиоци функција у извршној власти, чланови руководећих органа политичких странака, руководиоци у високошколским установама (ректор, декан, директор научноистраживачког института, директор високе школе, члан управног одбора високошколске установе) и научноистраживачких института не могу бити чланови Савјета.

(3) Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада) на приједлог Министарства именује чланове Савјета.

(4) Прије сачињавања приједлога из става 3. овог члана, Министарство је обавезно да за избор чланова Савјета затражи приједлоге: научних организација, универзитета, Академије наука и умјетности Републике Српске, ректорске конференције, Привредне коморе Републике Српске и привредних организација носилаца технолошког развоја.

(5) Приједлог из става 4. овог члана мора да садржи биографију кандидата и кратко образложење приједлога.

(6) Мандат чланова Савјета траје четири године са могућношћу једног поновног избора.

(7) Савјет бира председника из реда својих чланова.

(8) Влада, на приједлог Министарства, разрјешава члана Савјета и прије истека времена на које је именован ако:

1) сам затражи разрјешење,

2) ступи на неку од дужности из става 2. овог члана,

3) не извршава обавезе прописане овим законом и Пословником о раду Савјета,

4) изгуби пословну способност,

5) својим поступцима повриједи углед дужности коју врши,

6) се утврди да је користио неетичке праксе у академској каријери у складу са овим законом.

(9) На позив Савјета у вези са питањима која су од значаја за студенте, учествују два представника студената које делегира Унија студената Републике Српске.

Начин рада Члан 11.

(1) Рад Савјета је јаван.

(2) У раду Савјета могу да учествују, без права одлучивања, представници институција, у складу са Пословником о раду Савјета.

(3) Савјет за потребе свог рада може да формира посебна радна тијела састављена од стручњака који нису чланови Савјета.

(4) Савјет подноси Влади извјештај о свом раду најмање једном годишње.

Надлежности Члан 12.

У оквиру својих надлежности Савјет:

1) прати развој високог образовања у Републици и његову усклађеност са европским и међународним стандардима,

2) предлаже мјере за развој и унапређивање високог образовања,

3) даје препоруке Министарству о уписној политици,

4) даје мишљење о стандардима за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма,

5) даје мишљење о стандардима за акредитацију високошколских установа и студијских програма, водећи рачуна о европским и међународним стандардима, те критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ,

6) даје мишљење о елаборату о оправданости оснивања високошколске установе, чланице универзитета и одјељења ван сједишта, односно о извођењу новог студијског програма,

7) предлаже министру за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво (у даљем тексту: министар) услове за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања,

8) предлаже Влади Мрежу високошколских установа и студијских програма у Републици Српској (у даљем тексту: Мрежа високошколских установа),

9) предлаже Министарству моделе финансирања научноистраживачке дјелатности, високог образовања, технолошког и умјетничког развоја,

10) предлаже Министарству проглашавање научних центара изврности,

11) предлаже министру критеријуме за категоризацију научних часописа,

12) обавља и друге послове у складу са законом.

ГЛАВА III

ВРСТЕ И НИВОИ СТУДИЈА

Врсте студија Члан 13.

(1) Дјелатност високог образовања остварује се кроз академске и струковне студије.

(2) Академски студиј оспособљава студенте за обављање послова у науци, умјетности и високом образовању, у реалном и јавном сектору, те за развој и примјену научних, умјетничких и стручних достигнућа.

(3) Струковни студиј пружа студентима одговарајући ниво знања и вјештина који омогућава обављање стручних занимања и оспособљава их за непосредно укључивање у радни процес.

(4) Врста студија дефинише се и образлаже студијским програмом и општим актима високошколске установе.

Нивои студија Члан 14.

(1) Нивои високог образовања су:

1) први циклус,

2) други циклус и

3) трећи циклус.

(2) Студије првог и другог циклуса високог образовања могу бити академске и струковне.

(3) Студије трећег циклуса су академске студије.

(4) Нивои високог образовања из става 1. овог члана су усклађени са Европским квалификационим оквиром (енгл. European Qualifications Framework - EQF).

Обим студија Члан 15.

(1) Студије из члана 13. овог закона изводе се у складу са Европским системом преноса и акумулације бодова (European Credit Transfer System, у даљем тексту: ECTS).

(2) ECTS бодови одређују се на основу просјечног рада студента неопходног за стицање предвиђених исхода учења, при чему један ECTS бод представља, по правилу, 30 сати укупног просјечног ангажовања студента.

(3) Збир од 60 ECTS бодова одговара просјечном укупном ангажовању студента у оквиру 40-часовне радне седмице током једне академске године, а састоји се од наставе, самосталног рада, колоквијума, испита, израде завршних радова, практичног рада, стручне праксе и обављања волонтерског рада у складу са прописима којим се уређује ова област.

(4) Високошколска установа у структури студијског програма прописује који су облици ангажовања из става 3. овог члана обавезни за студенте на том студијском програму.

(5) Високошколска установа прописује критеријуме за утврђивање ECTS бодова по предметима који су усклађени са Водичем за коришћење ECTS-а 2015 (ECTS User Guide 2015).

(6) Пренос ECTS бодова између различитих студијских програма исте врсте студија врши се на основу броја ECTS бодова и исхода учења.

Трајање студија Члан 16.

(1) Један семестар студија вреднује се са најмање 30 ECTS бодова у сваком циклусу.

(2) Студије првог циклуса трају три или четири године и вреднују се са најмање 180 ECTS бодова, односно најмање 240 ECTS бодова, осим кратког програма студија који траје од једне до двије године и вреднује се са најмање 60 ECTS бодова до најмање 120 ECTS бодова.

(3) Кратки програм студија из става 2. овог члана, као дио студија првог циклуса, може се организовати уколико пружа одговарајућа знања, вјештине и компетенције за област рада или занимања, лични развој студента или даље студије за завршетак првог циклуса.

(4) За кратки програм студија из става 2. овог члана високошколска установа издаје сертификат о завршеном кратком програму студија и стеченим компетенцијама.

(5) Студије другог циклуса изводе се након студија првог циклуса, трају једну или двије године и вреднују се са најмање 60 ECTS бодова, односно најмање 120 ECTS бодова и то тако да у збиру са првим циклусом студија износе најмање 300 ECTS бодова.

(6) Изузетак од ст. 2. и 5. овог члана су интегрисане студије које се изводе као јединствени студијски програм који обухвата први и други циклус студија и вреднује се са најмање 300 ECTS бодова, односно интегрисани студији медицине и стоматологије који се вреднују са најмање 360 ECTS бодова.

(7) Студије трећег циклуса изводе се након академског студија другог циклуса, односно интегрисаног студија, трају три године и вреднују се са најмање 180 ECTS бодова.

Академска година

Члан 17.

(1) Академска година почиње, по правилу, 1. октобра и траје годину дана.

(2) Наставни процес у једној академској години организује се у два семестра, од којих сваки траје, по правилу, 15 седмица.

Начин извођења студија

Члан 18.

(1) Високо образовање може се стицати редовно или ванредно, у складу са студијским програмом и статутом високошколске установе.

(2) Високошколска установа у структури студијског програма прописује облике и начине извођења наставе за редовни и ванредни студиј.

(3) Начин извођења ванредног студија уређује се статутом високошколске установе, уз обавезу стицања ECTS бодова, као и на редовном студију.

(4) Студијски програми се могу организовати путем извођења наставе на даљину.

(5) Услови и начини остваривања учења на даљину прописују се стандардима за почетну акредитацију и општим актом високошколске установе.

Наставни процес

Члан 19.

(1) Високошколска установа дужна је да организује наставни процес за све студенте који стичу високо образовање на начин прописан чланом 18. овог закона.

(2) Високошколска установа дужна је да обезбиди јавно доступним информације о:

1) начину, времену и мјесту одржавања наставе, предавања и вјежби,

2) циљевима, методама и садржајима наставе,

3) методама, критеријумима и мјерилима испитивања,

4) начину обезбјеђивања јавности на испиту,

5) начину остваривања увида у резултате испита и провјере знања,

6) осталим питањима од значаја за студенте.

(3) Високошколске установе у Републици обавезне су да у складу са техничким могућностима путем електронских средстава комуникације студентима омогуће приступ наставним материјалима, односно литератури, презентацијама, аудио-видео материјалу и другим материјалима за које се објавом неће нарушавати ауторска права у вези са дистрибуцијом.

(4) Доступност информација из ст. 1, 2. и 3. овог члана високошколска установа прописује општим актима.

(5) Наставници и сарадници изводе предавања и вјежбе и друге облике наставе на једном од службених језика Републике по властитом избору.

(6) Студенти полажу испите на једном од службених језика Републике по властитом избору.

(7) Настава или дио наставе може се изводити и на једном од страних језика, уколико је дефинисано студијским програмом.

(8) Високошколска установа, односно чланица високошколске установе дужна је да практични рад и стручну

праксу организује и реализује као саставни дио наставног процеса.

(9) Практични рад и стручна пракса којом се развијају знања, вјештине и компетенције студената могу се реализовати као саставни дио наставе у просторијама високошколске установе, односно у наставним базама чланица високошколске установе, што ће се прецизније уредити статутом високошколске установе.

(10) Дио наставе може се изводити у установама и организацијама које су наставне базе високошколских установа, у складу са студијским програмом и законом.

(11) Наставна база јавне високошколске установе из области здравља и заштите здравља користи се за извођење наставног процеса само за потребе те високошколске установе.

Наставни план и програм

Члан 20.

(1) Наставним планом и програмом студија утврђује се:

1) обим студија,

2) наставни предмети, њихов садржај и распоред по годинама и семестрима,

3) број часова за разне облике наставе.

(2) Наставни предмети могу бити обавезни, изборни и факултативни, а то се утврђује студијским програмом.

(3) Наставни предмети, по правилу, изводе се у току једног семестра, а најдуже у току два семестра.

(4) Наставним планом првог и другог циклуса студија утврђује се најмање 20, а највише 25 часова наставе седмично.

(5) Изузетак од става 4. овог члана представљају студијски програми за чију реализацију је потребно наставним планом првог и другог циклуса студија утврдити већи број часова наставе седмично.

(6) Наставни план студија објављује се прије почетка наставе за наредну академску годину на начин да буде доступан јавности.

Студијски програм - опште одредбе

Члан 21.

(1) Студијски програм је свеобухватан и систематичан приступ за пружање академског и струковног образовања с циљем припреме студената за наставак образовања или успјешну каријеру.

(2) Студијски програм треба да буде усклађен са стратешким циљевима у области високог образовања и потребама тржишта рада.

(3) Студијски програм доноси се по процедури и на начин прописан статутом и општим актом високошколске установе, а у складу са ESG стандардима за акредитацију.

(4) У складу са ESG стандардима, високошколска установа је при изради студијских програма дужна укључити представнике студената и тржишта рада.

Студијски програм првог и другог циклуса

Члан 22.

Студијским програмом првог и другог циклуса утврђују се:

1) назив и циљеви студијског програма,

2) област образовања којој припада студијски програм,

3) врста и ниво студија,

4) обим студија,

5) исходи учења на нивоу студијског програма,

6) струковно, односно академско звање које се стиче завршетком студијског програма,

7) услови за упис на студијски програм за студенте из Републике и БиХ, односно иностранства,

8) листа обавезних, изборних и факултативних предмета са оквирним садржајем,

- 9) обавезна и помоћна литература за студиј,
- 10) начин извођења студија и полагања испита за све облике стицања високог образовања,
- 11) мјеста извођења наставе,
- 12) потребно вријеме за извођење појединих облика студија,
- 13) предвиђени број часова за поједине предмете и њихов распоред по годинама,
- 14) бодовна вриједност сваког предмета исказана у складу са ECTS бодовима,
- 15) бодовна вриједност завршног рада исказана у складу са ECTS бодовима,
- 16) услови уписа студента у сљедећи семестар, односно сљедећу годину студија, те предуслови за упис појединих предмета и групе предмета,
- 17) начин избора предмета из других студијских програма,
- 18) могућност извођења наставе на страним језицима,
- 19) услови за прелазак са других студијских програма,
- 20) силабуси наставних предмета,
- 21) остала питања од значаја за извођење студијског програма.

Студијски програм трећег циклуса
Члан 23.

Студијским програмом трећег циклуса утврђују се:

- 1) назив и циљеви студијског програма,
- 2) научна и умјетничка област којој припада студијски програм,
- 3) научно и умјетничко звање које се стиче завршетком студијског програма,
- 4) услови за упис на студијски програм за студенте из Републике и БиХ, односно иностранства,
- 5) листа обавезних и изборних предмета са оквирним садржајем,
- 6) литература,
- 7) начин извођења студија и полагања испита,
- 8) потребно вријеме за извођење студија,
- 9) предвиђени број часова за поједине предмете и њихов распоред по годинама,
- 10) бодовна вриједност сваког предмета исказана у складу са ECTS бодовима,
- 11) бодовна вриједност објављених научних радова, презентације научних резултата, дисертације и умјетничких радова исказана у ECTS бодовима,
- 12) услови уписа студента у сљедећи семестар, односно сљедећу годину студија, те предуслови за упис појединих предмета и групе предмета,
- 13) начин избора предмета из других студијских програма,
- 14) могућност извођења наставе на страним језицима,
- 15) услови за прелазак са других студијских програма,
- 16) силабуси наставних предмета,
- 17) остала питања од значаја за извођење студијског програма.

Студијски програм - прилагодљивост и праћење
Члан 24.

- (1) Студијски програми које изводи високошколска установа морају бити прилагодљиви тако да омогућавају улазак и излазак у одговарајућим фазама студија, на начин да се зависно од напретка који је студент остварио додјељују ECTS бодови.
- (2) Реализацију студијског програма прате научно-наставна и умјетничко-научно-наставна вијећа чланице универзитета, односно сенат високе школе и дају приједлог за њихову измјену и допуну.

Студијски програми - обавезе у завршној години
Члан 25.

- (1) Студијским програмом првог циклуса може бити предвиђена израда завршног рада.
- (2) Студијски програм другог циклуса и интегрисани студијски програм садрже, по правилу, обавезу израде завршног рада.
- (3) Студијски програм трећег циклуса садржи обавезу израде докторске дисертације.
- (4) Број ECTS бодова којима се исказује завршни рад и докторска дисертација рачунају се у укупан број бодова потребних за завршетак студија.
- (5) Начин и поступак припреме и одбране завршног рада и докторске дисертације прописују се општим актом високошколске установе.

Студијски програм - измјене и допуне
Члан 26.

- (1) Измјене студијског програма, промјена облика и начина извођења наставе врше се по поступку утврђеном за његово доношење.
- (2) Измјене и допуне студијског програма за који је високошколска установа добила дозволу за рад, а које врши ради његовог усклађивања са организацијом рада и достигнућима науке и умјетности у складу са прописаним стандардима за акредитацију студијских програма, не сматрају се новим студијским програмом.
- (3) Измјене и допуне студијског програма из става 2. овог члана не могу укључивати измјену области образовања којој припада студијски програм, назива студијског програма, нити звања које се стиче његовим завршетком.
- (4) О измјени, односно допуни студијског програма високошколска установа обавјештава Министарство у року од 60 дана од дана доношења одлуке о измјени, односно допуни студијског програма.

Заједнички студиј
Члан 27.

- (1) Високошколска установа може са другом акредитованом високошколском установом у земљи и иностранству успоставити заједнички студиј, на основу заједнички утврђеног студијског програма и општег акта високошколске установе.
- (2) Заједнички студиј је заједнички студијски програм који организују и изводе двије или више акредитованих домаћих или иностраних високошколских установа.
- (3) Студијски програм из става 1. овог члана који изводе високошколске установе из Републике, односно БиХ мора проћи поступак почетне акредитације и акредитације.
- (4) Студијски програм из става 1. овог члана који изводе домаће и иностране високошколске установе мора бити акредитован у складу са прописима из области обезбјеђења квалитета у земљи у којој се изводи и у земљи у којој је сједиште, односно одјељење ван сједишта високошколске установе која изводи студијски програм.
- (5) Успостављање, извођење, завршетак заједничког студија и издавање заједничке дипломе дефинишу се уговором између високошколских установа које га изводе, а у складу са одредбама закона и општим актом високошколске установе.

Мултидисциплинарни или интердисциплинарни студиј
Члан 28.

- (1) Мултидисциплинарни или интердисциплинарни студиј је студиј који могу организovati једна или више високошколских установа.
- (2) Организовање студија из става 1. овог члана прописује се општим актом високошколске установе.

Стицање звања
Члан 29.

- (1) Завршетком студија првог, другог, интегрисаног или трећег циклуса лице стиче струковно, академско, науч-

но или умјетничко звање у одређеној области, зависно од врсте и нивоа завршеног студијског програма.

(2) Звање које стиче лице из става 1. овог члана уређује се прописима којима је уређена област звања.

ГЛАВА IV

ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Високошколска установа

Члан 30.

(1) Дјелатност високог образовања обављају високошколске установе:

- 1) универзитети и
- 2) високе школе.

(2) Високошколска установа је непрофитна организација и обавља своју дјелатност као јавну службу у складу са прописом којим се уређује систем јавних служби, а добит коју остварује обављањем дјелатности високог образовања користе искључиво за развој и унапређење властите дјелатности високог образовања.

(3) Високошколска установа има својство правног лица.

Универзитет/висока школа

Члан 31.

(1) Универзитет је високошколска установа која:

1) обједињује образовни и научноистраживачки, стручни, односно умјетнички рад, те пројекте од значаја за друштвену заједницу као три компоненте јединственог процеса високог образовања,

2) реализује најмање десет различитих академских студијских програма из најмање четири области образовања и

3) изводи академске студије сва три циклуса.

(2) Универзитет може изводити и струковне студије првог и другог циклуса.

(3) Висока школа је високошколска установа која:

1) обједињује образовни, научноистраживачки и стручни, односно умјетнички рад, те пројекте од значаја за пословну заједницу као компоненте јединственог процеса високог образовања,

2) реализује најмање три студијска програма из најмање једне области образовања и

3) изводи струковне и/или академске студије првог циклуса.

(4) Области образовања и нижи нивои класификације образовања прописују се Правилником о областима образовања, у складу са међународном стандардном класификацијом образовања.

(5) Правилник из става 4. овог члана доноси министар.

Дјелатности високошколске установе

Члан 32.

(1) У оквиру дјелатности високог образовања високошколске установе обављају научноистраживачку, умјетничку, експертско-консултантску и издавачку дјелатност, а могу обављати и друге послове којима се комерцијализују резултати научног, умјетничког и истраживачког рада, под условом да се тим пословима не угрожава квалитет наставе и научног, умјетничког, односно стручног рада.

(2) С циљем комерцијализације научних резултата, умјетничког стваралаштва и проналазака, високошколске установе могу бити оснивачи организација за развој технологија и организација за инфраструктурну подршку развоја технологија, у складу са овим законом и прописом којим је уређена научноистраживачка дјелатност и технолошки развој, при чему остварену добит високошколске установе могу користити искључиво за унапређење основне дјелатности.

(3) Високошколска установа у оквиру своје дјелатности може реализовати програме цијеложивотног образовања из области образовања из којих изводи студијске програме, а који се не сматрају високим образовањем у смислу овог закона.

(4) Програми цијеложивотног образовања саставни су дио унутрашњег система обезбјеђења и унапређења квалитета високошколске установе.

(5) Услови и поступак реализације програма цијеложивотног образовања прописују се општим актом високошколске установе.

Мрежа високошколских установа и студијских програма

Републике Српске

Члан 33.

(1) Влада, на приједлог Савјета, доноси одлуку о Мрежи високошколских установа.

(2) Мрежа високошколских установа садржи податке о постојећем стању, о потреби за оснивањем нових високошколских установа и нових студијских програма.

(3) Мрежа високошколских установа доноси се за период од двије године.

Оснивачи високошколских установа

Члан 34.

(1) Високошколске установе могу бити јавне и приватне.

(2) Оснивач јавне високошколске установе је Народна скупштина Републике Српске (у даљем тексту: Народна скупштина) у име Републике.

(3) Оснивач приватног универзитета може бити домаћа приватна високошколска установа или страном правно лице заједно са домаћом приватном високошколском установом, у складу са овим законом и законом којим се уређује област јавних служби.

(4) Високошколска установа из става 3. овог члана мора имати претходно изведену најмање једну генерацију студената из најмање седам различитих студијских програма и најмање четири области образовања, те међународно признате резултате у научноистраживачком раду.

(5) Оснивач приватне високе школе може бити домаће правно или физичко лице, као и страном правно или физичко лице заједно са домаћом високошколском установом, у складу са овим законом и законом којим се уређује област јавних служби.

(6) Оснивач приватне високе школе не може бити физичко лице које је правноснажном пресудом осуђено на казну затвора, за кривична дјела учињена против службене дужности, против полног интегритета, сексуалног злостављања и искоришћавања дјетета, као ни лице које је прекршило кодекс професионалне честитости у складу са овим законом.

(7) Назив високошколске установе одређује оснивач.

Покретање поступка за издавање дозволе за рад

Члан 35.

(1) Високошколска установа подноси Министарству захтјев за издавање дозволе за рад.

(2) Уз захтјев из става 1. овог члана високошколска установа доставља:

1) оснивачки акт,

2) извод из регистра привредних субјеката,

3) доказе о испуњености стандарда за почетну акредитацију,

4) елаборат о оправданости оснивања и извођења студијских програма које високошколска установа жели изводити, у складу са одлуком о Мрежи високошколских установа из члана 33. овог закона и стратешким документима у области високог образовања,

5) доказ о уплаћеној такси за вођење поступка, у складу са законом којим се уређују административне таксе.

(3) Високошколска установа за чије оснивање и рад се не обезбјеђују средства из буџета Републике, дужна је да за обављање дјелатности високог образовања има одговарајући простор у сопственом власништву, о чему доставља доказе уз захтјев из става 1. овог члана.

(4) Високошколска установа за чије оснивање и рад се не обезбјеђују средства из буџета Републике, уз захтјев из става 1. овог члана, доставља банкарску гаранцију у износу од 50% школарине по сваком студенту и споразум са другом акредитованом високошколском установом из Републике о обезбјеђењу завршетка студија за студенте у случају престанка рада.

(5) Прије истека рока важења банкарске гаранције из става 4. овог члана, високошколска установа дужна је доставити Министарству нову банкарску гаранцију.

(6) Министар доноси Правилник о поступку утврђивања испуњености услова за обављање дјелатности високошколског образовања.

Мишљење Савјета о елаборату Члан 36.

(1) Министарство прибавља мишљење Савјета о елаборату из члана 35. став 2. тачка 4) овог закона.

(2) Уколико је мишљење Савјета о елаборату негативно, министар рјешењем одбија захтјев високошколске установе за издавање дозволе за рад.

(3) Рјешење министра из става 2. овог члана је коначно, а против рјешења се може покренути управни спор пред надлежним судом.

(4) Уредан захтјев са документацијом и позитивним мишљењем Савјета о елаборату Министарство доставља Агенцији за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција), ради спровођења поступка вањског вредновања у сврху почетне акредитације.

Спровођење поступка почетне акредитације Члан 37.

(1) Поступак вањског вредновања у сврху почетне акредитације спроводи се у складу са овим законом, законом којим се уређује област обезбјеђења квалитета, правилником из члана 35. став 6. овог закона и стандардима за почетну акредитацију.

(2) Стандарде из става 1. овог члана доноси Агенција, у складу са овим законом и законом којим се уређује област обезбјеђења квалитета.

(3) Након спроведеног поступка из става 1. овог члана, Агенција доставља Министарству извјештај са препоруком за издавање дозволе за рад или за одбијање захтјева високошколске установе за издавање дозволе за рад.

Издавање дозволе за рад Члан 38.

(1) На основу извјештаја са препоруком за издавање дозволе за рад из члана 37. став 3. овог закона, министар издаје дозволу за рад високошколској установи.

(2) На основу извјештаја са препоруком за одбијање захтјева за издавање дозволе за рад из члана 37. став 2. овог закона, министар рјешењем одбија захтјев за издавање дозволе за рад.

(3) Дозвола за рад високошколске установе из става 1. и рјешење из става 2. овог члана коначни су, а против истих се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Регистар Члан 39.

(1) На основу дозволе за рад, високошколска установа се уписује у Регистар високошколских установа (у даљем тексту: Регистар), који води Министарство.

(2) Високошколска установа може почети да ради и обавља дјелатност високошколског образовања након уписа у Регистар из става 1. овог члана.

(3) Министар доноси Правилник о садржају и поступку уписа у Регистар из става 1. овог члана.

Акредитација Члан 40.

(1) Високошколска установа којој је издата дозвола за рад дужна је да поднесе захтјев за акредитацију високо-

школске установе и студијског програма најкасније двије године од коначности дозволе за рад.

(2) Поступци акредитације високошколских установа и студијских програма спровode се у складу са законом којим се уређује област обезбјеђења квалитета и стандардима за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

(3) Стандарде из става 2. овог члана доноси Агенција, у складу са овим законом, законом којим се уређује област обезбјеђења квалитета, критеријумима за акредитацију високошколских установа и студијских програма у БиХ, те европским и међународним стандардима.

(4) Јавне исправе могу издавати само акредитоване високошколске установе.

Оснивање чланице универзитета и издавање дозволе за извођење студијског програма Члан 41.

Оснивање организационе јединице, односно чланице акредитованог универзитета (у даљем тексту: чланица универзитета), одјељења ван сједишта акредитоване високошколске установе, те издавање дозволе за извођење новог студијског програма на акредитованој високошколској установи обавља се на начин и по поступку прописаном за оснивање високошколских установа.

Статусне промјене високошколске установе Члан 42.

(1) Високошколска установа може вршити промјену назива, сједишта и статусне промјене, у складу са законом.

(2) За високошколске установе чији је оснивач Република одлуку о промјени из става 1. овог члана доноси оснивач.

(3) У случају промјене из става 1. овог члана спроводи се поступак за издавање нове дозволе за рад.

Престанак рада високошколске установе Члан 43.

Високошколска установа престаје да ради:

- 1) када оснивач донесе одлуку о престанку рада,
- 2) када надлежни орган утврди неправилности, укључујући незаконито издавање јавних исправа или извођење студијског програма без дозволе у складу са овим законом,
- 3) када се тој установи одузме дозвола за рад у поступку надзора у складу са овим законом,

4) када суд правоснажном одлуком утврди неоснованост уписа у регистар привредних субјеката,

5) даном правоснажности рјешења којим се одбија захтјев за акредитацију, у складу са овим законом и законом којим се уређује област обезбјеђења квалитета,

6) даном истека рока важења акредитације, уколико није поднијела нови захтјев за акредитацију, у складу са овим законом и законом којим се уређује област обезбјеђења квалитета,

7) у случају када се престане бавити дјелатношћу високошколског образовања као основном дјелатношћу,

8) када наступе други случајеви одређени овим законом или актом о оснивању високошколске установе.

Одговорност оснивача у случају престанка рада Члан 44.

У случају престанка рада високошколске установе, одговорност оснивача је да осигура, у складу са прописом којим се уређује област архивске грађе, трајно чување:

- 1) евиденције у складу са овим законом,
- 2) студијских програма,
- 3) архива,
- 4) друге документације.

Статут високошколске установе
Члан 45.

(1) Статут је основни акт високошколске установе којим се прописује:

- 1) организација високошколске установе,
- 2) органи, тијела и начин њиховог рада,
- 3) организација и надлежност чланица универзитета,
- 4) управљање и руковођење високошколском установом,
- 5) заступање и представљање високошколске установе,
- 6) студијски програми,
- 7) организација и обављање научноистраживачког, стручног и умјетничког рада,
- 8) начин остваривања права и обавеза наставног и административног особља, те студената,
- 9) организовање наставног и административног особља и студената,
- 10) начин остваривања прихода, управљање средствима и имовином,
- 11) академска и финансијска овлашћења и одговорности чланица универзитета,
- 12) обавезе високошколске установе према оснивачу,
- 13) евиденције,
- 14) испитни рокови,
- 15) друга питања у складу са овим законом.

(2) Статут високошколске установе садржи и одредбе које:

- 1) осигуравају особљу и студентима високошколске установе слободу говора, организовања и окупљања у складу са законом,
- 2) штите особље и студенте високошколске установе од дискриминације према било којем основу, као што је: пол, раса, сексуална оријентација, родни идентитет, брачни статус, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, повезаност са неком националном заједницом, имовина, рођење или било који други статус,
- 3) осигуравају слободу академском особљу и студентима да, у складу са овим законом, испитују и тестирају примљена знања и да нуде нове идеје и мишљења, а да се тиме не излажу опасности од губитка свог статуса или било које друге привилегије коју евентуално у високошколској установи уживају,
- 4) пружају правичне и непристрасне механизме рјешавања дисциплинских питања која се тичу наставног и административног особља и студената.

Поступак доношења статута
Члан 46.

(1) Статут високошколске установе доноси сенат, уз претходно прибављено мишљење управног одбора и уз сагласност Министарства.

(2) Високошколска установа доставља приједлог статута Министарству, ради добијања сагласности.

(3) Ако Министарство утврди да приједлог статута није у складу са овим законом и другим прописима, обавјештава високошколску установу да у року од 15 дана од дана пријема обавјештења отклони утврђене неусклађености.

(4) Сагласност на приједлог статута високошколске установе даје Министарство у име Владе у року од 60 дана од дана подношења захтјева за сагласност.

(5) Измјена статута високошколске установе врши се на начин и у поступку прописаном за доношење статута.

ГЛАВА V

ОРГАНИЗАЦИЈА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Чланице универзитета
Члан 47.

(1) Чланице универзитета су:

- 1) факултети,
- 2) умјетничке академије и
- 3) научноистраживачки институти.

(2) Чланице универзитета немају статус правног лица.

(3) Универзитет је дужан да своје чланице упише у регистар привредних субјеката.

(4) Чланице универзитета имају статут који је усклађен са статутом универзитета и којим се уређује њихова организација.

Оснивање других тијела и расподјела добити
Члан 48.

(1) Високошколска установа може основати: научне институте, иновационе центре, центре изврности, центре за трансфер технологија, пословно-технолошке инкубаторе, научнотехнолошке паркове и друге организационе облике за обављање иновационе дјелатности и комерцијализацију резултата истраживања, у складу са законом.

(2) У расподјели добити која је остварена на основу иновација, изума, техничких унапређења и других видова стваралаштва може учествовати и академско особље које их је реализовало, о чему одлуку доноси управни одбор високошколске установе.

Органи високошколске установе
Члан 49.

(1) Органи универзитета су:

- 1) управни одбор,
- 2) сенат и
- 3) ректор.

(2) Органи високе школе су:

- 1) управни одбор,
- 2) сенат и
- 3) директор.

(3) Органи чланица универзитета су:

- 1) научно-наставно вијеће, односно умјетничко-научно-наставно вијеће и научно вијеће,
- 2) декан, односно директор научноистраживачког института.

(4) Високошколска установа може формирати тијела, у складу са статутом високошколске установе.

Управни одбор
Члан 50.

(1) Управни одбор је орган управљања високошколске установе.

(2) Управни одбор јавног универзитета има 11 чланова и чине га четири представника академског особља, један представник административног особља, један представник студената, два представника привредника и три представника оснивача.

(3) Управни одбор јавне високе школе и приватне високошколске установе има најмање седам, а највише 11 чланова и чине га представници академског и административног особља, студената, привреде и оснивача.

(4) Чланове управног одбора који су представници академског и административног особља бира и именује сенат високошколске установе у поступку јавне конкуренције, по процедури прописаној статутом високошколске установе.

(5) Чланове управног одбора који су представници оснивача за јавне високошколске установе именује Влада, након спроведеног јавног конкурса.

(6) Чланове управног одбора јавног универзитета који су представници студената и привредника именује сенат високошколске установе на приједлог студентског представничког тијела, односно на приједлог Привредне коморе Републике Српске и Уније удружења послодаваца Републике Српске.

(7) Чланови управног одбора именују се на период од четири године, са могућношћу још једног избора, осим представника студената чији мандат траје годину дана.

(8) Чланови управног одбора који су представници привредника не могу бити у органима привредног друштва које је у пословно-правном односу са јавном високошколском установом.

(9) Члан управног одбора који је представник студената мора бити редован студент који је први пут уписао годину студија.

(10) Чланови управног одбора јавне високошколске установе који су представници оснивача не могу бити за послени, нити ангажовани у тој високошколској установи.

(11) Предсједник управног одбора бира се из реда академског особља, а замјеник предсједника бира се из реда чланова управног одбора које именује оснивач.

(12) Члан управног одбора не може да буде члан другог органа исте или друге високошколске установе.

Надлежности управног одбора Члан 51.

(1) Управни одбор високошколске установе, поред послова утврђених законом којим се уређује систем јавних служби, обавља и следеће послове:

- 1) даје мишљење о статуту високошколске установе,
- 2) доноси правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста за јавне високошколске установе, уз претходну сагласност Министарства, а на приједлог ректора,
- 3) утврђује планове финансирања и развоја,
- 4) доноси годишњи програм рада високошколске установе, на приједлог сената високошколске установе,
- 5) доноси финансијски план и усваја годишњи извјештај о финансијском пословању високошколске установе,
- 6) разматра финансијски план и извјештај о финансијском пословању чланице универзитета,
- 7) предлаже Министарству висину школарине за редовне студенте првог и другог циклуса студија који обнављају годину у којој су били финансирани из буџета Републике,
- 8) утврђује висину школарине и уписнине за студенте сва три циклуса студија који самофинансирају своје школовање, ванредне студенте и студенте стране држављане,
- 9) утврђује висину уписнине за редовне студенте првог и другог циклуса студија који се финансирају из буџета Републике, односно студенте који обнављају годину у којој су били финансирани из буџета Републике,
- 10) усмјерава, контролише и оцјењује рад ректора или директора у домену финансијског пословања,
- 11) предлаже сенату разрешење ректора универзитета, односно директора високе школе,
- 12) одлучује о коришћењу средстава преко износа утврђеног статутом високошколске установе,
- 13) одлучује у другом степену о приговору запослених на одлуке ректора, односно директора високе школе из радног односа,
- 14) подноси Министарству најмање једанпут годишње извјештај о пословању високошколске установе,
- 15) доноси одлуку о формирању и укидању чланица универзитета на приједлог сената,
- 16) даје сагласност на статут чланица универзитета у складу са својим надлежностима,
- 17) доноси опште акте из области материјално-финансијског пословања и из области рада и радних односа, у складу са законом и статутом високошколске установе и
- 18) обавља друге послове прописане законом, статутом и општим актима високошколске установе.

(2) Одлука управног одбора је коначна, а против исте се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Одговорност за пословање Члан 52.

(1) Управни одбор је одговоран за пословање јавне високошколске установе.

(2) Оснивач, односно скупштина оснивача и управни одбор одговорни су за пословање приватне високошколске установе.

Сенат универзитета и високе школе Члан 53.

(1) Сенат је академски и стручни орган високошколске установе.

(2) Сенатом универзитета предједава ректор, а сенатом високе школе директор.

(3) Сенат универзитета чине ректор, проректори, декани факултета, директори научноистраживачког института, као и студенти у складу са ставом 5. овог члана.

(4) Број чланова, састав, поступак избора, трајање мандата и начин рада сената високе школе прописује се статутом високе школе.

(5) У саставу сената мора бити најмање 15% чланова из реда редовних студената који су први пут уписали годину студија, са свих циклуса студија који се организују на високошколској установи.

Надлежности сената Члан 54.

(1) Сенат одлучује о академским питањима и обавља следеће послове:

- 1) одлучује о наставној, научној, умјетничкој и стручној дјелатности високошколске установе,
- 2) доноси статут универзитета, односно високе школе уз претходно прибављено мишљење управног одбора и уз сагласност Министарства,
- 3) даје сагласност на статуте чланица универзитета,
- 4) доноси опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе,
- 5) сенат универзитета, на приједлог научно-наставног вијећа, односно умјетничко-научно-наставног вијећа, доноси кратке програме студија, студијске програме првог, другог, трећег циклуса студија, интегрисане студијске програме и програме цјеложивотног учења, а сенат високе школе доноси кратке студијске програме, студијске програме првог циклуса студија и програме цјеложивотног учења,
- 6) бира и разрјешава ректора универзитета, односно директора високе школе,
- 7) именује и разрјешава проректоре на приједлог ректора,
- 8) именује чланове управног одбора из реда академског и административног особља,
- 9) сенат универзитета именује вијећа научних области по научним областима на приједлог вијећа чланица универзитета,
- 10) доноси одлуку о расписивању конкурса за изборе у наставничка и сарадничка звања у складу са општим актом високошколске установе,
- 11) сенат универзитета врши избор академског особља на приједлог научно-наставног, односно умјетничко-научно-наставног вијећа чланице универзитета и мишљења вијећа научних области,
- 12) сенат универзитета даје сагласност на извјештаје у поступку стицања научног звања доктора наука,
- 13) сенат универзитета, на приједлог научно-наставног вијећа, додјељује почасно звање професор емеритус и почасни доктор наука,
- 14) предлаже Министарству број студената који се финансирају из буџета Републике, за упис у прву годину првог и другог циклуса студија за јавне високошколске установе,

15) предлаже Министарству број самофинансирајућих студената, ванредних студената и студената страних држављана, за упис у прву годину сва три циклуса студија,

16) доноси правила студирања,

17) предлаже управном одбору годишњи програм рада високошколске установе, на приједлог научно-наставног и умјетничко-научно-наставног вијећа,

18) сенат универзитета на приједлог научно-наставног вијећа и умјетничко-научно-наставног вијећа, односно сенат високе школе усваја листу одговорних наставника и сарадника,

19) усваја извјештај о самовредновању високошколске установе,

20) даје приједлог управном одбору за оснивање и укидање факултета и других чланица универзитета,

21) обавља и друге послове у складу са законом и статутом високошколске установе.

(2) Чланови сената који су представници студената могу одлучивати у стварима из става 1. т. 1), 2), 3), 4), 5), 6), 14), 15), 16), 17) и 19) овог члана.

Ректор и директор високе школе Члан 55.

(1) Универзитетом руководи ректор.

(2) Високом школом руководи директор.

Избор ректора, проректора и директора високе школе Члан 56.

(1) Ректора универзитета, односно директора високе школе бира и разрјешава сенат тајним гласањем.

(2) За ректора универзитета може бити изабран редовни професор, који је у радном односу са пуним радним временом на том универзитету.

(3) За директора високе школе може бити изабран професор високе школе који је у радном односу са пуним радним временом у тој високој школи.

(4) За проректора може бити изабран наставник у научно-наставном или умјетничко-наставном звању редовног или ванредног професора, који је у радном односу са пуним радним временом на универзитету на којем се бира.

(5) Изузетно од ст. 2. и 4. овог члана за ректора може бити изабран и редовни професор, односно за проректора може бити изабран редовни или ванредни професор из клиничких грана медицине и стоматологије, који је у допунском радном односу на универзитету и има закључен уговор о раду са пуним радним временом са здравственом установом која је наставна база високошколске установе, уз обавезу да прије преузимања функције заснује радни однос са пуним радним временом на високошколској установи.

(6) Одлука сената је коначна, а против исте се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Мандат ректора, директора и проректора Члан 57.

(1) Ректор универзитета, односно директор високе школе бира се на основу јавног конкурса на период од четири године, са могућношћу још једног избора.

(2) Истеком мандата ректору или у случају разрјешења ректора прије истека мандата, престаје мандат и проректорима.

(3) Уколико се избор новог ректора не изврши до истека мандата ректора, као и у случају престанка мандата ректора или разрјешења ректора прије истека мандата, сенат именује лице које ће дужност ректора обављати до избора новог ректора, а најдуже шест мјесеци од дана истека мандата.

(4) Поступак избора и разрјешења, те разлози за смјену ректора, проректора, односно директора високе школе прије истека мандата прописује се статутом и општим актом високошколске установе.

(5) Ректора универзитета, односно директора високе школе, сенат може разријешити дужности и прије исте-

ка мандата тајним гласањем, већином гласова од укупног броја чланова.

(6) Одлука сената је коначна, а против исте се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Надлежности ректора и директора високе школе Члан 58.

(1) Ректор универзитета, односно директор високе школе, поред послова који су уређени прописима о систему јавних служби, обавља и сљедеће послове:

1) заступа и представља високошколску установу,

2) организује и руководи радом високошколске установе и одговоран је за законитост рада,

3) доноси појединачне акте у складу са законом и статутом високошколске установе,

4) предлаже проректоре сенату универзитета,

5) именује и разрјешава декана, односно директора чланице универзитета на приједлог научно-наставног, умјетничко-научно-наставног вијећа, односно научног вијећа,

6) предлаже опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе,

7) предлаже органима високошколске установе мјере за унапређивање рада,

8) предлаже управном одбору мјере за ефикасно и законито обављање дјелатности високошколске установе,

9) предлаже план рада и развоја високошколске установе управном одбору,

10) предлаже управном одбору правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, по претходно прибављеном мишљењу чланица универзитета,

11) извршава одлуке управног одбора и других органа високошколске установе,

12) одлучује о коришћењу средстава до износа утврђеног статутом високошколске установе,

13) одлучује о правима, обавезама и одговорностима радника из радног односа,

14) подноси управном одбору извјештај о финансијском пословању високошколске установе,

15) извршава финансијски план,

16) учествује у раду Ректорске конференције Републике Српске (у даљем тексту: Ректорска конференција) и Ректорске конференције БиХ, односно у раду Конференције високих школа Републике Српске (у даљем тексту: Конференција високих школа),

17) обавља и друге послове у складу са законом и статутом високошколске установе.

(2) Ректор може обуставити од извршења одлуку декана и директора чланице универзитета ако је у супротности са овим законом и статутом универзитета.

(3) Против одлуке ректора или директора високе школе може се поднијети приговор управном одбору високошколске установе.

(4) Одлука управног одбора је коначна, а против исте се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Одговорност за академска и питања пословања Члан 59.

(1) Ректор универзитета, односно директор високе школе за свој рад који се тиче академских питања одговара сенату.

(2) Ректор универзитета, односно директор високе школе за свој рад који се тиче пословања одговара управном одбору, у складу са одредбама овог закона које се односе на одговорност за пословање високошколске установе.

Структура вијећа Члан 60.

(1) Стручни орган факултета, односно умјетничке академије је научно-наставно вијеће, односно умјетничко-научно-наставно вијеће (у даљем тексту: вијеће).

(2) Вијеће чине наставници, сарадници и представници студената у складу са статутом универзитета.

(3) Један наставник или сарадник може бити члан вијећа само једне чланице универзитета, под условом да је запослен са пуним радним временом на тој високошколској установи.

(4) Члан вијећа може бити и наставник у научно-наставном звању и сарадник у сарадничком звању из клиничких грана медицине и стоматологије, који је у допунском раду на универзитету, а има закључен уговор о раду са пуним радним временом са здравственом установом која је наставна база универзитета.

(5) Чланови вијећа који су представници студената бирају се непосредним изборима на чланици универзитета из реда редовних студената.

(6) У саставу чланице универзитета мора бити најмање 15% чланова из реда редовних студената.

Надлежности вијећа

Члан 61.

(1) Вијеће у оквиру своје надлежности:

1) доноси статут факултета, односно умјетничке академије, уз претходно прибављено мишљење управног одбора,

2) доноси правилнике којима се регулише рад факултета, односно умјетничке академије, на приједлог декана,

3) даје мишљење и приједлоге сенату о академским, научним, умјетничким и стручним питањима, у складу са статутом високошколске установе,

4) доставља сенату приједлог листе и приједлог коначне листе одговорних наставника и сарадника на тој чланици универзитета,

5) предлаже сенату студијске програме првог, другог и трећег циклуса, односно промјене у структури и садржају студијских програма и наставних метода,

6) даје приједлог сенату за избор професора емеритуса,

7) предлаже ректору именовање и разрјешење декана,

8) даје приједлог ректору у вези са радним статусом академског особља,

9) даје ректору мишљење на приједлог правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, у дијелу који се тиче те организационе јединице,

10) именује продекане на приједлог декана,

11) предлаже програм развоја чланице универзитета,

12) предлаже сенату расписивање конкурса за изборе у звања наставника и сарадника,

13) формира комисију за подношење извјештаја за избор у научно-наставно, односно умјетничко-наставно звање и утврђује приједлог одлуке о избору кандидата,

14) предлаже сенату чланове вијећа научних области,

15) разматра и усваја извјештаје о самовредновању студијских програма,

16) именује комисије за израду завршног рада на првом, другом и докторске дисертације на трећем циклусу студија,

17) доноси Правилник о коришћењу властитих прихода чланице универзитета,

18) обавља и друге послове у складу са статутом и другим општим актима универзитета и факултета, односно умјетничке академије.

(2) Чланови вијећа који су представници студената могу одлучивати у стварима из става 1. т. 1), 5), 7), 11), 15) и 17) овог члана.

Декан

Члан 62.

(1) Факултетом или умјетничком академијом руководи декан.

(2) Декана именује и разрјешава ректор, на приједлог вијећа чланице универзитета, по процедури утврђеној статутом универзитета.

(3) Мандат декана траје четири године са могућношћу једног поновног избора на функцију декана.

(4) За декана чланице универзитета може бити именован наставник у научно-наставном или умјетничко-наставном звању ванредног или редовног професора, који је запослен са пуним радним временом на том универзитету и који је члан вијећа те чланице универзитета.

(5) Изузетно од става 4. овог члана, за декана може бити именован и наставник у научно-наставном звању ванредног или редовног професора из клиничких грана медицине и стоматологије, који је у допунском раду на универзитету, а има закључен уговор о раду са пуним радним временом са здравственом установом која је наставна база универзитета, уз обавезу да након избора за декана заснује радни однос са пуним радним временом на универзитету.

(6) Одлука ректора о именовању, односно разрјешењу декана је коначна, а против исте се може покренути управни спор.

Надлежности декана

Члан 63.

(1) Декан представља факултет или умјетничку академију, одговоран је за законитост рада и има права и обавезе у складу са овим законом и статутом универзитета.

(2) Декан за свој рад одговара ректору, вијећу факултета или академије и другим органима универзитета, у складу са статутом универзитета.

(3) Декан доноси појединачне акте у складу са законом, статутом и општим актима универзитета.

(4) Декан одлучује о коришћењу средстава до износа утврђеног статутом универзитета и статутом чланице универзитета.

(5) Декан подноси управном одбору финансијски план и извјештај о финансијском пословању, најмање једном годишње.

(6) Услови за избор и разрјешење продекана, као и његове надлежности утврђују се статутом универзитета, односно статутом чланице универзитета.

(7) Истеком мандата декану или у случају разрјешења декана прије истека мандата, престаје мандат и продеканима.

Директор научноистраживачког института

Члан 64.

(1) Научноистраживачким институтом руководи директор.

(2) Директора именује и разрјешава ректор, на приједлог научног вијећа института, по процедури утврђеној статутом универзитета.

(3) Мандат директора траје четири године са могућношћу још једног избора на функцију директора.

(4) Услови и поступак избора, надлежности и разрјешење директора научноистраживачког института уређује се у складу са општим актима универзитета.

Финансијски директор

Члан 65.

(1) Високошколска установа може статутом прописати послове финансијског директора.

(2) Финансијски директор:

1) предлаже опште акте из области финансијског пословања,

2) предлаже планове финансирања и развоја,

3) спроводи финансијски план, усмјерава и контролише рад у домену финансијског пословања,

4) извршава одлуке органа у складу са законом и статутом.

(3) За свој рад финансијски директор одговара ректору, односно директору и управном одбору.

(4) Поступак и услови избора, разрјешења, послони и остала питања која се односе на функцију финансијског директора уређују се статутом високошколске установе.

Недостојност за руковођење високошколском установом
Члан 66.

(1) Орган руковођења не може бити лице које је правноснажном пресудом осуђено на казну затвора, за кривична дјела учињена против службене дужности, против полног интегритета, сексуалног злостављања и искоришћавања дјетета, нити лице које је прекршило кодекс професионалне честитости у складу са овим законом.

(2) Органу руковођења престаје дужност даном правоснажности пресуде из претходног става, као и даном правоснажности одлуке којом је утврђено кршење професионалне честитости.

ГЛАВА VI

СТУДЕНТИ

Конкурс за упис
Члан 67.

(1) Упис кандидата на студије првог, другог и трећег циклуса врши се на основу јавног конкурса.

(2) Високошколска установа обавља класификацију и избор кандидата на основу следећих општих критеријума:

- 1) врста и ниво претходног образовања,
- 2) успјех у претходном образовању и

3) резултати постигнути на пријемном испиту или резултати постигнути на испиту за провјеру склоности и способности.

(3) Поред општих критеријума из става 2. овог члана, високошколска установа може утврдити и посебне критеријуме на основу којих се обавља класификација и избор кандидата за упис на високошколску установу.

Статус студента
Члан 68.

(1) Статус студента стиче се уписом на одговарајући студијски програм високошколске установе.

(2) Студент који је уписан на високошколску установу закључује уговор са високошколском установом, у складу са овим законом и статутом високошколске установе.

(3) Лице које има статус страног држављанина, а закључи уговор са високошколском установом у складу са ставом 2. овог члана, има статус студента у смислу овог закона и док учи језик, а најдуже годину дана.

(4) У складу са Споразумом о узајамном признавању докумената у образовању и регулисању статусних питања ученика и студената ("Службени гласник Републике Српске", број 79/05), студенти држављани Републике Србије, у смислу овог закона, имају иста права и обавезе као студенти домаћи држављани.

(5) Уговор из става 2. овог члана обавезно садржи:

1) начин омогућавања настављања и завршетка школовања у случају престанка рада високошколске установе или престанка извођења одређеног студијског програма,

2) одредбе о школарини и другим финансијским обавезама,

3) звање које студент стиче завршетком студијског програма,

4) обим студија,

5) остала права и обавезе студента, у складу са статутом високошколске установе.

(6) Ректор универзитета може дати овлашћење декану факултета или умјетничке академије да закључује уговор са студентом уписаним на тој чланици универзитета.

(7) Студенту који је уписан на високошколску установу издаје се студентска књижица - индекс.

Број уписаних студената
Члан 69.

(1) Високошколске установе достављају Министарству приједлог плана уписа студената у прву годину првог, другог и трећег циклуса студија, најкасније до 31. јануара за наредну академску годину.

(2) Приједлог плана уписа из става 1. овог члана садржи податке из члана 54. став 1. т. 14) и 15) овог закона.

(3) Министарство утврђује приједлог броја студената за упис у прву годину првог, другог и трећег циклуса студија на високошколским установама, у складу са Мрежом високошколских установа и потребама тржишта рада.

(4) На приједлог Министарства, Влада доноси одлуку о броју студената за упис у прву годину првог и другог циклуса студија на јавним високошколским установама, најкасније до 31. марта текуће године за наредну академску годину.

(5) Саставни дио приједлога из става 1. овог члана за јавне високошколске установе је образложена процјена о потребним финансијским средствима за извођење студијског програма у односу на број предложених уписних мјеста.

(6) Високошколске установе достављају Министарству податке о студентима уписаним у прву годину студија најкасније до 30. новембра академске године, о чему Министарство информише Владу.

Права студената
Члан 70.

(1) Студенти имају право, у складу са општим актом високошколске установе, на:

1) слободно изношење мишљења о квалитету наставе или другим услугама високошколске установе,

2) благовремено и тачно информисање о свим питањима која се односе на студиј,

3) равноправност у односу на услове студија и третман у високошколској установи,

4) коришћење библиотеке и базе података које се налазе у високошколској установи,

5) учествовање у евалуацији и унапређењу система обезбеђења квалитета високошколске установе,

6) учествовање на изборима за студентска представничка тијела у складу са прописима којима се уређује студентско организовање,

7) студирање, истраживање и обављање стручне праксе ван матичне високошколске установе у Републици, БиХ и иностранству,

8) пренос и признавање ECTS бодова на високошколским установама у Републици који су остварени на другим акредитованим високошколским установама у Републици, БиХ и у иностранству, у складу са овим законом,

9) консултације и помоћ академског особља у савладавању наставног садржаја, а посебно при изради завршног рада.

(2) Услове за остваривање права из става 1. т. 7) и 8) овог члана прописује високошколска установа својим општим актом, у складу са Водичем за коришћење ECTS - 2015.

Обавезе студената
Члан 71.

(1) Студенти уписани на високошколску установу имају обавезе да:

1) присуствују предавањима, вјежбама, семинарима и другим облицима наставе,

2) испуњавају наставне и друге обавезе студента,

3) се придржавају правила која је установила високошколска установа,

4) указују дужно поштовање према правима особља и других студената,

- 5) учествују у академским активностима,
- 6) поштују етички кодекс.

(2) Општим актом високошколске установе прописују се лакше и теже повреде обавеза студената, дисциплински органи и дисциплински поступак за утврђивање одговорности студената.

Мировање права и обавеза студената Члан 72.

(1) На захтјев студента одобрава се мировање права и обавеза у случају:

- 1) теже болести,
- 2) боравка на стручној пракси у трајању од најмање три мјесеца, а највише годину дана,
- 3) одржавања трудноће,
- 4) њега дјетета до навршених годину дана,
- 5) вршења руководних функција у студентском представничком тијелу у трајању од највише једног мандата,
- 6) другим случајевима предвиђеним општим актом високошколске установе.

(2) Правилима студирања прописује се процедура и услови остваривања права из става 1. овог члана.

Правила студирања Члан 73.

(1) Правилима студирања за сваки циклус студија уређује се:

- 1) организација и трајање студија,
- 2) поступак испитивања и оцјењивања,
- 3) организација испитних рокова у складу са статутом високошколске установе,
- 4) завршни рад и
- 5) друга релевантна питања.

(2) Високошколска установа, односно чланица универзитета, обавезна је да прије уписа студената на академску годину, на јаван и транспарентан начин - објавом на огласној плочи и својој интернет страници, упозна све студенте са правилима студирања, која се током академске године не могу мијењати.

(3) Чланица универзитета дужна је да на приједлог вијећа чланице универзитета, прије почетка сваке академске године, посебном одлуком, коју је дужна објавити на својој интернет страници, утврди обавезне и препоручене уџбенике и приручнике, као и другу препоручену литературу, на основу које студент припрема и полаже испите.

Провјера знања студената Члан 74.

(1) Успјешност студента у савладавању појединог предмета континуирано се прати на начин одређен студијским програмом, у складу са статутом високошколске установе.

(2) Сви облици провјере знања су јавни.

(3) Успјех студената на испиту изражава се сљедећим оцјенама: 10 - изванредан, 9 - одличан, 8 - врлодобар, 7 - добар, 6 - задовољава и 5 - не задовољава.

(4) У индекс се не уноси оцјена 5.

(5) Високошколска установа може, за неке облике наставе, утврдити и други, ненумерички начин оцјењивања.

(6) Студент са инвалидитетом има право да полаже испит на начин прилагођен његовим могућностима, у складу са статутом високошколске установе.

(7) Испит се полаже у сједишту високошколске установе / чланице универзитета и одјељењима ван сједишта високошколске установе / чланице универзитета које је наведено у дозволи за рад.

(8) Високошколска установа може, у складу са студијским програмом и статутом, организовати полагање испита ван сједишта само ако се ради о испиту из наставног предмета чији карактер то захтијева.

(9) Наставник је дужан студенту саопштити резултате провјере знања одмах, а најкасније у року од седам дана од дана провјере писменим путем.

(10) У случају проглашења ванредне ситуације за Републику или дио територије Републике (у даљем тексту: ванредна ситуација) или у случају проглашења ванредног стања за Републику или дио Републике (у даљем тексту: ванредно стање), као и у другим оправданим случајевима, испити ће се организовати и изводити на начин који је прописан упутством које доноси министар, уз сагласност Владе.

Услови за упис наредне године студија Члан 75.

(1) Студент стиче услове за упис наредне године студија ако је у студијској години у коју је уписан остварио најмање 45 ECTS бодова.

(2) У случају да студент не испуни услове за упис наредне године студија, обнавља годину и има право да прати наставу и полаже испите из наредне године студија до броја ECTS бодова које је остварио у претходној години студија.

(3) Вијеће чланице универзитета, односно сенат високе школе за студенте из става 2. овог члана утврђује предмете из којих могу пратити наставу и полагаати испите у наредној години студија.

(4) Статус редовног студента траје најдуже у двоструком броју академских година потребних за реализацију студијског програма.

(5) Студент завршне године студија који није испунио све обавезе одређене студијским програмом обнавља завршну годину студија и има статус редовног студента у складу са ставом 4. овог члана.

Полагање испита пред комисијом Члан 76.

(1) Послије три неуспјела полагања истог испита, студент има право да, на лични захтјев, полаже испит пред испитном комисијом.

(2) Формирање и начин рада испитне комисије из става 1. овог члана утврђују се општим актом високошколске установе.

Право на приговор на добијену оцјену Члан 77.

(1) Студент има право да надлежном органу високошколске установе поднесе приговор на добијену оцјену ако сматра да испит није обављен у складу са законом и општим актом високошколске установе или ако није задовољан добијеном оцјеном, у року од два дана након добијања оцјене.

(2) Надлежни орган високошколске установе у року од три дана од дана добијања приговора из става 1. овог члана, у складу са одредбама општег акта високошколске установе, разматра приговор и доноси одлуку о приговору.

(3) Одлука надлежног органа из става 2. овог члана је коначна.

Престанак статуса студента Члан 78.

(1) Статус студента престаје:

- 1) завршетком студијског програма,
- 2) исписом са високошколске установе прије завршетка студија,
- 3) када студент не упише годину студија, а не мирују му права и обавезе студента,
- 4) када студент не обнови упис у исту годину у прописаном року, а не мирују му права и обавезе студента,
- 5) када високошколска установа изрекне студенту дисциплинску мјеру искључења са високошколске установе.

(2) Статус редовног студента престаје и када студент не заврши студије у року из члана 75. став 4. овог закона.

ГЛАВА VII
АКАДЕМСКО ОСОБЉЕ

Звања
Члан 79.

(1) Наставничка звања на високошколским установама су: научно-наставна, умјетничко-наставна и наставна.

(2) Научно-наставна и умјетничко-наставна звања су: доцент, ванредни професор и редовни професор.

(3) Наставна звања су: предавач високе школе и професор високе школе.

(4) Наставници у научно-наставном и умјетничко-наставном звању могу да изводе наставу на свим врстама академских и струковних студија.

(5) Наставници у наставном звању могу да изводе наставу на првом циклусу струковних студија.

(6) Научно-наставна и умјетничко-наставна звања могу се стећи само на универзитету.

(7) На универзитету се могу стицати научна и истраживачка звања, у складу са прописима којим се уређује научноистраживачка дјелатност и статутом универзитета.

(8) Сарадници звања на универзитету су: асистент, умјетнички сарадник, виши асистент, виши умјетнички сарадник и лектор, а на високој школи асистент и умјетнички сарадник.

Избор у звање
Члан 80.

(1) Избор у звање наставника на високошколској установи заснива се на оствареним и мјерљивим резултатима рада кандидата у наставном и научноистраживачком, односно умјетничком раду.

(2) Поред резултата из става 1. овог члана, приликом избора у звање вреднује се и следеће:

1) стручно-професионални допринос који подразумева да је кандидат аутор/коаутор елабората или студије, руководиоца или сарадника на научноистраживачком или стручном пројекту, иноватор, аутор/коаутор патента или техничког унапређења, односно аутор/коаутор умјетничког пројекта или сарадник на умјетничком пројекту, и друго,

2) допринос академској и широј заједници који подразумева ангажовање у националним или међународним научним, односно стручним организацијама, институцијама од јавног значаја, културним институцијама и слично,

3) сарадња са другим високошколским, научноистраживачким, односно институцијама културе или умјетности у земљи и иностранству која подразумева мобилност, заједничке студијске програме, интернационализацију, пленарно предавање на међународном научном скупу и друго.

(3) Приликом избора у звање узимају се у обзир само резултати остварени у посљедњих пет, односно шест година у зависности од трајања посљедњег изборног периода.

Минимални услови за избор у научно-наставна и сарадничка звања на универзитету
Члан 81.

Минимални услови за избор академског особља у научно-наставна и сарадничка звања у наставном и научноистраживачком раду на универзитету су:

1) за доцента може бити биран кандидат који испуњава следеће услове:

1. научно звање доктора наука у одговарајућој научној области,

2. најмање три научна рада из научне области за коју се бира, објављена у научним часописима и зборницима са рецензијом, од којих је најмање један објављен у научном часопису међународног значаја или научном скупу међународног значаја,

3. доказане наставничке способности, односно има приступно предавање из области за коју се бира, позитивно је оцијенен од високошколске установе или има позитивну

оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода;

2) за ванредног професора може бити биран кандидат који испуњава следеће услове:

1. има проведен најмање један изборни период у настави у звању доцента,

2. најмање пет научних радова из научне области за коју се бира, објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом, од којих је један научни рад у научном часопису међународног значаја или научном скупу међународног значаја и најмање један научни рад објављен у истакнутом научном часопису међународног значаја, након избора у звање доцента,

3. има најмање једну научну монографију (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, или универзитетски уџбеник (са ISBN бројем),

4. доказане наставничке способности, позитивно је оцијенен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода,

5. је био члан комисије за одбрану мастер или магистарског рада или докторске дисертације, или има успјешно реализовано менторство кандидата на другом или трећем циклусу студија,

6. доказ да је остварио најмање један од три елемента из члана 80. став 2. овог закона;

3) за редовног професора може бити биран кандидат који испуњава следеће услове:

1. има проведен најмање један изборни период у настави у звању ванредног професора,

2. најмање осам научних радова из научне области за коју се бира, објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом, од којих су два научна рада у научним часописима међународног значаја или научном скупу међународног значаја и најмање један научни рад објављен у истакнутом научном часопису међународног значаја, након избора у звање ванредног професора,

3. има цитираност научних радова,

4. има двије публикације из научне области за коју се бира (са ISBN бројем) које се категоришу као научна монографија или универзитетски уџбеник,

5. доказане наставничке способности, позитивно је оцијенен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода,

6. је био члан комисије за одбрану мастер, магистарског или докторске дисертације, или има успјешно реализовано менторство кандидата на другом или трећем циклусу студија,

7. доказ да је остварио најмање два од три елемента из члана 80. став 2. овог закона;

4) за асистента може бити биран кандидат који има завршен први циклус студија у одговарајућој области са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0, или еквивалент;

5) за вишег асистента може бити биран кандидат који:

1. има завршен други циклус студија у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном и на првом и на другом циклусу студија 8,0 или еквивалент или

2. има научни степен магистра наука у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном на основном студију и постдипломском студију 8,0, или еквивалент;

6) за лектора може бити биран кандидат који има објављене стручне и научне радове и има:

1. завршен други циклус студија са најнижом просјечном оцјеном и на првом и на другом циклусу студија 8,0 или еквивалент или

2. научни степен магистра наука са најнижом просјечном оцјеном на основном студију и постдипломском студију 8,0 или еквивалент.

Минимални услови за избор у умјетничко-наставна звања на универзитету

Члан 82.

Минимални услови за избор академског особља у умјетничко-наставна звања у наставном и умјетничком раду у области умјетности на универзитету су:

1) за доцента може бити биран кандидат који:

1. има завршен најмање други циклус студија у одговарајућој области,

2. има три репрезентативне референце у умјетничком пољу у којем се бира и

3. показане резултате у наставном раду, односно приступно предавање из области за коју се бира, позитивно је оцењен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода;

2) за ванредног професора може бити биран кандидат који:

1. има проведен најмање један изборни период у звању доцента,

2. има пет репрезентативних референци у умјетничком пољу у којем се бира, из најмање двије различите категорије,

3. менторство на два завршна рада на свим нивоима студија, односно једна репрезентативна референца у умјетничкој области за коју се бира уколико студијским програмом није омогућено да наставник буде биран за руководиоца завршног рада,

4. показане резултате у наставном раду, односно има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода,

5. има остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања, културе и умјетности;

3) за редовног професора може бити биран кандидат који:

1. има проведен најмање један изборни период у звању ванредног професора,

2. има осам репрезентативних референци у умјетничком пољу у којем се бира, из најмање три различите категорије,

3. менторство на четири завршна рада на свим нивоима студија, односно двије репрезентативне референце у умјетничкој области за коју се бира уколико студијским програмом није омогућено да наставник буде биран за руководиоца завршног рада,

4. показане резултате у наставном раду, односно има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода,

5. има остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања, културе и умјетности.

Минимални услови за избор у умјетничко-сарадничка звања на универзитету

Члан 83.

Минимални услови за избор академског особља у умјетничко-сарадничка звања у наставном и умјетничком раду у области умјетности на универзитету су:

1) за умјетничког сарадника може бити биран кандидат који:

1. има завршен први циклус студија у одговарајућој области са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент и

2. најмање три умјетничка остварења на колективним презентацијама;

2) за асистента може бити биран кандидат који има завршен први циклус студија у одговарајућој области са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент;

3) за вишег умјетничког сарадника може бити биран кандидат који:

1. има завршен други циклус студија у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент и на првом и на другом циклусу студија,

2. јавно представљене облике умјетничког стваралаштва;

4) за вишег асистента може бити биран кандидат који:

1. има завршен други циклус студија у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент и на првом и на другом циклусу студија, односно први циклус студија са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент и

2. јавно представљене облике умјетничког стваралаштва.

Минимални услови за избор у звања на високој школи

Члан 84.

(1) Минимални услови за избор у наставна и сарадничка звања на високој школи су:

1) за предавача може бити биран кандидат који има:

1. завршен други циклус студија у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном и на првом и на другом циклусу студија 8,0 или еквивалент односно научни степен магистра наука у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном на основном студију 8,0 или еквивалент,

2. показане резултате у наставном раду, односно приступно предавање из области за коју се бира, позитивно је оцењен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода,

3. објављена најмање два научна рада из области за коју се бира, објављена у научним часописима и зборницима са рецензијом;

2) за професора може бити биран кандидат који има:

1. научни степен доктора наука у одговарајућој научној области,

2. има најмање три научна рада из области за коју се бира, објављена у научним часописима и зборницима са рецензијом и

3. показане резултате у наставном раду, односно позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода.

(2) За асистента на високој школи може бити биран кандидат који има завршен први циклус студија у одговарајућој области са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент.

Минимални услови за избор у звања у области умјетности на високој школи

Члан 85.

Минимални услови за избор у наставна и сарадничка звања у области умјетности на високој школи су:

1) за предавача високе школе може бити биран кандидат који има:

1. завршен најмање први циклус студија у одговарајућој области са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент,

2. јавно представљене облике умјетничког стваралаштва и

3. показане резултате у наставном раду, односно има приступно предавање из области за коју се бира, позитивно је оцењен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода;

2) за професора високе школе може бити биран кандидат који има:

1. завршен други циклус студија у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном и на првом и на другом циклусу студија 8,0 или еквивалент,

2. јавно представљене облике умјетничког стваралаштва и

3. показане резултате у наставном раду, односно има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода;

3) за умјетничког сарадника може бити биран кандидат који:

1. има завршен први циклус студија у одговарајућој области са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент и

2. најмање три умјетничка остварења на колективним презентацијама;

4) за асистента може бити биран кандидат који има завршен први циклус студија у одговарајућој области са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент.

Критеријуми за категоризацију

Члан 86.

У сврху примјене одредаба од члана 81. до члана 85. овог закона, критеријуме за категоризацију "истакнутих научних часописа међународног значаја", "научних часописа међународног значаја", "научних часописа националног значаја", "научног скупа међународног значаја", умјетничких "репрезентативних референци" и умјетничких "категорија" министру предлаже Савјет, водећи рачуна о специфичностима научних/умјетничких поља и научних/умјетничких области.

Правилник о условима за избор у звања

Члан 87.

(1) Министар доноси Правилник о условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања.

(2) Правилником из става 1. овог члана прописују се и критеријуми за категоризацију часописа у складу са чланом 86. овог закона.

(3) Поступак за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања утврђују се општим актом високошколске установе, у складу са чл. 81. до 85. овог закона Правилником из става 1. овог члана.

Период на који се врши избор академског особља у наставном звању

Члан 88.

Период на који се бира академско особље у научно-наставно, умјетничко-наставно и наставно звање је:

1) доцент - на период од пет година, са могућношћу једног поновног избора,

2) ванредни професор - на период од шест година, са могућношћу једног поновног избора,

3) редовни професор - на неодређено вријеме,

4) предавач високе школе - на период од пет година, са могућношћу највише два поновна избора,

5) професор високе школе - на неодређено вријеме.

Период на који се врши избор академског особља у сарадничком звању

Члан 89.

Период на који се бира академско особље у сарадничко звање је:

1) умјетнички сарадник - на период од четири године, са могућношћу једног поновног избора,

2) асистент - на период од четири године без могућности поновног избора,

3) виши умјетнички сарадник - на неодређено вријеме,

4) виши асистент - на период од пет година, са могућношћу једног поновног избора,

5) лектор - на период од пет година, са могућношћу једног поновног избора.

Наставник страних језика и вјештина

Члан 90.

(1) Наставу страних језика и вјештина на нематичном студијском програму, осим лица које има звање из члана 81. овог закона, може изводити и наставник страног језика и вјештина.

(2) За наставника страног језика и вјештина може бити биран кандидат који има:

1) завршен други циклус студија у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном и на првом и на другом циклусу студија 8,0 или еквивалент или научни степен магистра наука у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном и на основном и на постдипломском студију 8,0 или еквивалент и

2) објављена најмање два стручна или научна рада.

(3) Начин избора и вријеме на које се бира наставник страног језика и вјештина уређује се општим актом високошколске установе.

План избора у звање

Члан 91.

(1) Сенат универзитета доноси годишњи план избора у звања на основу приједлога листа одговорних наставника чланица универзитета.

(2) Сенат високе школе доноси годишњи план избора у звања.

(3) Годишњи планови избора у звања из ст. 1. и 2. овог члана доносе се најкасније осам мјесеци прије почетка академске године.

(4) За одговорне наставнике и сараднике на универзитету предлажу се наставници и сарадници који имају избор у одговарајуће звање у складу са законом.

(5) У приједлогу листе одговорних наставника и сарадника за сваког наставника и сарадника обавезно се наводи трајање изборног периода.

(6) У складу са годишњим планом из ст. 1. и 2. овог члана високошколска установа расписује конкурсе за избор у звања.

(7) Високошколска установа дужна је да спроведе процедуре избора у звања у року од шест мјесеци од дана расписивања конкурса.

(8) Изузетно од става 7. овог члана, уколико конкурс за избор у звање из објективних разлога није окончан у року из става 7. овог члана, високошколска установа је дужна да исти оконча најкасније два мјесеца након истека рока.

(9) Поступак за избор у звања прописује се општим актом високошколске установе.

Комисија за процјену кандидата

Члан 92.

(1) Вијеће чланице универзитета, односно сенат високе школе, формира комисију за сачињавање извјештаја о пријављеним кандидатима.

(2) Комисију из става 1. овог члана чине најмање три наставника из научног или умјетничког поља, од којих је најмање један из уже научне или умјетничке области за коју се наставник, односно сарадник бира.

(3) Приликом именовања комисије из става 1. овог члана, најмање један члан комисије мора бити у радном односу на другој високошколској установи.

(4) Чланови комисије из става 1. овог члана су у истом или вишем звању од звања у које се кандидат бира.

Извјештај комисије

Члан 93.

Извјештај комисије из члана 92. овог закона садржи:

1) биографске податке о пријављеним кандидатима,

2) преглед и мишљење о досадашњем научном, стручном, односно умјетничком раду пријављених кандидата и наставном раду кандидата,

- 3) податке о објављеним радовима,
- 4) мишљење о испуњавању других услова утврђених овим законом,
- 5) приједлог кандидата за избор у звање наставника, односно сарадника и
- 6) друге елементе прописане подзаконским актом и статутом високошколске установе.

Вијећа научних области
Члан 94.

- (1) Вијећа научних области су савјетодавна тијела Сената.
- (2) Актима универзитета прописује се број, структура, надлежности и начин рада вијећа научних области.
- (3) У структури вијећа научних области најмање једну половину од укупног броја чланова сваког вијећа чине редовни професори.

Одлуке о избору у звање
Члан 95.

- (1) Вијеће чланице универзитета утврђује приједлог одлуке о избору у звање.
- (2) Вијеће одговарајуће научне области даје сенату мишљење о приједлогу одлуке о избору у звање.
- (3) Одлуку о избору у звање доноси сенат универзитета, на основу приједлога одлуке вијећа чланице универзитета и мишљења вијећа одговарајуће научне области, односно сенат високе школе.

Приговор на одлуку о избору у звање
Члан 96.

- (1) Кандидат може сенату поднијети захтјев за преиспитивање одлуке о избору у звање, у року од 15 дана од дана пријема обавјештења о одлуци сената.
- (2) Одлука сената, по захтјеву за преиспитивање, коначна је, али се може покренути управни спор.
- (3) Рокови и процедуре за рјешавање по захтјеву из става 1. овог члана прописују се актима универзитета.

Запошљавање и ангажовање наставника и сарадника
Члан 97.

- (1) Сенат утврђује листу одговорних наставника и сарадника за извођење наставе у наредној академској години најкасније мјесец дана прије почетка академске године коју је високошколска установа дужна да јавно објави.
- (2) Високошколска установа на основу листе одговорних наставника и сарадника ангажује недостајуће наставнике и сараднике који имају избор у звање, уз обавезу да наставни процес организује на квалитетан, рационалан и ефикасан начин.
- (3) Наставници и сарадници закључују са високошколском установом уговор о раду са пуним или непуним радним временом у складу са овим законом и прописима из области рада.
- (4) Наставник и сарадник који има заснован радни однос са пуним радним временом код другог послодавца у земљи или иностранству не може имати заснован радни однос са пуним радним временом на високошколској установи.
- (5) Наставнику и сараднику из става 4. овог члана високошколска установа ће отказати уговор о раду без права на отказни рок и без спровођења поступка за утврђивање дисциплинске одговорности.

Статус запослених који нису изабрани у звање
Члан 98.

- (1) У случају да наставник или сарадник не буде изабран у исто или више звање, престаје му радни однос.
- (2) Лице из става 1. овог члана нема право на отпремнину у складу са прописима којима су регулисани радни односи.

(3) За наставника или сарадника који је запослен на високошколској установи и који је био учесник на конкурс за избор у звање, а који није окончан у року из члана 91. став 7. овог закона, неће се прекидати радни однос на високошколској установи до окончања поступка избора.

(4) Наставници и сарадници којима је истекао изборни период могу учествовати у наставном процесу као одговорни наставници и сарадници, најдуже два мјесеца након истека изборног периода.

Допунски рад
Члан 99.

(1) Наставник, односно сарадник високошколске установе може закључити уговор о допунском раду на другој високошколској установи само уз претходну сагласност високошколске установе на којој има заснован радни однос са пуним радним временом.

(2) Општим актом високошколске установе уређују се услови и поступак давања сагласности за ангажовање наставника на другој високошколској установи.

Ангажовани наставници и сарадници
Члан 100.

Високошколска установа, у складу са општим актом, може ангажовати наставнике и сараднике са другог универзитета из БиХ или иностранства, који имају одговарајући избор у звање на ужу научну/умјетничку област.

Остваривање дијела наставе
Члан 101.

(1) Истакнути научник и умјетник може да учествује у остваривању дијела наставе на наставном предмету на високошколској установи, у складу са статутом.

(2) На академији умјетности сарадници могу, у сарадњи са наставником, изводити наставу из дијела програма или појединих облика стручног, односно умјетничког рада, обуку из стручних знања и вјештина, вјежбе и друге послове утврђене статутом.

(3) За потребе реализације дијела практичне наставе која се реализују у високошколској установи или ван ње, може бити ангажовано лице које је запослено у правном лицу са којим високошколска установа има закључен споразум о сарадњи.

Права и обавезе академског особља
Члан 102.

(1) Академско особље у оквиру радног времена припрема и изводи наставу, обавља научноистраживачки и умјетнички рад и остале послове који су саставни дио наставног оптерећења.

(2) Академско особље је обавезно да личним присуством и ангажманом у потпуности реализује утврђени план и програм из наставног предмета за који је одговоран.

(3) Наставник и сарадник, у складу са обавезама утврђеним наставним планом и програмом, одговоран је за извођење свих облика наставе - предавања, вјежби, семинара, практичног рада, као и за праћење активности студената и провјеру њиховог знања.

(4) Високошколска установа дужна је да својим статутом утврди методе за праћење извршавања обавеза академског особља из ст. 2. и 3. овог члана.

(5) Права, обавезе и одговорности лица из става 1. овог члана уређују се одредбама Посебног колективног уговора за запослене у области високог образовања и студентског стандарда Републике и општег акта високошколске установе.

(6) За питања права, обавеза и одговорности из радног односа академског особља и других лица запослених у високошколској установи примјењује се закон којим се уређују радни односи, ако овим законом није другачије одређено.

Мировање права и обавеза академског особља
Члан 103.

(1) Наставник и сарадник имају право на мировање рокова за избор у академска звања и на мировање права и обавеза из радног односа, у вријеме док обављају дужност проректора у високошколској установи или док обављају другу јавну функцију, у складу са статутом.

(2) Наставнику или сараднику који се налази на породилском одсуству или је спријечен за рад по основу боловања дужем од шест мјесеци, изборни период се на лични захтјев продужава за то вријеме.

(3) Наставнику и сараднику, на лични захтјев, сенат универзитета на приједлог вијећа чланице или сенат високе школе, може одобрити плаћено одсуство у трајању од једне школске године ради научног, умјетничког или стручног рада или усавршавања, у складу са статутом високошколске установе.

(4) Наставнику и сараднику, на лични захтјев, сенат на приједлог вијећа чланице универзитета, може одобрити неплаћено одсуство у трајању од најдуже четири године ради даљег усавршавања, у складу са статутом високошколске установе.

(5) Сенат је дужан да одлучи о захтјеву из ст. 3. и 4. овог члана у складу са законом и општим актом високошколске установе.

Пензионисање и ангажовање пензионисаних наставника
Члан 104.

(1) Наставнику престаје радни однос на високошколској установи на крају академске године у којој је навршио 68 година живота.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, редовни професор може бити уговорно ангажован у настави до годину дана, на приједлог сената високошколске установе, уколико по претходно расписаном конкурс у није изабран одговарајући кандидат, са могућношћу продужења до краја академске године у којој је навршио 70 година живота по истој процедури.

(3) Лице пензионисано у складу са прописима Федерације БиХ, Брчко Дистрикта БиХ или друге државе не може изводити наставу на високошколским установама у Републици.

(4) Пензионисани наставници у звању редовног професора из ст. 1. и 2. овог члана могу бити чланови комисија за одбрану мастер односно магистарског рада и докторске дисертације до навршене 75. године.

Професор емеритус
Члан 105.

(1) Сенат универзитета може, на приједлог научно-наставног вијећа факултета, односно умјетничко-наставног вијећа академије, додијелити звање професор емеритус пензионисаном редовном професору који се посебно истакао својим научним, односно умјетничким радом, стекао међународну репутацију и постигао резултате у обезбјеђивању научно-наставног, односно умјетничко-наставног кадра у области за коју је изабран.

(2) Професор емеритус може:

1) учествовати у извођењу наставе на другом и трећем циклусу студија,

2) учествовати у истраживачким пројектима,

3) бити члан комисије за избор у звања и

4) бити члан комисије за одбрану мастер односно магистарског рада и докторске дисертације.

(3) Професор емеритус не може бити одређен за одговорног наставника из члана 97. став 1. овог закона.

(4) Поступак и услови додјеле звања и права лица из става 1. овог члана утврђују се општим актом универзитета.

(5) Лице које је изабрано у звање из става 1. овог члана, права и обавезе из става 2. овог члана може остваривати

најкасније до навршене 75. године, а она се утврђују уговором о ангажовању на високошколској установи.

Почасни доктор наука и гостујући професор
Члан 106.

(1) Универзитет може додијелити и звање почасни доктор наука, у складу са условима и процедурама утврђеним статутом универзитета и општеприхваћеним стандардима у научноистраживачкој и образовној дјелатности.

(2) Универзитет може наставницима са других високошколских установа из земље и иностранства додијелити звање гостујући професор (енгл. Visiting Professor) у складу са статутом и општим актом високошколске установе.

ГЛАВА VIII

ТИЈЕЛА У ОБЛАСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

Ректорска конференција
Члан 107.

(1) Ректорска конференција утврђује и заступа заједничке интересе универзитета у Републици и остварује сарадњу са институцијама у области образовања у Републици, БиХ и иностранству.

(2) Пуноправни чланови Ректорске конференције су ректори акредитованих универзитета у Републици.

(3) Рад и функционисање Ректорске конференције уређује се статутом.

(4) Рад Ректорске конференције финансирају универзитети, у складу са њиховим статутима.

(5) Ректори акредитованих универзитета из Републике могу бити и чланови Ректорске конференције БиХ.

Конференција високих школа
Члан 108.

(1) Конференција високих школа утврђује и заступа заједничке интересе високих школа у Републици и остварује сарадњу са институцијама у области образовања у Републици, БиХ и иностранству.

(2) Пуноправни чланови Конференције високих школа су директори акредитованих високих школа у Републици.

(3) Рад и функционисање Конференције високих школа уређује се статутом.

(4) Статут Конференције високих школа доноси Конференција високих школа, на првом сазиву, консензусом.

(5) Рад Конференције високих школа финансирају високе школе, у складу са статутом.

ГЛАВА IX

ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ
КВАЛИФИКАЦИЈА И ВРЕДНОВАЊЕ СТРАНИХ
СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Признавање стране високошколске квалификације
Члан 109.

(1) Признавање стране високошколске квалификације је поступак којим се имаоцу квалификације утврђује право на приступ запошљавању (у даљем тексту: професионално признавање), односно право на наставак образовања (у даљем тексту: академско признавање).

(2) Поступак признавања не спроводи се за квалификације стечене на територији бивше СФРЈ до 6. априла 1992. године и за квалификације стечене на акредитованим високошколским установама у Републици Србији, на основу Споразума о узајамном признавању докумената у образовању и регулисању статусних питања ученика и студената ("Службени гласник Републике Српске", број 79/05).

(3) Квалификације из става 2. овог члана се у правном промету у Републици користе на начин као да су стечене на територији Републике.

(4) Изузетно, на захтјев имаоца квалификације може се спровести поступак професионалног признавања високошколске квалификације стечене на акредитованој високошколској установи у Републици Србији, за потребе запошљавања и у друге професионалне сврхе у институцијама БиХ, Федерације БиХ и Брчко Дистрикта БиХ.

Професионално признавање
Члан 110.

(1) Професионално признавање спроводи Агенција путем своје унутрашње организационе јединице Центра за информисање и признавање страних високошколских квалификација у Републици Српској (у даљем тексту: ЦИП), у складу са законом којим се уређује област обезбјеђења квалитета у високом образовању.

(2) Агенција води евиденцију и трајно чува документацију о спроведеним поступцима професионалног признавања.

Академско признавање
Члан 111.

(1) Академско признавање спроводи високошколска установа на којој имаоца стране високошколске квалификације жели да настави образовање, на начин и по поступку прописаним овим законом и општим актом високошколске установе.

(2) У поступку академског признавања стручно тијело високошколске установе у чијој је надлежности академско признавање врши вредновање стране високошколске квалификације, односно дијела страног студијског програма у случају непотпуне квалификације, односно савладаног дијела студијског програма.

(3) Уколико високошколска установа утврди да нису испуњени услови за признавање, али је признавање могуће уз испуњење додатних обавеза (полагање испита, семинарски радови, истраживачка пракса и слично), може предложити условно, дјелимично или алтернативно признавање.

(4) Условне за признавање из става 3. овог члана детаљније прописује високошколска установа општим актом.

ГЛАВА X

ЕВИДЕНЦИЈА И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Евиденција
Члан 112.

(1) Високошколска установа и чланица универзитета води:

- 1) матичну књигу студената,
- 2) регистар уз матичну књигу студената,
- 3) студентски досије,
- 4) евиденцију о издатим јавним исправама,
- 5) евиденцију о испитима,
- 6) евиденцију о признатим страним високошколским квалификацијама и
- 7) евиденцију о извршеним еквиваленцијама раније стечених звања са новим звањима.

(2) Подаци уписани у евиденцију прикупљају се, обрађују, чувају и користе за потребе обављања дјелатности високошколске установе, односно чланице универзитета и за потребе Министарства.

(3) Подаци из евиденције користе се тако да се обезбјеђује заштита идентитета студената, у складу са законом.

(4) Министар доноси Правилник о садржају и начину вођења евиденције коју води високошколска установа.

(5) Високошколска установа дужна је да трајно чува документацију из става 1. овог члана.

(6) Подаци уписани у евиденцију високошколске установе достављају се Министарству за обављање законом утврђених послова, у складу са овим законом.

Јединствени информациони систем
Члан 113.

(1) Министарство, с циљем прикупљања свеобухватних и стандардизованих података о високом образовању, води јединствени информациони систем (у даљем тексту: ЈИС).

(2) Министар правилником прописује начин прикупљања, похрањивања и обраде информација, односно остале процедуре важне за рад ЈИС-а.

(3) Све високошколске установе дужне су да омогуће приступ подацима у својим информационим системима за потребе уноса и ажурирања података у ЈИС-у.

Јавне исправе
Члан 114.

(1) На основу података из евиденције, високошколска установа издаје јавне исправе у складу са законом, подзаконским актом и статутом високошколске установе.

(2) Јавне исправе у смислу овог закона су:

- 1) студентска књижица - индекс,
- 2) диплома о стеченом звању,
- 3) додатак дипломи,
- 4) увјерење о положеним испитима,
- 5) увјерење о стеченом звању,
- 6) увјерење о еквиваленцији раније стеченог звања са новим звањем,
- 7) увјерење о завршеном програму цјеложивотног учења,
- 8) рјешење о академском признавању квалификација,
- 9) сертификат о завршеном кратком програму студија и стеченим компетенцијама.

(3) Високошколска установа издаје јавне исправе на једном од службених језика који су у употреби у Републици, на ћириличком или латиничком писму, зависно од захтјева студента.

(4) Када се настава остварује на неком од страних језика, јавне исправе се издају на обрасцу који је штампан двојезично на језику српског народа, а на захтјев студента на другом службеном језику у употреби у Републици и на језику и писму на којем се изводи настава.

(5) На захтјев студента, високошколска установа је дужна да изда диплому и додатак дипломи и на енглеском језику.

(6) На захтјев студента, високошколска установа издаје јавну исправу о савладаном дијелу студијског програма, који садржи податке о нивоу, врсти и садржају студија, као и постигнуте резултате.

(7) На основу података из евиденције, високошколска установа, односно факултет или умјетничка академија као чланица универзитета, издаје дупликат дипломе о стеченом звању послије проглашења оригиналне дипломе неважећом у "Службеном гласнику Републике Српске".

(8) На новој дипломи уписује се ознака да је ријеч о дупликату дипломе, која је издата послије проглашења оригинала дипломе неважећим.

(9) Високошколска установа издаје увјерење о стеченом звању до издавања дипломе којим се утврђује да је студент испунио услове за стицање звања из циклуса студија који је завршио.

(10) Увјерење из става 9. овог члана издаје се у року од седам дана од дана завршетка циклуса студија и важи до издавања дипломе и додатка дипломи.

Овјера диплома
Члан 115.

(1) Диплома се овјерава сувим жигом високошколске установе.

(2) Додатак дипломи обавезно се издаје уз диплому и садржи вјештине, компетенције и знања носиоца дипломе и друге податке у складу са законом, подзаконским актом и статутом.

(3) У додатку дипломи обавезно се наводе и ECTS бодови остварени ван матичне високошколске установе.

(4) Министар доноси Правилник о садржају јавних исправа које издају високошколске установе.

Потписивање диплома/дodatка дипломи
Члан 116.

(1) Диплому и додатак дипломи потписују ректор и декан факултета, односно умјетничке академије, у саставу универзитета.

(2) Диплому и додатак дипломи високе школе потписује директор.

(3) Додатак дипломи овјерава се печатом високошколске установе.

(4) Заједничка диплома и додатак дипломи издају се у складу са уговором из члана 27. став 5. овог закона и општим актом високошколске установе.

Утврђивање завршеног образовања
Члан 117.

Лице које нема јавну исправу о стеченом звању, а евиденција о томе, односно архивска грађа је уништена, нестала или недоступна, може да поднесе захтјев основном суду у мјесту пребивалишта или боравишта због утврђивања завршеног образовања.

Оглашавање дипломе ништавом
Члан 118.

(1) Високошколска установа обавезна је да огласи ништавим диплому, додатак дипломи и увјерење о стеченом звању у случајевима:

- 1) ако их је потписало неовлашћено лице,
- 2) ако их је издала неакредитована високошколска установа,
- 3) ако ималац дипломе није испунио све испитне обавезе на студију на начин и према поступку који је утврђен прописима из области високог образовања који су били на снази у вријеме издавања јавне исправе, овим законом и студијским програмом високошколске установе,
- 4) плагијата.

(2) Оглашавање ништавим дипломе, додатка дипломи и увјерења о стеченом звању објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

(3) Уколико диплома, додатак дипломи и увјерење о стеченом звању садрже грешку у именима и бројевима, писању, као и друге очигледне нетачности, исправка се врши у складу са законом којим се уређује општи управни поступак.

ГЛАВА XI

ЕТИКА

Академска честитост
Члан 119.

(1) Академска честитост у складу са овим законом подразумева истраживачку честитост у планирању, спровођењу и објављивању резултата истраживања, наставничку честитост у менторству, раду са студентима и другим сарадницима у настави, односно професионалност која се огледа у поштовању међународних академских норми, закона и достојанства особе.

(2) Повреде истраживачке честитости огледају се у нетичким праксама приликом спровођења и објављивања резултата истраживања као што су плагирање, измишљање, кривотворење, злоупотреба ауторства, двоструке публикације, селективно извјештавање и слично.

(3) Повреде наставничке честитости огледају се у нетичким праксама приликом рада са студентима и наставницима као што су неизвршавање наставничких обавеза, нарушавање достојанства личности, укључујући застрашивање, уцењивање, примање мита и слично.

(4) Свака високошколска установа дужна је да, у складу са својим општим актима, санкционише академско особље за које се утврди да је повриједило академску честитост из ст. 2. и 3. овог члана.

Плагијат
Члан 120.

(1) Стручни, научни или умјетнички рад за који надлежни орган високошколске установе утврди да је плагијат сматра се ништавим, као и награде, звања, дипломе и титуле које је лице које се користи плагијатом стекло на основу таквог рада.

(2) Поступак утврђивања плагијата из става 1. овог члана високошколска установа уређује општим актом.

(3) Високошколска установа дужна је да прогласи ништавим све награде, звања, дипломе и титуле које је лице из става 1. овог члана стекло на тој установи, на основу таквог рада.

Разлози недостојности за избор у звање
Члан 121.

(1) Наставник или сарадник који је правоснажном пресудом осуђен за кривично дјело против полног интегритета, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи, као и лице које је теже прекршило кодекс професионалне честитости у складу са овим законом, не може бити бирано у звање наставника, односно сарадника.

(2) Ако је против наставника или сарадника покренут кривични поступак за кривична дјела из става 1. овог члана високошколска установа дужна је да удаљи радника с рада до окончања кривичног поступка у складу са законом којим се уређују радни односи.

(3) Високошколска установа отказаће уговор о раду запосленом наставнику, односно сараднику који је правоснажно осуђен за кривично дјело из става 1. овог члана, у складу са законом којим се уређују радни односи.

ГЛАВА XII

ФИНАНСИРАЊЕ ЈАВНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Извори финансирања
Члан 122.

(1) Средства за обављање дјелатности високог образовања на јавним високошколским установама обезбјеђују се из следећих извора:

- 1) буџета Републике,
- 2) властитих прихода,
- 3) буџета јединица локалне самоуправе,
- 4) донација и
- 5) других извора.

(2) Средства из става 1. овог члана припадају високошколској установи и чланици универзитета која их је остварила и користе се у складу са законом, статутом, подзаконским актима и усвојеним финансијским планом.

(3) Високошколске установе могу се финансирати само из оних извора који не утичу на њихову аутономију.

(4) За коришћење финансијских средстава, у складу са финансијским планом и прописима који уређују област високог образовања и финансијског пословања, одговоран је ректор универзитета, односно директор високе школе, декан/директор чланице универзитета и управни одбор високошколске установе у складу са актима високошколске установе.

Школарине
Члан 123.

(1) Школарина на јавним високошколским установама у смислу овог закона је:

1) износ средстава којим редовни студент првог и другог циклуса студија који је уписан у складу са чланом 69. став 4. овог закона учествује у суфинансирању укупних трошкова за једну годину студија, ако не испуни услове за упис наредне године студија, односно ако обнавља годину,

2) износ средстава којим редовни студент првог, другог и трећег циклуса студија који је уписан у складу са чланом 54. став 1. тачка 15) овог закона учествује у финансирању укупних трошкова за једну годину студија.

(2) Јавна високошколска установа доставља Министарству приједлог висине школарине из става 1. тачка 1) овог члана, најкасније до 31. марта текуће године за наредну академску годину.

(3) Министарство предлаже Влади висину школарине из става 1. тачка 1) овог члана за све студијске програме на јавним високошколским установама.

(4) Влада доноси одлуку о висини школарине из става 3. овог члана за све студијске програме на јавним високошколским установама, за сваку академску годину.

(5) Редовни студенти првог и другог циклуса студија који су уписани у складу са чланом 69. став 4. овог закона финансирају се из буџета Републике у првој и свакој наредној години студија коју први пут уписују.

(6) Редовни студенти првог циклуса студија уписани у складу са чланом 69. став 4. овог закона који први пут обнављају завршну годину студија финансирају се из буџета Републике.

(7) Права из ст. 5. и 6. овог члана студент може користити само на једном студијском програму, на истом нивоу студија, на јавним високошколским установама.

(8) Студент који прекине школовање у току прве године студија у којој је користио право из става 5. овог члана, дужан је прије исписа платити износ школарине за ту годину, одређене у складу са ставом 4. овог члана.

(9) Изузетно, на приједлог вијећа чланице универзитета и уз сагласност Министарства, редовни студенти првог циклуса студија који су уписани у складу са чланом 54. став 1. тачка 15) овог закона, могу користити право из става 5. овог члана од треће године првог циклуса студија, ако нису обнављали претходне године студија и имају просјечну оцјену изнад 8,00.

(10) Висину школарине из става 1. тачка 2) овог члана и остале накнаде које студенти плаћају током школовања одређује високошколска установа и дужна је да прије расписивања конкурса за упис нових студената објави висину школарине и остале накнаде за све студијске програме на начин доступан јавности.

Подстицајна средства

Члан 124.

(1) Министарство обезбјеђује подстицајна средства:

1) редовним студентима старости до 35 година, ако први пут уписују годину на трећем циклусу студија и

2) редовним студентима првог циклуса студија, ако у року заврше студије.

(2) Подстицајна средства се додјељују у поступку јавне конкуренције коју спроводи конкурсна комисија коју именује Министарство.

(3) Министар на приједлог комисије доноси рјешење о додјели подстицајних средстава.

(4) Обавјештење и рјешење о додјели подстицајних средстава доставља се свим учесницима конкурса.

(5) Рјешење министра из става 3. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор код надлежног суда.

(6) Министар доноси правилник о поступку утврђивања испуњености услова за подстицајна средства из става 1. овог члана.

Средства за обављање дјелатности високог образовања која обезбјеђује оснивач

Члан 125.

(1) Средствима буџета Републике финансирају се плате и накнаде запослених, у складу са прописима којим се уређују плате запослених у области високог образовања, стандардима и нормативима за финансирање јавних високошколских установа.

(2) Средствима буџета Републике суфинансирају се:

1) трошкови школарине у складу са чланом 123. ст. 5. и 6. овог закона,

2) трошкови научноистраживачког и умјетничког рада,

3) трошкови материјала и услуга,

4) трошкови за набавку сталних средстава,

5) програми и пројекти студентских организација,

6) међународне размјене студената и академског особља и

7) опрема и услови за студирање студената са инвалидитетом.

(3) Министар доноси правилник о:

1) стандардима и нормативима за финансирање јавних високошколских установа,

2) суфинансирању међународне размјене студената и академског особља.

(4) Учешће буџета Републике у суфинансирању трошкова из става 2. овог члана утврђује се на основу прописа којима се уређује извршење буџета и усвојеним буџетом Републике.

Властити приходи високошколских установа

Члан 126.

(1) Средства која високошколска установа и чланица универзитета оствари, изузев средстава која се обезбјеђују из буџета Републике, чине властити приход те високошколске установе и чланице универзитета (школарине, уписнине, накнаде, донације, приходи од комерцијализације знања, приходи од услуга трећим лицима и остали приходи од регистрованих дјелатности наведених у акту о оснивању високошколске установе).

(2) Властите приходе из претходног става високошколска установа може остварити на начин и по поступку којим се не омета обављање основне дјелатности високошколске установе.

(3) Управни одбор високошколске установе доноси Правилник о критеријумима за коришћење властитих прихода на основу приједлога вијећа чланица универзитета.

ГЛАВА XIII

ФИНАНСИРАЊЕ ПРИВАТНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Извори финансирања

Члан 127.

(1) Средства за обављање дјелатности високог образовања на приватним високошколским установама обезбјеђују се из:

1) средстава које обезбјеђује оснивач,

2) школарина,

3) прихода од издавачке и других дјелатности које не утичу на основну дјелатност високошколске установе,

4) донација и

5) осталих извора.

(2) Средствима из става 1. овог члана високошколска установа самостално располаже, а користи их за унапређење дјелатности и подизање квалитета рада, у складу са овим законом, статутом и финансијским планом.

Школарина на приватној високошколској установи

Члан 128.

(1) Одлуку о висини школарине, у смислу износа средстава којим студент учествује у финансирању укупних

трошкова његовог студија на приватној високошколској установи за једну годину студија доноси високошколска установа.

(2) Високошколска установа из става 1. овог члана дужна је да прије расписивања конкурса за упис нових студената објави висину школарине и осталих накнада за све студијске програме на начин доступан јавности.

ГЛАВА XIV

НАДЗОР И КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Управни надзор

Члан 129.

(1) Управни надзор над радом високошколских установа и законитошћу аката донесених од стране високошколских установа, на основу овог закона, врши Министарство.

(2) Високошколска установа дужна је на захтјев Министарства доставити све тражене информације и документе потребне за извршавање задатака Министарства утврђених овим законом.

(3) Управни надзор се спроводи тако да се не нарушава аутономија и не омета рад високошколске установе.

(4) Ако Министарство у вршењу управног надзора утврди да високошколска установа, у цијелости или за поједине студијске програме, не испуњава неки од услова за обављање дјелатности високог образовања прописаних овим законом, одредиће рок у којем високошколска установа дужна да отклони утврђене недостатке.

(5) Ако високошколска установа из става 3. овог члана не отклони недостатке у утврђеном року, Министарство спроводи поступак одузимања дозволе за рад високошколској установи или дозволе за извођење појединих студијских програма на тој високошколској установи, на начин и по поступку прописаном за издавање дозволе за рад.

(6) Високошколска установа којој је одузета дозвола за рад или дозвола за извођење појединих студијских програма дужна је да затеченим студентима обезбједи наставаљање и завршетак школовања у складу са чланом 35. став 4. овог закона.

Инспекцијски надзор

Члан 130.

(1) Инспекцијски надзор над примјеном овог закона, подзаконских аката, као и аката високошколских установа донесених с циљем извршења обавеза утврђених овим законом врши Републичка управа за инспекцијске послове путем просвјетне инспекције.

(2) Када надлежна инспекција утврди неправилности у раду високошколске установе, односно када утврди да високошколска установа не поступа или поступа неправилно или непотпуно према обавезама које су јој одређене прописима, просвјетни инспектор ће према утврђеном чињеничном стању предузети одговарајуће мјере:

1) наложити отклањање незаконитости, неправилности и пропуста у поступку вођења евиденције и документације;

2) наложити усаглашавање појединачних аката високошколске установе са прописима;

3) наложити доношење статута и осталих аката прописаних статутом;

4) наложити да се испитни рокови организују у складу са правилима студирања и статутом високошколске установе;

5) наложити отклањање недостатака у именовану комисије за подношење извјештаја о избору наставника и сарадника;

6) наложити да се искључи из наставног процеса академско особље које није у складу са овим законом стекло одговарајуће научно-наставно звање, умјетничко-наставно, наставно звање или сарадничко звање;

7) наложити да се искључи из наставног процеса наставник или сарадник који није одређен за одговорног наставника или сарадника;

8) наложити да се поништи упис студената који су уписани супротно прописима из области високог образовања који су били на снази у вријеме уписа;

9) наложити да се пониште испити који нису:

1. обављени у складу са прописима из области високог образовања који су били на снази у вријеме полагања испита, овим законом, односно статутом високошколске установе и другим актима високошколске установе и

2. признати са друге високошколске установе у складу са прописима из области високог образовања који су били на снази у вријеме признавања испита, овим законом, односно статутом високошколске установе и другим актима високошколске установе;

10) наложити да се пониште јавне исправе које су издате супротно прописима из области високог образовања који су били на снази у вријеме издавања јавне исправе, овим законом и статутом високошколске установе;

11) наложити да се поништи рјешење о академском признавању стране високошколске квалификације донесене супротно прописима из области високог образовања који су били на снази у вријеме академског признавања;

12) наложити предузимање одговарајућих мјера и радњи ради отклањања утврђених неправилности или недостатака у року који одреди;

13) предузима друге мјере и радње за које је законом и другим прописима овлашћен.

(3) Када у вршењу инспекцијског надзора надлежна инспекција утврди да високошколска установа не испуњава услове за рад прописане овим законом, стандардима и нормативима, укључујући извођење студијског програма без дозволе или незаконито издавање јавних исправа, забрањује рад високошколској установи и о томе обавијестити Министарство.

(4) У складу са рјешењем из става 3. овог члана Министарство доноси рјешење о брисању високошколске установе из Регистра.

(5) Рјешење Министарства из става 4. овог члана је коначно и против истог се може покренути управни спор.

(6) Жалба на рјешење просвјетног инспектора не одлаже извршење рјешења.

Новчане казне

Члан 131.

(1) Новчаном казном од 3.000 КМ до 9.000 КМ казниће се за прекршај високошколска установа ако:

1) не омогући јавност приликом провјере свих облика знања (члан 19. став 2. тачка 4),

2) не објави наставни план прије почетка наставе за наредну академску годину (члан 20. став 6),

3) изврши измјену студијског програма и не обавијести Министарство о извршеним измјенама студијског програма у складу са чланом 26. овог закона,

4) не достави податке за Регистар, а у складу са правилником из члана 39. став 3. овог закона,

5) упише студента супротно одредбама члана 67. овог закона,

6) не закључи уговор са студентом који је уписан на ту високошколску установу или закључи уговор супротно одредбама члана 68. став 2. овог закона,

7) не достави приједлог плана уписа у року који је утврђен чланом 69. став 1. овог закона,

8) не достави процјену о потребним финансијским средствима за извођење студијског програма у складу са чланом 69. став 5. овог закона,

9) не врши провјеру знања или не организује полагање испита у складу са чланом 74. овог закона,

10) студенту не омогући полагање испита пред испитном комисијом у складу са чланом 76. овог закона,

11) изврши избор у звања супротно одредбама чл. 80. до 85. овог закона,

12) не распише и не оконча конкурс за избор наставника и сарадника у складу са чланом 91. овог закона,

13) не утврди одговорног наставника и сарадника и не објави или објави нетачну листу одговорних наставника и сарадника (члан 97),

14) својим статутом не утврди методе за праћење извршавања обавеза академског особља у складу са чланом 102. став 4. овог закона,

15) не води или ако води неуредно евиденције прописане чланом 114. став 1. овог закона,

16) прије расписивања конкурса за упис нових студената не утврди и Министарству не предложи висину школарине за наредну академску годину за све студијске програме (члан 123. став 2),

17) не објави висину свих накнада у складу са чланом 123. став 10. овог закона,

18) приватна високошколска установа не објави висину школарине и осталих накнада у складу са чланом 128. став 2. овог закона,

19) не усклади статут или друге опште акте са овим законом (члан 149).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у високошколској установи, новчаном казном од 1.500 КМ до 3.000 КМ.

Новчане казне Члан 132.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 15.000 КМ казниће се за прекршај високошколска установа ако:

1) изводи наставу супротно одредбама члана 19. ст. 7. и 8. овог закона,

2) обавља дјелатност високог образовања у Републици, а није уписана у Регистар из члана 39. овог закона,

3) не поступи у складу са чланом 40. став 1. овог закона,

4) изводи студијски програм за који није добила дозволу за рад (члан 41),

5) обавља дјелатност високог образовања ван сједишта и оснује чланицу универзитета без дозволе за рад (члан 41),

6) изврши статусне промјене супротно одредби члана 42. овог закона,

7) ако не спроведе процедуре избора у звања на начин и у роковима како је прописано чланом 91. овог закона,

8) закључи уговор о раду са наставником, односно сарадником супротно одредби члана 99. овог закона,

9) изврши признавање страних високошколских исправа супротно одредбама члана 111. овог закона,

10) изда јавну исправу супротно одредбама чл. 114. до 116. овог закона,

11) не огласи ништавом диплому, додатак дипломи и увјерење о стеченом звању (члан 118. став 1).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у високошколској установи новчаном казном од 3.000 КМ до 5.000 КМ.

ГЛАВА XV

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Именовање Савјета Члан 133.

Влада ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети одлуку о именовању Савјета.

Започети поступци за издавање дозволе за рад Члан 134.

(1) Поступци за оснивање високошколске установе, односно добијање дозволе за извођење нових студијских програма почети према раније важећем Закону, окончаће се у складу са тим законом.

(2) Високошколске установе, које су уписане у регистар високошколских установа према прописима који су били на

снази до ступања на снагу овог закона, дужне су да испуне услове у складу са чланом 31. овог закона, најкасније двије године од дана доношења Мреже високошколских установа.

Започети поступци за обезбјеђење квалитета Члан 135.

До ступања на снагу стандарда за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма из члана 37. став 2. овог закона, стандарда за акредитацију високошколских установа и студијских програма из члана 40. став 3. овог закона, те закона којим се уређује област обезбјеђења квалитета у високом образовању Републике из чл. 37. и 40. овог закона, примјењиваће се одредбе из раније важећег Закона о високом образовању.

Рок за подношење захтјева за акредитацију високошколске установе Члан 136.

Високошколске установе које су уписане у Регистар дужне су да поднесу захтјев за акредитацију високошколске установе, ако су испуниле услов из члана 40. став 1. овог закона, у складу са прописима које доноси Агенција, најкасније у року од шест мјесеци од дана доношења прописа Агенције.

Усклађивање студијских програма Члан 137.

Високошколске установе дужне су да у року од три године од дана ступања на снагу овог закона ускладе студијске програме са одредбама члана 21. ст. 3. и 4. овог закона.

Изабрани наставници и сарадници према раније важећем закону Члан 138.

(1) Наставници и сарадници изабрани у звања према раније важећем Закону о високом образовању задржавају та звања до истека периода на које су бирани.

(2) Лица која су бирана у звања и која су до ступања на снагу Правилника о условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања из члана 87. овог закона, провела више од једне половине изборног периода, имају право на избор по условима који су важили до ступања на снагу овог закона.

(3) Одредбе овог закона које се односе на минималне услове за изборе у звања примјењиваће се од дана ступања на снагу Правилника из члана 87. овог закона.

Затечени мандати Члан 139.

(1) Мандат ректора, проректора, декана и продекана високошколске установе који су изабрани према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, траје до истека мандата на који су бирани.

(2) Изузетак од става 1. овог члана су декани у звању доцента који могу обављати функцију декана најдуже двије године од дана ступања на снагу овог закона.

(3) Мандат чланова Савјета за развој високог образовања и осигурање квалитета Републике, који су изабрани према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, престаје даном ступања на снагу овог закона.

(4) Мандат чланова Сената који су изабрани према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, престаје даном ступања на снагу овог закона.

(5) Мандат чланова Управног одбора који су изабрани према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, престаје најдуже три мјесеца од дана ступања на снагу статута високошколске установе.

Студенти који студирају према одредбама Закона о универзитету Члан 140.

(1) Студенти уписани на дипломски студиј који су испунили услове за стицање статуса апсолвента до краја академске 2017/2018. године, према одредбама Закона о

универзитету ("Службени гласник Републике Српске", бр. 12/93, 14/94, 99/04 и 92/05), могу завршити те студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија најдуже до 31. октобра 2020. године.

(2) Студенти уписани на дипломски студиј у трајању од пет или шест година према одредбама Закона о универзитету могу завршити те студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија најдуже до краја академске 2021/2022. године.

(3) Студенти уписани на постдипломски студиј према одредбама Закона о универзитету могу завршити те студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија најдуже до 31. октобра 2020. године.

(4) Ако је високошколској установи, на коју су уписана лица из ст. 1, 2. и 3. овог члана, у међувремену одузета дозвола за рад, та установа је дужна затеченим студентима обезбиједити завршетак школовања на другој акредитованој високошколској установи која изводи исти или сродан студијски програм.

(5) Ступањем на снагу овог закона студенти који не доврше дипломски и постдипломски студиј у року прописаном одредбама ст. 1, 2. и 3. овог члана могу студије наставити у складу са овим законом.

СТИЦАЊЕ НАУЧНОГ СТЕПЕНА ДОКТОРА НАУКА ПРЕМА ЗАКОНУ О УНИВЕРЗИТЕТУ Члан 141.

Лица која су испунила услове за покретање поступка за стицање научног степена доктор наука, према Закону о универзитету, могу стећи научни степен доктора наука одбраном докторске дисертације у складу са Законом о универзитету, с тим да се научни степен доктора наука може стећи закључно са 30. септембром 2022. године.

Студенти уписани у складу са раније важећим законом Члан 142.

Студенти уписани у складу са раније важећим Законом о високом образовању имају право да заврше студиј у складу са тим законом.

Студент који није остварио услов за упис Члан 143.

Студент који није остварио услов за упис наредне године студија из члана 75. став 1. овог закона има право уписа наредне године под условима:

1) упис у академску 2020/2021. годину са правом преноса највише 25 ECTS бодова, без обзира на то колико је предмета исказано бројем бодова који се преносе или са преносом највише три предмета, без обзира на то са колико ECTS бодова су исказани ти предмети и

2) упис у академску 2021/2022. и 2022/2023. годину са правом преноса највише 15 ECTS бодова, без обзира на то колико је предмета исказано бројем бодова који се преносе или са правом преноса највише два предмета, без обзира на то са колико бодова су исказани ти предмети.

Упис студената у складу са одредбама овог закона Члан 144.

(1) Упис студената у прву годину студија у складу са одредбама овог закона вршиће се од академске 2020/2021. године.

(2) Примјена члана 123. овог закона односи се на студенте који први пут уписују прву годину студија од академске 2020/2021. године.

Рок за доношење одлуке о Мрежи високошколских установа Члан 145.

(1) Влада ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донијети одлуку о Мрежи високошколских установа из члана 33. став 1. овог закона.

(2) До доношења одлуке о Мрежи високошколских установа из става 1. овог члана не могу се подносити зах-

тјеви за оснивање високошколских установа и студијских програма.

Поступак професионалног признавања Члан 146.

До успостављања ЦИП-а из члана 110. став 1. овог закона, поступак професионалног признавања страних високошколских квалификација спроводиће се у складу са одредбама раније важећег Закона о високом образовању.

Општи акти Члан 147.

Министар ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донијети правилнике о:

1) областима образовања (члан 31. став 4),

2) о поступку утврђивања испуњености услова за обављање дјелатности високог образовања (члан 35. став 6)

3) садржају, начину и поступку уписа у Регистар високошколских установа (члан 39. став 3),

4) условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања (члан 87. став 1),

5) садржају и начину вођења евиденције коју води високошколска установа (члан 112. став 4),

6) начину прикупљања, похрањивања и обраде информација, односно остале процедуре важне за рад јединственог информационог система (члан 113. став 2),

7) садржају јавних исправа које издаје високошколска установа (члан 115. став 4),

8) поступку утврђивања испуњености услова за подстицајна средства (члан 124. став 6),

9) стандардима и нормативима за финансирање јавних високошколских установа (члан 125. став 3. тачка 1),

10) суфинансирању међународне размјене студената и академског особља (члан 125. став 3. тачка 2).

Примјена подзаконских аката на основу раније важећег закона Члан 148.

До доношења подзаконских аката из чл. 145. и 147. овог закона примјењиваће се подзаконски акти донесени на основу Закона о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18 и 26/19) који нису у супротности са одредбама овог закона.

Усклађивање аката високошколских установа Члан 149.

(1) Високошколске установе ће ускладити своје статуте и друге опште акте са одредбама овог закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу подзаконских аката прописаних чл. 145. и 147. овог закона.

(2) До доношења статута високошколских установа, за испитне рокове ће се примјењивати одредбе из члана 49. ст. 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11. и 12. раније важећег закона.

Изузетак од примјене Члан 150.

(1) Одредбе овог закона не односе се на теолошке факултете, високе теолошке школе и теолошке академије.

(2) Теолошки факултети, високе теолошке школе и теолошке академије могу бити у саставу универзитета и то се дефинише посебним уговором.

(3) За академска питања високошколских установа из става 1. овог члана надлежан је Сенат универзитета.

Престанак важења ранијег закона Члан 151.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20).

Ступање на снагу
Члан 152.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-600/20
25. јуна 2020. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

1354

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), д о н о с и м

У К А З

**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ОБЕЗБЈЕЂЕЊУ
КВАЛИТЕТА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Проглашавам Закон о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Десетој редовној сједници, одржаној 25. јуна 2020. године, а Вијеће народа 6. јула 2020. године констатовало да се Закон о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске не односи на витални национални интерес ни једног од конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-1981/20
7. јула 2020. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Жељка Цвијановић, с.р.

ЗАКОН

**О ОБЕЗБЈЕЂЕЊУ КВАЛИТЕТА У ВИСОКОМ
ОБРАЗОВАЊУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се обезбјеђење квалитета у високом образовању, поступци почетне акредитације, акредитације, тематског вредновања и вањске независне периодичне процјене унутрашњег система обезбјеђења квалитета, те статус, дјелатност, организација и финансирање Агенције за високо образовање Републике Српске.

Члан 2.

Циљеви обезбјеђења квалитета у високом образовању су:

- 1) изградња културе квалитета у високом образовању Републике Српске (у даљем тексту: Република),
- 2) стални развој друштва и привреде кроз унапређење квалитета високог образовања,
- 3) подстицај стварању перспективног окружења за развој каријера високообразованих стручњака у Републици,
- 4) укљученост свих заинтересованих страна, посебно студената, у процесе обезбјеђења квалитета,
- 5) усклађивање са европским системом високог образовања и
- 6) стално анализирање и усвајање трендова и научних истраживања у области високог образовања.

Члан 3.

Обезбјеђење квалитета у високом образовању Републике заснива се на сљедећим принципима:

- 1) развој система обезбјеђења квалитета високог образовања у складу са Европским стандардима (ESG),
- 2) партнерски однос са високошколским установама, студентима и другим заинтересованим странама,
- 3) отвореност, професионализам и етичност у свим процесима обезбјеђења квалитета,

4) фокус обезбјеђења квалитета на потребама студента и друштвене заједнице,

5) упоредивост са међународним стандардима квалитета и

6) независност у процесима обезбјеђења квалитета и објективност одлука о исходима.

Члан 4.

Поједини изрази и појмови у смислу овог закона имају сљедеће значење:

1) квалитет је скуп карактеристика високошколске установе, односно студијског програма којима се доказује ниво задовољавања општеприхваћених стандарда, као и потреба и очекивања студената и друштва у цјелини у процесу високог образовања, кроз сталну тежњу за унапређењем свих процеса и њихових исхода,

2) ESG (енгл. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area), Стандарди и смјернице за обезбјеђење квалитета у европском простору високог образовања представљају стандарде и смјернице унутрашњег обезбјеђења квалитета високошколских установа, стандарде и смјернице вањског обезбјеђења квалитета и стандарде и смјернице за обезбјеђење квалитета агенција,

3) обезбјеђење квалитета је аспект управљања процесима којим се врши планирање, надзор над извођењем и унапређење кључних активности, с крајњим циљем постицања повјерења заинтересованих страна да ће очекивани ниво квалитета бити остварен,

4) унутрашњи систем обезбјеђења квалитета је систем мјера и активности којима високошколске установе осигуравају ефикасност процеса и остваривање квалитетних исхода образовних и научних активности, те активности од значаја за друштвену заједницу,

5) вањски систем обезбјеђења квалитета обухвата вредновање и оцјену квалитета установе, чланице универзитета, студијског програма или унутрашњег система обезбјеђења квалитета који се заснивају на објективним и јасним критеријумима,

6) вредновање обухвата поступке и резултат утврђивања квалитета, сврсисходности и ефикасности високошколске установе, чланице универзитета, студијског програма или унутрашњег система обезбјеђења квалитета,

7) самовредновање (енгл. internal evaluation) је процес којим високошколска установа на систематичан и документован начин провјерава ефикасност и ефикасност система обезбјеђења квалитета и његових процеса са циљем покретања радњи, активности и пројеката унапређења,

8) вањско вредновање (енгл. external evaluation) је објективно и непристрасно вредновање система обезбјеђења квалитета у односу на важеће стандарде и критеријуме, које врши комисија рецензента или комисија стручњака, а у сврху почетне акредитације или акредитације високошколске установе и студијских програма које изводи,

9) почетна акредитација је поступак вањског вредновања квалитета нових високошколских установа и/или нових студијских програма како би се утврдило испуњавање високошколска установа прописане услове и стандарде за доношење препоруке о акредитацији у сврху издавања дозволе за рад високошколским установама за обављање дјелатности и/или извођење студијских програма,

10) акредитација је поступак обезбјеђења квалитета високошколске установе или студијског програма заснован на самовредновању високошколске установе и оцјени независних стручњака, ради потврде испуњавања услова за наставак обављања дјелатности и/или извођење студијских програма, с циљем препознавања квалитета високог образовања у оквиру европског простора високог образовања,

11) аудит је систематичан и документован процес провјере нивоа развијености и ефикасности, односно цјеловитости унутрашњег система обезбјеђења квалитета и објективно вредновање свих његових дијелова како би се

утврдио обим у ком су испуњени захтјеви стандарда за обезбјеђење квалитета,

12) тематско вредновање је поступак оцјене квалитета појединих сегмената организације и/или активности високошколске установе, чланице универзитета, студијског програма или унутрашњег система обезбјеђења квалитета,

13) рецензија студијског програма је стручно мишљење с циљем оцјењивања усаглашености структуре и садржаја студијског програма са важећим стандардима у одређеним образовним и научним областима, те захтјевима у вези са исходима учења, квалификацијама и занимањима свршених студената,

14) листа стручњака је листа која садржи имена и податке домаћих и међународних стручњака који учествују у процесу акредитације,

15) листа рецензата је листа која садржи имена и податке домаћих и међународних стручњака који учествују у поступцима почетне акредитације и рецензије студијских програма,

16) комисија стручњака је независно тијело које у процесу вањског вредновања, у сврху акредитације, утврђује испуњеност стандарда и критеријума квалитета у раду високошколских установа,

17) комисија рецензата је независно тијело које у процесу вањског вредновања, у сврху почетне акредитације, утврђује испуњеност стандарда и критеријума квалитета за почетну акредитацију високошколских установа, односно студијских програма,

18) препорука о почетној акредитацији је независно стручно мишљење, донесено након спроведеног поступка вредновања у сврху почетне акредитације, а на основу којег министарство надлежно за високо образовање издаје дозволу за рад високошколској установи, односно одбија захтјев високошколске установе за издавање дозволе за рад,

19) писмо очекивања је акт сачињен на основу извјештаја о вањском вредновању у сврху акредитације, којим се указује на недостатке уочене при утврђивању испуњености стандарда квалитета студијског програма, односно високошколске установе и изражава очекивање да ће наведени недостаци бити отклоњени у датом року,

20) професионално признавање је поступак којим се имаоцу иностране исправе утврђује право на запошљавање, а који обухвата вредновање студијског програма на којем је стечена високошколска квалификација,

21) ENQA - Европска асоцијација за осигурање квалитета у високом образовању (енгл. European Association for Quality Assurance in Higher Education),

22) Лисабонска конвенција - Конвенција о признавању диплома у високом образовању, потписана у Лисабону 11. априла 1997. године,

23) ENIC/NARIC - Европска мрежа центара за признавање и информисање у високом образовању / национални центри за академско признавање и информисање (енгл. European Network of Information Centres in the European Region / National Academic Recognition Information Centres in the European Union).

Члан 5.

(1) У рјешавању у управним стварима примјењују се одредбе прописа којима се уређује општи управни поступак.

(2) Прикупљање и коришћење података о лицима која учествују у поступцима обезбјеђења квалитета уређује се у складу са прописима о заштити личних података.

(3) Граматички изрази употребљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумијевају оба рода.

ГЛАВА II

АГЕНЦИЈА ЗА ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 6.

(1) Агенција за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) је основана у сврху обезбјеђења

квалитета у високом образовању и своју дјелатност обавља у складу са овим и посебним законима.

(2) Агенција је самостално и независно правно лице и у свом раду поштује европске стандарде и смјернице, те међународну праксу у области обезбјеђења квалитета у високом образовању.

(3) Сједиште Агенције је у Бањој Луци.

(4) Назив Агенције је Агенција за високо образовање Републике Српске.

(5) Агенција има печат који садржи назив Агенције и амблем Републике Српске.

Члан 7.

(1) Агенција представља Републику на међународним конференцијама, скуповима, међународним организацијама и удружењима у оквиру своје надлежности.

(2) Агенција сарађује са међународним органима, тијелима и институцијама надлежним за високо образовање и обезбјеђење квалитета.

Члан 8.

(1) Агенција је надлежна да:

1) спроводи поступак вањског вредновања у сврху почетне акредитације,

2) даје Министарству за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво (у даљем тексту: Министарство) препоруку за издавање дозволе за рад високошколској установи, односно одбијање захтјева високошколске установе за издавање дозволе за рад,

3) спроводи поступак акредитације,

4) спроводи поступак тематског вредновања,

5) спроводи поступак вањске независне периодичне процјене унутрашњих система обезбјеђења квалитета,

6) води Регистар акредитованих високошколских установа и студијских програма (у даљем тексту: Регистар),

7) спроводи поступак професионалног признавања иностраних високошколских квалификација у складу са овим законом и законом којим се уређује област високог образовања,

8) утврђује стандарде за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма у Републици у складу са овим законом, уз претходно прибављено мишљење Савјета за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Савјет),

9) утврђује стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма у складу са овим законом, критеријумима за акредитацију високошколских установа и студијских програма у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: БиХ), те европским и међународним стандардима, уз претходно прибављено мишљење Савјета,

10) прикупља и обрађује податке о систему високог образовања и другим системима с којима је високо образовање повезано,

11) подстиче научноистраживачки рад свих заинтересованих страна у области обезбјеђења квалитета,

12) обавља и друге послове у складу са овим законом, прописима из области високог образовања и Статутом.

(2) Дјелатност Агенције уређује се Статутом и општим актима Агенције, у складу са овим законом и прописима из области високог образовања.

ГЛАВА III

СИСТЕМ ОБЕЗБЈЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Члан 9.

(1) Систем обезбјеђења квалитета у високом образовању обухвата унутрашњи и вањски систем обезбјеђења квалитета.

(2) Унутрашњи систем обезбјеђења квалитета свака високошколска установа уређује својим општим актом у

складу са овим законом и законом којим се уређује област високог образовања.

(3) Вањски систем обезбјеђења квалитета заснива се на републичким, европским и међународним стандардима.

Члан 10.

(1) Унутрашњи систем обезбјеђења квалитета је интегрални дио укупног система управљања високошколском установом чију структуру чине политика и циљеви квалитета високошколске установе, те процеси потребни за остварење тих циљева.

(2) Високошколска установа обавезна је да у планираним интервалима спроводи процесе унутрашњих провјера са циљем потврђивања да су процедуре и процеси унутрашњег система обезбјеђења квалитета ефективно примјениjeni, те да се постављени циљеви остварују на планираном нивоу.

(3) Високошколска установа спроводи процес самовредновања периодично, најмање једанпут у двије године, с циљем утврђивања нивоа квалитета и ефективности успостављеног унутрашњег система обезбјеђења квалитета, уз консултације са заинтересованим странама.

(4) Директор Агенције доноси смјернице за успостављање и одржавање унутрашњег система обезбјеђења квалитета високошколске установе.

Члан 11.

(1) Вањски систем обезбјеђења квалитета обухвата вредновање и оцјену квалитета предмета вредновања, које се заснива на објективним и јасним стандардима.

(2) Предмети вредновања у смислу овог закона су: високошколске установе, чланице универзитета, студијски програми и унутрашњи систем обезбјеђења квалитета високошколске установе и/или чланице универзитета.

(3) Поступци вањског вредновања су: почетна акредитација, акредитација, тематско вредновање и вањска независна периодична процјена унутрашњег система обезбјеђења квалитета.

Члан 12.

(1) Почетном акредитацијом, ради стицања дозволе за рад за обављање дјелатности високог образовања, утврђује се да ли високошколска установа, чланица универзитета и/или студијски програми испуњавају стандарде за почетну акредитацију, а посебно стандарде који се односе на:

1) садржај, квалитет и обим студијских програма,

2) потребан број наставног и другог особља с одговарајућим научним, умјетничким и стручним квалификацијама и

3) одговарајући простор и опрему, у складу с бројем студената предвиђеним планом уписа.

(2) Министарство доставља Агенцији уредан захтјев високошколске установе за вањским вредновањем у сврху почетне акредитације, са документацијом и претходно прибављеним позитивним мишљењем Савјета о елаборату високошколске установе.

Члан 13.

(1) Директор Агенције именује Комисију рецензента за вањско вредновање у сврху почетне акредитације (у даљем тексту: Комисија рецензента), која спроводи поступак вањског вредновања и провјерава испуњеност захтјева стандарда за почетну акредитацију.

(2) Чланови Комисије рецензента се именују са Листе рецензента, у складу са овим законом.

(3) Комисија рецензента сачињава извјештај о почетној акредитацији високошколске установе, односно студијског програма са оцјеном испуњености захтјева стандарда и закључним стручним мишљењем, који је јавно доступан.

(4) На извјештај из става 3. овог члана, високошколска установа може да уложи приговор Агенцији.

(5) О приговору из става 4. овог члана одлучује Комитет за жалбе и приговоре, на основу којег Комисија рецензента сачињава коначни извјештај о почетној акредитацији високошколске установе, односно студијског програма.

(6) Агенција у року од три мјесеца од дана пријема захтјева за вањским вредновањем у сврху почетне акредитације, доставља Министарству коначан извјештај Комисије рецензента из става 5. овог члана, са препоруком да:

1) изда дозволу за рад високошколској установи или

2) одбије захтјев високошколске установе за издавање дозволе за рад.

(7) Чланови Комисије рецензента за свој рад имају право на накнаду.

(8) Директор Агенције доноси Правилник о почетној акредитацији високошколских установа и студијских програма.

(9) Правилником из става 8. овог члана прописује се поступак вањског вредновања у сврху почетне акредитације, начин утврђивања Листе рецензента, поступак формирања и начин рада Комисије рецензента, форма извјештаја и давање препоруке за издавање дозволе за рад.

Члан 14.

Издавања дозволе за извођење новог студијског програма на акредитованој високошколској установи обавља се на начин и по поступку прописаном за издавање дозволе за рад високошколској установи, у складу са законом којим се уређује област високог образовања.

Члан 15.

(1) Поступак, начин и услови за измјене студијског програма прописују се законом којим се уређује област високог образовања.

(2) О измјенама студијског програма високошколска установа обавјештава Агенцију у склопу својих извјештаја о самовредновању који су дио документације о квалитету, а користе се у поступцима вањског вредновања као улазна документација.

Члан 16.

(1) Акредитација је поступак вањског вредновања квалитета високошколске установе или студијског програма, заснован на самовредновању високошколске установе и оцјени независних стручњака.

(2) Предмет акредитације су високошколске установе и студијски програми, а то укључује и поступке управљања високошколском установом, процесе којима се реализују студијски програми, унутрашњи систем квалитета у високошколској установи, ресурсе и потенцијале високошколске установе, те капацитете за промјене.

(3) Акредитација се спроводи у складу са стандардима за акредитацију високошколских установа и студијских програма Републике који су усклађени са европским и међународним стандардима, те критеријумима за акредитацију високошколских установа и студијских програма у БиХ.

(4) Високошколска установа која има дозволу за рад подноси захтјев за акредитацију високошколске установе и студијских програма за које има дозволу за рад у року од двије године од дана уписа у Регистар високошколских установа, који се води у Министарству.

(5) Високошколска установа уписана у Регистар подлијеже периодичној акредитацији сваких пет година и периодичном вањском аудиту унутрашњег система обезбјеђења квалитета, а акредитовани студијски програми подлијежу периодичном вањском вредновању.

(6) Високошколска установа уписана у Регистар дужна је да акредитује све студијске програме првог и другог циклуса студија за које има дозволу за рад.

(7) Акредитација и вањско вредновање студијских програма одвија се према годишњем плану који сачињава Агенција.

Члан 17.

(1) Акредитација се спроводи у три фазе:

- 1) самовредновање,
- 2) вањско вредновање и
- 3) доношење одлуке о акредитацији.

(2) Вањско вредновање из става 1. тачка 2) овог члана спроводи Комисија стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији високошколских установа и студијских програма (у даљем тексту: Комисија стручњака).

(3) Комисија стручњака се именује са Листе стручњака, у складу са законом.

(4) У сврху акредитације студијског програма именују се рецензенти из научног/образовног поља и/или уже научне/образовне области којој припада студијски програм, који достављају извјештај са стручним мишљењем о студијском програму, без препорука о исходу акредитације.

(5) Рецензенти се именују са Листе рецензента, у складу са овим законом.

(6) Чланови Комисије стручњака и рецензенти из ст. 2. и 4. овог члана за свој рад имају право на накнаду.

(7) Високошколске установе имају право приговора Комитету за жалбе и приговоре на спровођење поступка вањског вредновања у свим фазама поступка.

Члан 18.

(1) Комисија стручњака сачињава извјештај о вањском вредновању у сврху акредитације.

(2) На основу извјештаја Комисије стручњака из става 1. овог члана, директор Агенције може:

- 1) донијети рјешење о акредитацији,
- 2) упутити писмо очекивања или
- 3) донијети рјешење којим се одбија захтјев за акредитацију.

(3) На рјешења из става 2. т. 1) и 3) овог члана високошколска установа може уложити жалбу Управном одбору Агенције у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

(4) Управни одбор одлучује о жалби из става 3. овог члана на основу прибављеног мишљења Комитета за жалбе и приговоре.

(5) Одлука Управног одбора из става 4. овог члана је коначна, а против ње се тужбом може покренути управни спор.

(6) Уколико се у току трајања поступка вањског вредновања у сврху акредитације утврде чињенице које могу битно утицати на исход поступка, поступак се обуставља и врши преиспитивање правно релевантних чињеница које су спорне а које могу да утичу на исход поступка.

(7) Акредитације спроведене у Републици Србији признају се у Републици у складу са закљученим Споразумом о заједничким активностима у области осигурања квалитета и признавању акредитација у високом образовању успостављеним између Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Министарства за научно-технолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске (у даљем тексту: Споразум).

(8) Акредитација студијског програма, као и било који други облик вањског вредновања, коју високошколска установа стекне код друге агенције чланице ENQA, признаје се под условима и на начин одређен споразумом Агенције и агенције која је извршила вањско вредновање, у смислу одредаба ESG.

(9) Директор Агенције доноси Правилник о акредитацији високошколских установа и студијских програма.

(10) Правилником из става 9. овог члана прописује се начин провере легитимности високошколске установе за акредитацију, поступак вањске процјене квалитета рада високошколских установа, начин утврђивања листе стручњака, поступак формирања и рада Комисије стручњака, поступак избора и именовања рецензента за рецензију студијских програма, начин за прибављање мишљења Акредитацијског вијећа и поступак издавања рјешења.

дијских програма, начин за прибављање мишљења Акредитацијског вијећа и поступак издавања рјешења.

Члан 19.

(1) Агенција води Регистар.

(2) На основу рјешења о акредитацији, високошколске установе и студијски програми се уписују у Регистар.

(3) Регистар се води у писаном и електронском облику и дио је централног информационог система Агенције, која о свим промјенама у Регистру службено обавјештава Министарство.

(4) Извод из Регистра је доступан јавности путем интернет странице Агенције.

(5) Високошколске установе које су акредитоване у Републици Србији могу се уписати у Регистар из става 1. овог члана у складу са Споразумом.

(6) Високошколска установа којој је истекла акредитација и која није поднијела нови захтјев за акредитацију до истека рока важења акредитације брише се из Регистра.

(7) Високошколска установа којој је одбијен захтјев за акредитацију брише се из Регистра по правоснажности рјешења из члана 18. став 2. тачка 3) овог закона.

(8) Директор Агенције доноси Правилник о вођењу Регистра акредитованих високошколских установа и студијских програма.

(9) Правилником из става 8. овог члана прописује се начин вођења, изглед и садржај Регистра, поступак уписа у Регистар, начин и исправке уписа, брисање из Регистра и обезбјеђење доступности информација о акредитованим високошколским установама.

Члан 20.

(1) Вањска независна периодична процјена унутрашњег система обезбјеђења квалитета обавља се у складу са стандардима за акредитацију високошколских установа и студијских програма, који имају улогу референтних вриједности у поступку аудита.

(2) Агенција обавља вањску независну периодичну процјену унутрашњег система обезбјеђења квалитета према свом годишњем плану.

(3) Након спроведеног поступка вањске независне периодичне процјене унутрашњег система обезбјеђења квалитета, Агенција објављује извјештај на интернет страници Агенције с оцјеном развијености и ефикасности унутрашњег система обезбјеђења квалитета.

(4) Ако се у поступку вањске независне периодичне процјене утврди да је унутрашњи систем обезбјеђења квалитета предмета вредновања развијен у складу са стандардима за унутрашње обезбјеђење квалитета, те да је ефикасан, директор Агенција издаје увјерење о развијености и ефикасности унутрашњег система обезбјеђења квалитета.

(5) Ако се у поступку вањске независне периодичне процјене утврде недостаци у испуњавању препорука за побољшавање ефикасности унутрашњег система обезбјеђења квалитета предмета вредновања, директор Агенције издаје препоруку за отклањање недостатака или, у случају утврђених значајних недостатака, покрене поступак тематског вредновања.

(6) Високошколске установе имају право приговора Комитету за жалбе и приговоре на спровођење вањске независне периодичне процјене унутрашњег система обезбјеђења квалитета.

(7) Високошколске установе подлијежу вањској независној периодичној процјени унутрашњег система обезбјеђења квалитета најмање једном у пет година.

(8) Директор Агенције доноси Правилник о аудиту.

(9) Правилником из става 8. овог члана прописује се начин вођење поступка вањске независне периодичне процјене, методологија процјене, стандарди за акредитацију као референтне вриједности за процјену, обрасци и исходи процјене.

Члан 21.

(1) Тематско вредновање је ванредни поступак провјере квалитета унутрашњих дијелова предмета вредновања.

(2) Тематско вредновање по службеној дужности спроводи Агенција на основу одлуке Акредитацијског вијећа, а може се спровести и на образложени приједлог Министарства, високошколске установе и студентске организације високошколске установе, односно Уније студената Републике Српске.

(3) На приједлог Министарства тематско вредновање се спроводи у сврху провјере, оцјене и развоја квалитета чланице универзитета и/или студијскога програма предмета вредновања.

(4) На приједлог високошколске установе тематско вредновање се спроводи ради вредновања појединог сегмента из њеног дјелокруга рада.

(5) На приједлог студентске организације, односно Уније студената Републике Српске, тематско вредновање се спроводи ради вредновања сегмената рада високошколске установе који су у директној вези са студентским питањима.

(6) Тематско вредновање обавља се на основу стандарда и критеријума за акредитацију високошколских установа и студијских програма, препоруке комисије стручњака која је обавила вањско вредновање, извјештаја о накнадним активностима и примјене одредаба закона којим се уређује високо образовање, посебно у вези са издавањем јавних исправа и избора у наставна и сарадничка звања.

(7) Тематско вредновање спроводу рецензенти који се именују са Листе рецензента.

(8) Рецензенти из става 7. овог члана за свој рад имају право на накнаду.

(9) На основу спроведеног поступка тематског вредновања, рецензенти сачињавају извјештај, који Агенција доставља подносиоцу приједлога, високошколској установи и објављује се на интернет страници Агенције.

(10) Приговор на извјештај о тематском вредновању високошколска установа подноси Комитету за жалбе и приговоре у року од 30 дана од дана пријема извјештаја.

(11) У случају негативне оцјене, а у зависности од сврхе тематског вредновања, Агенција може покренути поступак реакредитације.

(12) Директор Агенције доноси Правилник о тематском вредновању.

(13) Правилником из става 12. овог члана прописује се поступак и методологија тематског вредновања, начин ангажовања рецензента, те форма приједлога из става 2. овог члана.

ГЛАВА IV

ЦЕНТАР ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ КВАЛИФИКАЦИЈА

Члан 22.

(1) Агенција организује Центар за информисање и признавање страних високошколских квалификација као свој организациони дио (у даљем тексту: Центар).

(2) Центар представља ENIC/NARIC центар Републике Српске.

(3) Центар обавља послове:

1) професионално признавања у области високог образовања у оквиру Лисабонске конвенције,

2) информисања о систему високог образовања Републике и

3) информисања о иностраним системима високог образовања.

Члан 23.

(1) Признавање стране високошколске квалификације је поступак којим се имаоцу квалификације утврђује право на приступ запошљавању (у даљем тексту: професионално признавање).

(2) Поступак професионално признавања стране високошколске квалификације спроводи се у складу са овим законом, ако међународним уговором није предвиђено другачије.

(3) Поступак признавања не спроводи се за квалификације стечене на територији бивше СФРЈ до 6. априла 1992. године и за квалификације стечене на акредитованим високошколским установама у Републици Србији, на основу Споразума о узајамном признавању докумената у образовању и регулисању статусних питања ученика и студената ("Службени гласник Републике Српске", број 79/05).

(4) Квалификације из става 3. овог члана имају исто правно дејство као квалификације издате на територији Републике.

(5) Изузетно, на захтјев имаоца квалификације, може се спровести поступак професионално признавања високошколске квалификације стечене на акредитованој високошколској установи у Републици Србији.

Члан 24.

(1) У поступку професионално признавања врши се вредновање страног студијског програма на којем је стечена страна високошколска квалификација.

(2) Приликом вредновања страног студијског програма, Агенција може тражити стручно мишљење од високошколске установе која је матична за област којој припада страни студијски програм.

(3) Рјешење о признавању стране високошколске квалификације у сврху запошљавања обавезно садржи: назив, врсту, ниво и трајање (обим) студијског програма, назив стране високошколске квалификације на изворном језику, те врсту и ниво студија у Републици којем одговара студиј завршен у иностранству.

(4) Директор Агенције доноси рјешење из става 3. овог члана у року од 90 дана од дана пријема уредног захтјева за признавањем стране високошколске квалификације.

(5) Назив стране високошколске квалификације се у диспозитиву рјешења о признавању, по правилу, наводи у оригиналу (на изворном језику) и без превода.

(6) Рјешење из става 4. овог члана је коначно, а против рјешења се може покренути управни спор.

(7) Рјешење из става 4. овог члана има значај јавне исправе.

(8) Висина таксе за трошкове поступка професионално признавања, ослобађање од плаћања таксе и друга питања у вези са трошковима поступка професионално признавања уређена су прописом којима се уређују административне таксе.

Члан 25.

(1) Једном извршено вредновање важи за све наредне случајеве признавања стране високошколске квалификације када је стечена на истој високошколској установи и на истом студијском програму.

(2) Директор Агенције доноси Правилник о поступку признавања стране високошколске квалификације.

(3) Правилником из става 2. овог члана прописује се поступак признавања страних високошколских квалификација у сврху запошљавања.

Члан 26.

Агенција води евиденцију и трајно чува документацију о спроведеним поступцима професионално признавања.

ГЛАВА V

УПРАВЉАЊЕ, РУКОВОЂЕЊЕ И ФИНАНСИРАЊЕ АГЕНЦИЈЕ

Члан 27.

(1) Организација, управљање и руковођење Агенцијом уређује се овим законом, Статутом и другим општим актима Агенције.

(2) Агенцијом управља Управни одбор, а руководи директор.

(3) Агенција може имати стручна и савјетодавна тијела, у складу са својим општим актима.

(4) Управни одбор Агенције доноси Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Агенцији.

(5) Правилником из става 4. овог члана прописује се дјелокруг и начин рада организационих јединица, радна мјеста и посебни услови за заснивање радног односа.

Члан 28.

(1) Орган управљања Агенцијом је Управни одбор.

(2) Управни одбор има пет чланова: три представника академске заједнице Републике, један представник привреде и праксе и један представник студената.

(3) Чланове Управног одбора из реда академске заједнице и привреде и праксе именује Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада) на период од пет година, а на основу претходно спроведеног поступка јавне конкуренције, са могућношћу још једног избора.

(4) Члана Управног одбора из реда студената, на приједлог Уније студената Републике Српске, именује Влада на период од годину дана, са могућношћу још једног избора.

(5) Чланови Управног одбора за свој рад имају право на накнаду.

Члан 29.

(1) За члана Управног одбора који је представник академске заједнице Републике може бити именовано лице које, поред општих услова прописаних посебним законом, испуњава и посебне услове:

1) има избор у научно-наставно звање,

2) посједује референце у области обезбјеђења квалитета на републичком и/или међународном нивоу и

3) има углед у стручној јавности и академској заједници Републике и својим знањем и искуством може допринијети раду овог органа.

(2) За члана Управног одбора који је представник привреде и праксе може бити именовано лице које, поред општих услова прописаних посебним законом, испуњава и посебне услове:

1) има завршен први циклус студија високог образовања са 240 ECTS или еквивалент,

2) има најмање пет година радног искуства у траженом степену стручне спреме и

3) је угледни привредник који својим знањем и искуством може допринијети раду овог органа.

(3) За члана Управног одбора који је представник студената може бити именовано лице које, поред општих услова прописаних посебним законом, испуњава и посебне услове:

1) има просјек оцјена најмање 8,5,

2) није обнављао ниједну студијску годину и

3) студент је другог или трећег циклуса студија или друге и виших година студија на првом циклусу.

(4) За члана Управног одбора не може бити именовано лице против кога се води кривични поступак, нити лице које је правоснажно осуђено за кривично дјело.

Члан 30.

(1) Управни одбор обавља следеће послове:

1) доноси Статут Агенције,

2) доноси друге акте у складу са законом и Статутом Агенције,

3) усваја извјештаје које директор доставља у складу са овим законом,

4) усваја годишњи план рада и финансијски план Агенције,

5) усваја Извјештај о раду и Финансијски извјештај Агенције,

6) предлаже стандарде за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма у Републици,

7) предлаже стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма у Републици,

8) усваја Листу стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији високошколских установа, односно студијских програма у складу са законом,

9) усваја Листу рецензата за почетну акредитацију и за ревизију студијских програма,

10) именује чланове Акредитацијског вијећа,

11) доноси акт којим прописује висину накнада за спровођење вањских вредновања у складу са овим законом,

12) доноси Правилник о унутрашњем осигурању квалитета рада Агенције,

13) одлучује о жалбама и приговорима високошколских установа на рјешење о акредитацији високошколских установа на основу мишљења Комитета за жалбе и приговоре,

14) именује чланове Комитета за жалбе и приговоре и

15) доноси Пословник о раду Управног одбора.

(2) Управни одбор предузима мјере за ефикасно и рационално обављање послова и задатака из надлежности Агенције.

Члан 31.

(1) Директор Агенције представља Агенцију, руководи радом и одговоран је за рад Агенције.

(2) Директора, по претходно спроведеном поступку јавне конкуренције, на приједлог Владе, именује Народна скупштина Републике Српске (у даљем тексту: Народна скупштина) на период од пет година, са могућношћу још једног избора.

(3) Директор је за свој рад одговоран Управном одбору и Народној скупштини.

(4) Директор учествује у раду Управног одбора Агенције без права гласа.

(5) За директора не може бити именовано лице против кога се води кривични поступак, нити лице које је правоснажно осуђено за кривично дјело.

Члан 32.

За директора Агенције може бити именовано лице које, поред општих услова прописаних посебним законом, испуњава и посебне услове:

1) има избор у научно-наставно звање,

2) посједује искуство у области обезбјеђења квалитета у високом образовању,

3) посједује референце у области обезбјеђења квалитета на републичком и међународном нивоу,

4) има искуство у руковођењу у установама или институцијама у високом образовању, у трајању од најмање пет година и

5) има углед у стручној јавности и академској заједници Републике.

Члан 33.

(1) Директор Агенције обавља следеће послове:

1) предлаже Управном одбору Статут,

2) предлаже програм рада и финансијски план Агенције,

3) подноси извјештај о раду Агенције,

4) одлучује о потреби пријема и врши распоред запослених у Агенцији у складу са законом којим се уређује област рада, Колективним уговором, Правилником о раду и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста,

5) именује комисије рецензента за вањско вредновање и давање препоруке о почетној акредитацији,

6) именује рецензенте за рецензије студијских програма,

7) утврђује приједлоге и формира комисије стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији високошколских установа, односно студијских програма у складу са законом,

8) предлаже чланове Акредитацијског вијећа након спроведеног поступка јавне конкуренције,

9) представља Агенцију на међународним конференцијама, скуповима и у међународним организацијама и удружењима у оквиру надлежности Агенције, у складу са законом и Статутом Агенције,

10) предлаже и доноси опште и појединачне акте у складу са овим законом и Статутом Агенције и

11) обавља и друге послове прописане овим законом и Статутом Агенције.

(2) Директор Агенције на приједлог Управног одбора, а по прибављеном мишљењу Савјета, доноси Стандарде за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма и Стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма у Републици.

(3) Плату директора Агенције одређује Управни одбор, у складу са актима Агенције.

Члан 34.

Директор Агенције или члан Управног одбора Агенције могу бити разријешени дужности и прије истека периода на који су именовани у случају да:

1) не поступају у складу са законом и прописима Агенције,

2) злоупотребљавају службени положај и своја овлашћења,

3) престану да испуњавају опште и посебне услове прописане овим законом,

4) својим поступањем наруше углед Агенције или

5) поднесу образложену оставку у писаној форми.

Члан 35.

(1) Ако члан Управног одбора Агенције буде разријешен дужности прије истека мандата, нови члан Управног одбора бира се на основу спроведеног поступка јавне конкуренције, на период до истека мандата члана управног одбора који је разријешен.

(2) Ако директор Агенције буде разријешен дужности прије истека мандата, Народна скупштина може именовати вршиоца дужности на период до шест мјесеци.

(3) У случају подношења оставке директор или члан Управног одбора остаје на дужности до разрјешења, а најдуже три мјесеца од дана подношења оставке.

Члан 36.

Ако се до истека мандата именованих чланова Управног одбора Агенције или директора Агенције не изврше нова именована, именовани чланови Управног одбора и директор Агенције наставиће да обављају своје дужности до именовања, а најдуже шест мјесеци.

Члан 37.

(1) Акредитацијско вијеће је стручно и савјетодавно тијело Агенције, које врши контролу процеса вредновања у смислу обезбјеђења интегритета унутрашњег система квалитета Агенције.

(2) Акредитацијско вијеће разматра извјештаје о вањском вредновању и о томе сачињава закључак.

(3) Уколико је Акредитацијско вијеће закључило да је извјештај неуслагашен са стандардима, критеријумима и законом, извјештај се доставља Комисији рецензента или Комисији стручњака на додатно изјашњавање и допуну.

(4) Допуњени извјештај из става 3. овог члана доставља се Акредитацијском вијећу.

(5) Акредитацијско вијеће доноси закључак о усклађености, односно неусклађености поступка вањског вредновања са стандардима, критеријумима и овим законом, који доставља директору Агенције.

(6) Структура, број чланова, начин избора и мандат Акредитацијског вијећа прописују се Статутом Агенције.

(7) Чланови Акредитацијског вијећа за свој рад имају право на накнаду.

Члан 38.

(1) Комитет за жалбе и приговоре је тијело Агенције које разматра жалбе и одлучује о приговорима високошколских установа у складу са овим законом.

(2) Структура, број чланова, начин избора и мандат чланова Комитета за жалбе и приговоре прописују се Статутом Агенције.

(3) Чланови Комитета за жалбе и приговоре за свој рад имају право на накнаду.

Члан 39.

(1) Управни одбор Агенције доноси Правилник о одређивању висине накнада за пружање услуга из надлежности Агенције и врстама и начину расподеле властитих прихода.

(2) Правилником из става 1. овог члана утврђују се висине накнада за пружање услуга из надлежности Агенције, врсте и начин расподеле властитих прихода, висине накнада за рад члановима Акредитацијског вијећа, члановима Комитета за жалбе и приговоре, стручњацима и рецензентима.

Члан 40.

(1) Агенција се финансира из буџета Републике, властитих прихода и других извора.

(2) Средствима из буџета Републике финансирају се плате и накнаде запослених, чланарине и учешће у међународним асоцијацијама, мрежама и регистрима агенција и дио материјалних трошкова пословања.

(3) Директор Агенције доноси Правилник о платама, накнадама и другим примањима запослених.

(4) Правилником из става 3. овог члана прописује се начин одређивања плата, накнада и других примања запослених и ангажованих лица у Агенцији.

(5) Приликом доношења Правилника из става 3. овог члана, директор ће узети у обзир специфичне вјештине и искуство за свако радно мјесто у Агенцији.

Члан 41.

(1) Средствима из буџета Републике финансирају се и поступци акредитације јавних високошколских установа и студијских програма високошколских установа, као и трошкови периодичне вањске евалуације Агенције у складу са финансијским планом.

(2) Поступци почетне акредитације високошколских установа и студијских програма, високошколске установе финансирају из властитих средстава.

ГЛАВА VI

АКТИ АГЕНЦИЈЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Члан 42.

(1) Агенција има Статут.

(2) Статутом Агенције уређује се:

1) организација и начин пословања Агенције,

2) начин рада Управног одбора,

3) овлашћење за заступање Агенције и потписивање докуменације,

4) тасови, права, обавезе и одговорности лица са посебним овлашћењима и одговорностима и

5) друга питања у вези са пословањем Агенције.

(3) Статут Агенције се објављује у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Члан 43.

(1) Агенција подноси Народној скупштини годишњи извјештај о раду најкасније до 30. јуна текуће године за претходну годину.

(2) Садржај извјештаја из става 1. овог члана утврђује се Статутом Агенције.

(3) Агенција припрема финансијске извјештаје о пословању Агенције у складу са прописима којим се уређује буџетско и трезорско пословање.

Члан 44.

Агенција спроводи процес самовредновања периодично, најмање једанпут у три године, с циљем процјене ефикасности успостављеног унутрашњег система обезбјеђења квалитета, уз консултације са заинтересованим странама.

Члан 45.

Агенција подлијеже периодичном вањском вредновању у складу са европским стандардима и праксама, о чему извјештава Народну скупштину.

ГЛАВА VII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

Агенција је правни слѣдбеник Јавне установе Агенције за акредитацију високошколских установа Републике Српске.

Члан 47.

Чланови Управног одбора, чланови Акредитацијског вијећа и директор Јавне установе Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске, остају на дужности до истека мандата.

Члан 48.

(1) Директор Агенције ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети:

1) Правилник о почетној акредитацији високошколских установа и студијских програма (члан 13. став 8),

2) Правилник о акредитацији високошколских установа и студијских програма (члан 18. став 9),

3) Правилник о вођењу Регистра акредитованих високошколских установа и студијских програма (члан 19. став 8),

4) Правилник о аудиту (члан 20. став 8),

5) Правилник о тематском вредновању (члан 21. став 12),

6) Правилник о поступку признавања стране високошколске квалификације (члан 25. став 2),

7) Правилник о платама, накнадама и другим примањима запослених (члан 40. став 3).

(2) Директор Агенције ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона на приједлог Управног одбора, а по прибављеном мишљењу Савјета донијети:

1) Стандарде за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма у Републици (члан 33. став 2), и

2) Стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма у Републици (члан 33. став 2).

(3) Управни одбор Агенције ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети:

1) Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Агенцији (члан 27. став 4),

2) Правилник о унутрашњем осигурању квалитета рада Агенције (члан 30. став 1. тачка 12),

3) Правилник о одређивању висине накнада за пружање услуга из надлежности Агенције и врстама и начину расподеле властитих прихода (члан 39. став 1).

(4) До доношења аката из става 1. овог члана, примјењују се подзаконски акти ЈУ Агенције за акредитацију високошколских установа Републике Српске, који су важили до дана ступања на снагу овог закона, уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 49.

(1) Поступци издавања дозволе за рад и поступци акредитације започети према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, окончаће се у складу са раније важећим прописима.

(2) До ступања на снагу стандарда из члана 8. став 1. т. 8) и 9) овог закона, поступци издавања дозволе за рад и поступци акредитације спроводе се у складу са раније важећим прописима у области високог образовања.

(3) Високошколске установе које су стекле почетну акредитацију у складу са законом којим се уређује област високог образовања дужне су да покрену поступак акредитације у року не дужем од двије године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 50.

(1) Агенција ће организовати Центар из члана 22. овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

(2) До организовања Центра из члана 22. овог закона, поступак професионалног признавања страних високошколских квалификација спроводиће се према одредбама раније важећих прописа у области високог образовања.

Члан 51.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 02/1-021-601/20
25. јуна 2020. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

1355

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 28/94), д о н о с и м

У К А З

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

Проглашавам Закон о заштити менталног здравља, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Десетој редовној сједници, одржаној 25. јуна 2020. године, а Вијеће народа 6. јула 2020. године констатовало да се Закон о заштити менталног здравља не односи на витални национални интерес ни једног од конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-1984/20
7. јула 2020. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Жељка Цвијановић, с.р.

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Закона

Члан 1.

Овим законом уређује се промоција менталног здравља, превенција и рано откривање сметњи у менталном

здрављу, права и обавезе у заштити менталног здравља, медицинска интервенција код лица са сметњама у менталном здрављу, повјерљивост података из медицинске документације и евиденције лица са сметњама у менталном здрављу, социјална инклузија и живот у заједници, забране у заштити менталног здравља, надзор, као и друга питања од значаја за заштиту менталног здравља.

Појам заштите менталног здравља
Члан 2.

(1) Заштита менталног здравља обухвата мјере и активности у промоцији менталног здравља, превенцији и раном откривању сметњи у менталном здрављу и спровођењу медицинске интервенције за сметње у менталном здрављу, а у складу са савременим достигнућима медицинске науке и праксе.

(2) Заштита менталног здравља је од општег интереса за Републику Српску (у даљем тексту: Република).

Начело доступности
Члан 3.

Начело доступности у заштити менталног здравља остварује се на начин којим се обезбеђује једнака могућност за заштиту менталног здравља свим грађанима Републике (у даљем тексту: грађани) уз поштовање медицинске оправданости и у складу са медицинским стандардима.

Начело заштите достојанства
Члан 4.

Начело заштите достојанства остварује се кроз право на хумани третман грађанина у заштити менталног здравља, уз пуно поштовање људског достојанства, те физичког и духовног интегритета.

Начело поштовања дијагнозе сметњи у менталном здрављу
Члан 5.

Начело поштовања дијагнозе сметњи у менталном здрављу засновано је на важећим међународно признатим класификацијама сметњи у менталном здрављу.

Начело ефикасности
Члан 6.

Начело ефикасности остварује се кроз правовремено пружање адекватних услуга у заштити менталног здравља.

Начело солидарности
Члан 7.

Начело солидарности остварује се кроз мултисекторску и интерсекторску сарадњу у заштити менталног здравља.

Сходна примјена прописа
Члан 8.

На питања која нису уређена овим законом примјењују се прописи којим се уређује ванпарнични поступак, здравствена заштита, социјална заштита, евиденција и статистичка истраживања у области здравствене заштите, дјелатности у здравству и здравствене коморе, кривични поступак, извршење кривичних и прекршајних санкција, регистар лица правоснажно осуђених за кривична дјела сексуалне злоупотребе и искоришћавања дјецe, област заштите личних података и породичноправни односи.

Објашњење израза и појмова
Члан 9.

Поједини изрази и појмови у смислу овог закона имају следеће значење:

1) ментално здравље је стање психичког благостања у којем лице остварује свој потенцијал, може се носити са стресорима свакодневног живота, ради продуктивно и плодно, те придоноси својој друштвеној средини,

2) сметња у менталном здрављу је менталноздравствени проблем (у даљем тексту: ментални проблем), менталноздравствени поремећај (у даљем тексту: ментални поре-

мећај), поремећај и/или оштећено функционисање повезано са дистресом, симптомима или клинички израженим менталним поремећајем,

3) ментални проблем је проблем који интерферира са когнитивним, емоционалним и/или социјалним способностима неког лица, без клиничке слике развијеног менталног поремећаја и одговара спектру сметњи у менталном здрављу,

4) ментални поремећај је развијено, клинички испољено и дијагностиковано психијатријско обољење које, у различитој мјери, интерферира са когнитивним, емоционалним или социјалним способностима неког лица и у различитом степену омета или утиче на свакодневно функционисање,

5) ментално здравље у друштвеној средини је интердисциплинарно подручје дјеловања, које се развило на пољу психијатрије с намјером да се слиједе еманципацијски циљеви, уз уважавање принципа рада у друштвеној средини,

6) заштитни фактор у заштити менталног здравља је фактор који одржава ментално здравље,

7) фактор ризика у заштити менталног здравља је фактор који може нарушити ментално здравље,

8) лице са сметњама у менталном здрављу је лице које има ментални проблем, ментални поремећај, поремећај и/или оштећено функционисање повезано са дистресом, симптомима или клинички израженим менталним поремећајем,

9) живот у заједници је дио социјалне инклузије која лицима са сметњама у менталном здрављу омогућава, уз подршку друштвене средине, реинтеграцију у друштвену средину,

10) друштвена средина је физичка и социјална средина у којој грађани живе и остварују своје интеракције са здравственим установама, установама социјалне заштите, јединицама локалне самоуправе, васпитно-образовним установама, медијима, невладиним организацијама, удружењима лица са сметњама у менталном здрављу и удружењима породица и лица са сметњама у менталном здрављу.

Грамматички изрази употријебљени у овом закону
Члан 10.

Грамматички изрази употријебљени у овом закону за означавање мушког или женског рода, подразумијевају оба рода.

ГЛАВА II

ПРОМОЦИЈА МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА, ПРЕВЕНЦИЈА И РАНО ОТКРИВАЊЕ СМЕТЊИ У МЕНТАЛНОМ ЗДРАВЉУ

Промоција менталног здравља
Члан 11.

(1) Промоција менталног здравља је активност која се предузима да би се унаприједило ментално здравље, квалитет живота и благостање грађана.

(2) Промоција менталног здравља из става 1. овог члана остварује се кроз:

1) подизање свијести грађана о важности менталног здравља као основног дијела општег здравља,

2) разумијевање заштите менталног здравља и сметњи у менталном здрављу,

3) разумијевање фактора ризика који могу довести до сметњи у менталном здрављу и смањивању фактора ризика, те јачању заштитних фактора,

4) смањење стигматизације и дискриминације која се односи на све облике сметњи у менталном здрављу и друге аспекте менталног здравља,

5) јачање мултисекторске и интерсекторске сарадње с циљем спровођења кампања промоције менталног здравља у друштвеној средини,

6) спровођење мјера с циљем постизања квалитетнијег живота, социјалног функционисања и благостања, те укључивање грађанина и/или вулнерабилних група у породичну, радну и друштвену средину.

(3) Министарство здравља и социјалне заштите (у даљем тексту: Министарство) планира и спроводи Програм промоције менталног здравља грађана у Републици у сарадњи са Јавном здравственом установом Институт за јавно здравство Републике Српске (у даљем тексту: Институт) и центром за заштиту менталног здравља дома здравља.

(4) Програм промоције менталног здравља из става 3. овог члана спроводи се у породичној, радној и друштвеној средини.

(5) Министар здравља и социјалне заштите (у даљем тексту: министар) доноси Програм промоције менталног здравља грађана из става 3. овог члана.

Превенција и рано откривање сметњи у менталном здрављу Члан 12.

(1) Превенција сметњи у менталном здрављу је активност која се предузима прије него што се појави сметња у менталном здрављу, с циљем спречавања развоја сметње у менталном здрављу.

(2) Рано откривање сметњи у менталном здрављу је активност која се предузима с циљем откривања сметњи у менталном здрављу прије појаве првих симптома и знакова сметњи у менталном здрављу, односно прије почетка развоја клиничке слике.

(3) Превенција сметњи у менталном здрављу из става 1. овог члана, као дио заштите менталног здравља, обухвата следеће нивое:

- 1) примарни,
- 2) секундарни,
- 3) терцијарни.

(4) Примарном превенцијом из става 3. тачка 1) овог члана смањује се инциденца сметњи у менталном здрављу, те се врши сузбијање фактора ризика за развој сметњи у менталном здрављу.

(5) Секундарном превенцијом из става 3. тачка 2) овог члана смањује се преваленца у менталном здрављу и скраћује се трајање сметњи у менталном здрављу раним откривањем и лијечењем.

(6) Терцијарном превенцијом из става 3. тачка 3) овог члана смањује се тежина болести и онеспособљености у вези са сметњама у менталном здрављу спровођењем медицинске интервенције и програмима психосоцијалне рехабилитације.

(7) Институт планира и спроводи Програм превенције и раног откривања сметњи у менталном здрављу грађана у Републици у сарадњи са здравственим установама.

(8) Директор Института уз сагласност министра доноси Програм превенције и раног откривања сметњи у менталном здрављу из става 7. овог члана.

ГЛАВА III

ПРАВА И ОБАВЕЗЕ У ЗАШТИТИ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

Право грађанина на заштиту менталног здравља Члан 13.

Грађанин има право на заштиту менталног здравља, која се остварује промоцијом, превенцијом и раним откривањем сметњи у менталном здрављу, као и спровођењем медицинских интервенција ради отклањања тих сметњи.

Обавеза грађанина у заштити менталног здравља Члан 14.

Грађанин је обавезан да чува и унапређује сопствено ментално здравље и ментално здравље других људи у породичној, радној и друштвеној средини.

Право лица са сметњама у менталном здрављу на заштиту менталног здравља Члан 15.

Лице са сметњама у менталном здрављу има право на заштиту менталног здравља које се остварује кроз спровођење медицинске интервенције у здравственој установи, учествовање у креирању индивидуалног плана опоравка, те реинтеграцију, односно укључење у породичну, радну и друштвену средину.

Право лица са сметњама у менталном здрављу на информацију Члан 16.

(1) Лице са сметњама у менталном здрављу има право на информацију о:

- 1) стању свог здравља,
- 2) дијагнози,
- 3) прогнози лијечења,
- 4) прописима којима је уређена заштита менталног здравља,

5) могућности да активно учествује у планирању и спровођењу медицинске интервенције у здравственој установи, као и у изради и спровођењу индивидуалног плана опоравка, те реинтеграцији, односно укључењу у породичну, радну и друштвену средину,

6) идентитету и професионалном статусу здравствених радника и здравствених сарадника који учествују у планирању и спровођењу медицинске интервенције у здравственој установи и индивидуалног плана опоравка, те реинтеграцији, односно укључењу у породичну, радну и друштвену средину,

7) начину остваривања својих права и извршавања обавеза,

8) спровођењу процјене способности о давању пристанка на медицинску интервенцију,

9) давању писменог пристанка на медицинску интервенцију, односно не постојања могућности да се одрекне права на давање пристанка на медицинску интервенцију,

10) могућности да приликом давања пристанка на медицинску интервенцију буде присутно лице у које има повјерење,

11) могућностима да у било ком тренутку може да повуче претходно дати пристанак на било коју медицинску интервенцију,

12) могућности да се радно оспособљава према програму креираном за лице са сметњама у менталном здрављу,

13) могућности подношења захтјева, приговора, жалби и других правних лијекова надлежним правосудним, републичким и органима здравствене установе,

14) могућности подношења захтјева за прекид трудноће преко десете недјеље трудноће, због сметњи у менталном здрављу, уз обавезно мишљење доктора медицине - специјалисте психијатрије.

(2) Лице са сметњама у менталном здрављу које је смјештено на одјељење психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра, у специјалну болницу или у заводу за форензичку психијатрију, поред информације из става 1. овог члана, има и право на информацију о томе да:

1) може да се одмара, дружи са другим лицима, бави рекреативним активностима и да прима посјете,

2) када је клинички процијењено да не постоји могућност злоупотребе, о свом трошку може да шаље и прима, уз пуну приватност, без надзора и ограничења, пошту, пакете, новине и да телефонира,

3) приступа мултимедијалним садржајима,

4) ни једна информација, фотографија, аудио или видео снимак не смије бити пуштена у медије без пристанка тог лица,

5) може да држи код себе предмете који су сигурни и безбједни за личну употребу,

6) може да учествује, по сопственом избору, у вјерским активностима, у оквиру могућности које има одјељење психијатрије болнице, клиника за психијатрију клиничког центра, специјална болница или завод за форензичку психијатрију,

7) ће бити смјештено у просторију са лицем истог пола,

8) има увид у своју медицинску документацију и евиденцију, у складу са законом,

9) ће бити информисано о ограничавању права из става 2. т. 2), 3) и 4) овог члана код клинички процијене могућности и/или намјере самовољног напуштања одјељења психијатрије болнице, клиника за психијатрију клиничког центра, специјалне болнице или завода за форензичку психијатрију и/или прибављања оружја, односно психоактивне контролисане супстанце,

10) ће приликом отпуста бити упознато са могућностима наставка медицинских интервенција и континуитета бриге у надлежном центру за заштиту менталног здравља дома здравља.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, поштујући његову независност, вољу и склоност, а у сврху подршке за давање пристанка на медицинску интервенцију, лице са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност има право на информацију о могућности да се савјетује са лицем у које има повјерење, уколико је то лице познато.

(4) Изузетно од става 2. овог члана, лице са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност, а које и послје савјетовања у сврху подршке за давање пристанка на медицинску интервенцију може да угрози свој живот и безбједност или живот и безбједност других лица, има право и на информацију да ће пристанак на медицинску интервенцију дати законски заступник.

(5) Право на информације из ст. 1. и 2. овог члана има родитељ, односно старатељ за дијете са сметњама у менталном здрављу.

Право дјетета са сметњама у менталном здрављу у заштити менталног здравља
Члан 17.

(1) Дијете са сметњама у менталном здрављу има право да да информацију о свом менталном здрављу и факторима ризика који могу нарушити ментално здравље, те да одлучи с ким ће ту информацију подијелити.

(2) Изузетно од става 2. овог члана, информацију даје законски заступник дјетета ако:

1) постоји сумња на насиље над дјететом или злостављање дјетета,

2) постоји сумња да дијете може угрозити свој живот и безбједност или живот и безбједност других лица.

(3) Дијете, у смислу овог закона, јесте лице до навршених 18 година, осим лица којима је продужено родитељско право.

Обавезе лица са сметњама у менталном здрављу
Члан 18.

Лице са сметњама у менталном здрављу је дужно да активно учествује у планирању и спровођењу медицинске интервенције у здравственој установи, креирању и спровођењу индивидуалног плана опоравка и реинтеграције у друштвени средину, те планираном отпусту уколико разумије сврху, природу, последице, користи и опасности медицинске интервенције.

Права здравственог радника и здравственог сарадника у заштити менталног здравља
Члан 19.

(1) Здравствени радник и здравствени сарадник у заштити менталног здравља има право на:

- 1) обезбјеђење адекватних услова и средстава за рад,
- 2) спровођење програма за превенцију сагоријевања,

3) континуирану едукацију и додатну едукацију из специфичних области,

4) екстерну супервизију и интервизију, са циљем учења ради додатног унапређења квалитета пружених услуга и

5) спровођење научноистраживачке дјелатности.

(2) За остваривање права из става 1. овог члана одговорни су органи управљања и руковођења здравственом установом.

Обавеза здравственог радника и здравственог сарадника у заштити менталног здравља
Члан 20.

(1) Доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије дужан је да:

1) лице са сметњама у менталном здрављу упозна са правом на информацију из члана 16. овог закона,

2) врши процјену способности о давању пристанка на медицинску интервенцију за лица са сметњама у менталном здрављу у складу са овим законом,

3) прегледа лице са сметњама у менталном здрављу како би утврдио да ли постоји оправданост за спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу у центру за заштиту менталног здравља дома здравља, специјалистичкој психијатријској амбуланти, на одјељењу психијатрије болнице, клиника за психијатрију клиничког центра или у специјалној болници.

(2) Здравствени сарадник је дужан да поштује права лица са сметњама у менталном здрављу у складу са овим законом.

ГЛАВА IV

МЕДИЦИНСКА ИНТЕРВЕНЦИЈА КОД ЛИЦА СА СМЕТЊАМА У МЕНТАЛНОМ ЗДРАВЉУ

1. Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу

Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу у здравственој установи
Члан 21.

(1) Медицинска интервенција у заштити менталног здравља је здравствена услуга која се пружа лицу са сметњама у менталном здрављу у здравственој установи кроз превентивне, дијагностичке, терапијске и рехабилитационе активности, а с циљем побољшања његовог физичког и менталног здравља.

(2) Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу из става 1. овог члана обавља се у здравственој установи на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, и то:

- 1) дом здравља,
- 2) специјалистичка психијатријска амбуланта,
- 3) болница,
- 4) специјална болница,
- 5) клинички центар и
- 6) завод за форензичку психијатрију.

Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу у дому здравља
Члан 22.

(1) Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу обавља дом здравља кроз центар за заштиту менталног здравља, као његов организациони дио.

(2) Центар за заштиту менталног здравља из става 1. овог члана спроводи медицинску интервенцију за лица са сметњама у менталном здрављу користећи биопсихосоцијални и мултидисциплинарни приступ у раду и то кроз:

- 1) тимски рад у менталном здрављу,
- 2) индивидуални третман,

- 3) групни третман,
- 4) координисану бригу,
- 5) програм психосоцијалне рехабилитације.

(3) Тимски рад у менталном здрављу из става 2. тачка 1) овог члана је заједнички рад здравствених радника и здравствених сарадника различитих профила са јасно дефинисаним циљевима које прихвата и којима је посвећен сваки члан тима уз дијелење одговорности и лидерства и примјену адекватних процедура у рјешавању проблема.

(4) Индивидуални третман из става 2. тачка 2) овог члана обухвата савјетодавне, дијагностичке, психодијагностичке, фармакотерапијске, психотерапијске и социотерапијске поступке, у складу са важећим домаћим или интернационалним препорукама и смјерницама, који спроводи здравствени радник и/или здравствени сарадник у центру за заштиту менталног здравља у складу са својим компетенцијама.

(5) Групни третман из става 2. тачка 3) овог члана обухвата истовремени рад здравствених радника или здравствених сарадника из центра за заштиту менталног здравља са лицима са сметњама у менталном здрављу сродних нозолошких категорија, обухватајући савјетодавне, психотерапијске или социотерапијске технике.

(6) Координисана брига из става 2. тачка 4) овог члана спроводи се код лица са сметњама у менталном здрављу са комплексним, вишеструким потребама, који су под високом ризиком и/или имају дијагностикован ментални поремећај, а захтијевају креирање индивидуалног плана опоравка у складу са процијењеним потребама и ризицима, те ефективно координисање услуга између здравствених установа из члана 21. став 2. овог закона, као и њихових партнера у друштвеној средини, са циљем реализовања континуитета бриге и дуготрајног опоравка и спречавања поновног спровођења медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу у болници, клиничком центру, специјалној болници или заводу за форензичку психијатрију.

(7) Програми психосоцијалне рехабилитације из става 2. тачка 5) овог члана спроводи се код лица са сметњама у менталном здрављу кроз унапређење квалитета живота с циљем додатног развијања вјештина кроз радну терапију и промовисања независности, као додатних интервенција ради што боље социјалне инклузије лица са сметњама у менталном здрављу.

(8) Центар за заштиту менталног здравља креира и у сарадњи са партнерима у друштвеној средини спроводи следеће програме:

- 1) програме промоције менталног здравља,
- 2) програме примарне, секундарне и терцијарне превенције у менталном здрављу и раног откривања сметњи у менталном здрављу,
- 3) програме смањења стигматизације и дискриминације.

Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу у специјалистичкој психијатријској амбуланти

Члан 23.

Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу у специјалистичкој психијатријској амбуланти обавља се кроз:

- 1) индивидуални третман из члана 22. став 4. овог закона,
- 2) програме психосоцијалне рехабилитације из члана 22. став 7. овог закона.

Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу у болници, клиничком центру, у специјалној болници и у заводу за форензичку психијатрију

Члан 24.

(1) Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу обавља болница на одјеље-

њу психијатрије, односно клинички центар на клиници за психијатрију и специјална болница.

(2) Спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу у здравственим установама из става 1. овог члана врши се када је то једини или најбољи начин да се обезбиди заштита менталног здравља лица са сметњама у менталном здрављу, а медицинске интервенције подразумевају:

- 1) пријем,
- 2) задржавање, односно смјештај,
- 3) индивидуални третман,
- 4) групни третман,
- 5) координисану бригу,
- 6) заједничко планирање отпуста,
- 7) отпуст.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, спровођење медицинске интервенције из става 2. т. 1), 2) и 7) овог члана обавља се у заводу за форензичку психијатрију у складу са прописима којим се уређује извршење кривичних и прекршајних санкција, а из става 2. т. 3), 4), 5) и 6) овог члана у складу са овим законом.

Здравствени радник и здравствени сарадник који спроводи медицинску интервенцију за лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 25.

(1) Здравствени радник и здравствени сарадник спроводи медицинску интервенцију за лица са сметњама у менталном здрављу у здравственој установи из члана 21. став 2. овог закона у складу са својим компетенцијама, те мултидисциплинарним приступом уз континуирану међусобну сарадњу.

(2) Здравствени радници из става 1. овог члана су:

- 1) доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије,
- 2) дипломирани медицинар радне терапије или дипломирани радни терапеут,
- 3) дипломирани медицинар здравствене његе или дипломирана медицинска сестра или медицинска сестра или медицински техничар.

(3) Здравствени сарадници из става 1. овог члана су:

- 1) дипломирани психолог или дипломирани психолог - специјалиста медицинске психологије,
- 2) дипломирани социјални радник,
- 3) дипломирани професор специјалне едукације и рехабилитације,
- 4) дипломирани специјални едукатор и рехабилитатор - развојни поремећаји,
- 5) дипломирани логопед, специјалиста логопедије или сурдоаудиологије.

Индивидуални план опоравка лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 26.

(1) Индивидуални план опоравка лица са сметњама у менталном здрављу је план опоравка који обухвата примјену медицинске интервенције и прави се на основу процијењених потреба лица са сметњама у менталном здрављу, укључујући и процјену ризика од примјене медицинске интервенције.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, индивидуални план опоравка укључује и план отпуста уколико се медицинска интервенција примјењује на одјељењу психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра у специјалној болници и/или заводу за форензичку психијатрију.

(3) Индивидуални план опоравка лица са сметњама у менталном здрављу утврђује стручни тим здравствене установе из члана 21. став 2. т. 1), 3), 4), 5) и 6) овог закона

који чине здравствени радници и здравствени сарадници из члана 25. овог закона.

(4) Лицу са сметњама у менталном здрављу стручни тим здравствене установе утврђује, у зависности од медицинских индикација, индивидуални план опоравка уз учешће тог лица.

(5) Изузетно од става 4. овог члана, лицу са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност за којег је законски заступник дао писмени пристанак на медицинску интервенцију стручни тим здравствене установе утврђује, у зависности од медицинских индикација, индивидуални план опоравка уз учешће законског заступника и/или лица у које лице са сметњама у менталном здрављу има повјерење.

(6) Изузетно од става 4. овог члана, дјетету са сметњама у менталном здрављу за којег је родитељ, односно старатељ дао писмени пристанак на медицинску интервенцију, стручни тим здравствене установе утврђује, у зависности од медицинских индикација, индивидуални план опоравка уз учешће родитеља, односно старатеља.

(7) Индивидуални план опоравка из става 1. овог члана ревидира се најмање једном у години дана у сарадњи са лицем са сметњама у менталном здрављу, његовом породицом, законским заступником и/или лицем у које лице са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност има повјерење и стручним тимом здравствене установе.

(8) Индивидуални план опоравка из става 1. овог члана улаже се у медицинску документацију и чини њен саставни дио.

Именоване и разрјешене Комисије за заштиту права лица са сметњама у менталном здрављу
Члан 27.

(1) Комисија за заштиту права лица са сметњама у менталном здрављу (у даљем тексту: Комисија) у спровођењу медицинске интервенције обавља задатке којима се обезбјеђује заштита права лица са сметњама у менталном здрављу кроз усмјеравање рада и активности у заштити менталног здравља, која се заснивају на начелима професионалне етике и деонтологије.

(2) Чланови Комисије немају право на накнаду.

(3) Члан Комисије дужан је да личне податке о лицу са сметњама у менталном здрављу чува као професионалну тајну у току и после престанка трајања мандата.

(4) Министар именује и разрјешава чланове Комисије.

(5) Комисију из става 1. овог члана чини најмање пет чланова, и то:

1) доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије,

2) дипломирани психолог или специјалиста медицинске психологије,

3) дипломирани социјални радник,

4) државни службеник запослен у Министарству и

5) представник удружења лица са сметњама у менталном здрављу.

(6) Комисија се именује на период од четири године.

(7) Комисија доноси пословник о раду.

(8) Комисија подноси Министарству, најмање једанпут годишње, извјештај о раду и предлаже мјере за унапређење заштите менталног здравља.

Задатак Комисије за заштиту права лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 28.

Задатак Комисије је да утврди:

1) услове рада и спровођење медицинске интервенције у центру за заштиту менталног здравља, на одјељењу психијатрије болнице, клиници за психијатрију клиничког

центра, у специјалној болници или у заводу за форензичку психијатрију,

2) извршење обавеза здравствених радника и здравствених сарадника у центру за заштиту менталног здравља, на одјељењу психијатрије болнице, клиници за психијатрију клиничког центра, у специјалној болници или у заводу за форензичку психијатрију,

3) поштивање права лица са сметњама у менталном здрављу у складу са овим законом и другим прописима којима се уређује област заштите менталног здравља и људских права, као и кроз примање приговора и жалби лица са сметњама у менталном здрављу, његовог законског заступника, чланова његове породице или органа старатељства,

4) извршење обавеза лица са сметњама у менталном здрављу,

5) спровођење процедура у складу са овим законом.

2. Поступак за спровођење медицинске интервенције

Поступак за спровођење медицинске интервенције због погоршања менталног здравља лица са сметњама у менталном здрављу
Члан 29.

(1) Поступак за спровођење медицинске интервенције за лица са сметњама у менталном здрављу због погоршања менталног здравља покреће служба хитне медицинске помоћи или служба породичне медицине или центар за заштиту менталног здравља дома здравља, а на приједлог:

1) лица са сметњама у менталном здрављу,

2) члана породице,

3) законског заступника,

4) доктора медицине из службе хитне медицинске помоћи или службе породичне медицине или центра за заштиту менталног здравља дома здравља.

(2) Лице са сметњама у менталном здрављу због погоршања свог менталног здравља може да се обрати центру за заштиту менталног здравља или служби породичне медицине или служби хитне медицинске помоћи у дому здравља, у којима доктор медицине, након процјене, утврђује потребу даљег спровођења медицинске интервенције у центру за заштиту менталног здравља или на одјељењу психијатрије болнице, или клинике за психијатрију клиничког центра.

(3) Чланови породице, законски заступник, орган старатељства или доктор медицине из става 1. овог члана, по непосредном сазнању о стању менталног здравља лица са сметњама у менталном здрављу којим то лице угрожава властити живот и безбједност или живот и безбједност других лица, усменим путем, обавјештавају министарство надлежно за унутрашње послове и службу хитне медицинске помоћи дома здравља о угрожавајућем понашању тог лица према себи или другим лицима.

(4) Полицијски службеници и доктор медицине из службе хитне медицинске помоћи дужни су да без одлагања, а по обавјештењу из става 3. овог члана, лице са сметњама у менталном здрављу одведу у најближу службу хитне медицинске помоћи дома здравља.

(5) Уколико доктор медицине из службе хитне медицинске помоћи дома здравља из става 4. овог члана, на основу прегледа, процијени да постоји медицинска индикација за даље спровођење медицинске интервенције за пријем лица са сметњама у менталном здрављу на одјељење психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра и/или у специјалну болницу, лице са сметњама у менталном здрављу упутиће се без одлагања на одјељење психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра и/или у специјалну болницу.

Пријем лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 30.

(1) Пријем из члана 29. став 5. овог закона обухвата период од доласка лица са сметњама у менталном здрављу на одјељење психијатрије болнице, клинике за психијатрију

клиничког центра и/или у специјалну болницу ради прегледа до доношења одлуке о задржавању, односно смјештају у складу са прописима којим се уређује ванпарнични поступак.

(2) Преглед лица са сметњама у менталном здрављу из става 1. овог члана састоји се од:

- 1) утврђивања психичког и физичког стања,
- 2) интервјуа,
- 3) опште процјене ризика и
- 4) плана праћења ризика.

(3) Преглед лица са сметњама у менталном здрављу из става 2. овог члана, уз процјену способности о давању пристанка на медицинску интервенцију у форми мишљења, у писаном облику, обавља доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије после давања информације из члана 16. овог закона.

(4) Процјена способности о давању пристанка на медицинску интервенцију у форми мишљења, у писаном облику, из става 2. овог члана улаже се у медицинску документацију и чини њен саставни дио.

(5) На основу мишљења о процјени способности о давању пристанка на медицинску интервенцију из става 2. овог члана и пристанка лица са сметњама у менталном здрављу на попуњеном обрасцу, у писаном облику, доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије спроводи медицинску интервенцију у виду задржавања, односно смјештаја.

(6) Министар доноси Правилник о поступку опште процјене ризика и плану праћења ризика лица са сметњама у менталном здрављу.

Пристанак лица са сметњама у менталном здрављу на медицинску интервенцију Члан 31.

(1) Лице са сметњама у менталном здрављу даје писмени пристанак на медицинску интервенцију из члана 30. став 4. овог закона након што је, после извршене процјене способности о давању пристанка на медицинску интервенцију, утврђено да разумије сврху, природу, посљедице, користи и опасности медицинске интервенције у складу са прописом којим је уређен ванпарнични поступак.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, поштујући независност, вољу и склоност лица са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност, у сврху подршке за давање пристанка на медицинску интервенцију, лице са сметњама у менталном здрављу може да се савјетује са лицем у које има повјерење.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, лице са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност, а које ни после савјетовања у сврху подршке за давање пристанка на медицинску интервенцију не да пристанак, може се подвргнути медицинској интервенцији уз писмени пристанак законског заступника.

(4) Дијете са сметњама у менталном здрављу може се подвргнути медицинској интервенцији уз писмени пристанак родитеља, односно старатеља.

(5) Доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије улаже писмени пристанак на предложеној медицинској интервенцији у медицинску документацију.

(6) Лице са сметњама у менталном здрављу из ст. 1, 3. и 4. овог члана, после датог пристанка на медицинску интервенцију из ст. 1, 3. и 4. овог члана, задржава се, односно смјешта на одјељење психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра и/или у специјалну болницу.

(7) Директор здравствене установе општим актом прописује садржај изјаве о писменом пристанку из ст. 1, 3. и 4. овог члана у складу са прописом којим је уређена здравствена заштита.

Спровођење медицинске интервенције без пристанка лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 32.

(1) Лице са сметњама у менталном здрављу за које је после прегледа, добијања информације из члана 16. овог закона и извршене процјене способности о давању пристанка на медицинску интервенцију утврђено да не разумије сврху, природу, посљедице, користи и опасности медицинске интервенције, те није способно да да писмени пристанак из члана 31. ст. 1, 3. и 4. овог закона, може бити подвргнуто медицинској интервенцији без пристанка у виду задржавања, односно смјештаја ако је:

1) медицинска интервенција неопходна да би се спријечило значајно погоршање здравственог стања,

2) неопходно предузимање медицинске интервенције без пристанка лица са сметњама у менталном здрављу да би се спријечило угрожавање живота и безбједности тог лица или живота и безбједности других лица,

3) медицинска интервенција усмјерена ка поновном успостављању способности доношења одлуке о пристанку на медицинску интервенцију.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, дијете са сметњама у менталном здрављу, лице са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност, а за које тренутно не постоје услови да се прибави писмени пристанак родитеља, односно старатеља или законског заступника из члана 31. ст. 3. и 4. овог закона, може бити подвргнуто медицинској интервенцији без пристанка у виду задржавања, односно смјештаја у складу са ставом 1. т. 1) и 2) овог члана.

(3) Доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије из члана 30. став 4. овог закона спроводи медицинску интервенцију задржавања, односно смјештаја.

Спровођење медицинске интервенције без пристанка лица са сметњама у менталном здрављу у виду задржавања, односно смјештаја

Члан 33.

На спровођење медицинске интервенције без пристанка лица са сметњама у менталном здрављу у виду задржавања, односно смјештаја у болници, клиничком центру или у специјалну болницу примјењују се прописи којим се уређује ванпарнични поступак.

Спровођење медицинске интервенције лица са сметњама у менталном здрављу у виду задржавања, односно смјештаја у заводу за форензичку психијатрију

Члан 34.

На спровођење медицинске интервенције у виду задржавања, односно смјештаја лица са сметњама у менталном здрављу у заводу за форензичку психијатрију примјењују се прописи којим се уређује кривични поступак и извршење кривичних и прекршајних санкција.

Повлачење пристанка на медицинску интервенцију лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 35.

(1) Пристанак на медицинску интервенцију из члана 31. овог закона може се писмено опозвати у било које вријеме.

(2) Лицу са сметњама у менталном здрављу које има намјеру да повуче пристанак на медицинску интервенцију доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије дужан је да укаже на посљедице одлуке о повлачењу пристанка и о томе сачини службену забиљешку у складу са прописом којим се уређује здравствена заштита.

(3) Родитељу, односно старатељу дјетета са сметњама у менталном здрављу, законском заступнику лица са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност, које има намјеру да повуче пристанак на медицинску интервенцију доктор медицине -

специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије дужан је да укаже на посљедице одлуке о повлачењу пристанка и о томе сачини службену забиљешку у складу са прописом којим се уређује здравствена заштита.

(4) У случају повлачења пристанка на медицинску интервенцију, лице са сметњама у менталном здрављу може бити подвргнуто медицинској интервенцији без пристанка у складу са чланом 32. овог закона.

(5) Доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије дужан је да у медицинску документацију уложи писмени опозив пристанка на медицинску интервенцију.

(6) Уколико лице са сметњама у менталном здрављу не жели да да повлачење пристанка у писменој форми, доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије дужан је да у медицинску документацију упише податак о повлачењу пристанка на медицинску интервенцију.

3. Примјена физичког ограничења кретања

Одлука о примјени и трајању физичког ограничења кретања
Члан 36.

(1) Физичко ограничење кретања лица са сметњама у менталном здрављу које је смјештено на одјељење психијатрије болнице, клинику за психијатрију клиничког центра, у специјалну болницу или у завод за форензичку психијатрију примјениће се, изузетно, када је то једини начин да се то лице спријечи да својим понашањем:

- 1) озбиљно угрози свој живот и безбједност,
- 2) озбиљно угрози живот и безбједност других лица,
- 3) уништи материјалну имовину веће вриједности.

(2) Доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста неуропсихијатрије или доктора медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије са одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра, из специјалне болнице и/или из завода за форензичку психијатрију је дужан, прије него што примјени физичко ограничење кретања из става 1. овог члана, да упозори то лице да ће се над њим предузети мјере физичког ограничења кретања.

(3) Подаци о мјерама и трајању примјене физичког ограничења кретања лица са сметњама у менталном здрављу, као и име доктора медицине - специјалисте психијатрије или доктора медицине - специјалисте неуропсихијатрије или доктора медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије који је донио одлуку о примјени физичког ограничења кретања из става 2. овог члана, обавезно се уписују у медицинску документацију.

(4) Изузетно од става 2. овог члана, начелник одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра, односно директор специјалне болнице или завода за форензичку психијатрију дужан је да одмах обавијести о примјени физичког ограничења кретања законског заступника лица са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност, родитеља, односно старатеља дјетета са сметњама у менталном здрављу.

(5) Мјере из става 2. овог члана које се примјењују ради отклањања опасности изазваних поступцима лица са сметњама у менталном здрављу могу да трају до четири сата, изузев ако доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије не одлучи другачије у складу са медицинским индикацијама.

(6) О продужењу мјера из става 2. овог члана сачињава се образложење које потписује здравствени радник из става 5. овог члана, које се улаже у медицинску документацију и чини њен саставни дио.

Праћење примјене физичког ограничења кретања
Члан 37.

Доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије из члана 36. став 2. овог закона дужан је да прати и евидентира у медицинској документацији физичко и ментално стање лица са сметњама у менталном здрављу уколико је примјеније физичко ограничење кретања.

Позив и савладавање лица са сметњама у менталном здрављу које пружа физички отпор уз помоћ полицијских службеника
Члан 38.

(1) Полицијски службеник је дужан да се одазове позиву здравственог радника уколико је потребна додатна помоћ приликом савладавања лица са сметњама у менталном здрављу, и то само док то лице пружа физички отпор и док се не обезбједи збрињавање и отклањање непосредне опасности за њега или за друга лица.

(2) Здравствени радник који је упутио позив полицијском службенику дужан је да тај позив накнадно, у писаном облику, образложи и да то образложење уложи у медицинску документацију лица са сметњама у менталном здрављу која чини његов саставни дио.

(3) Начелник одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра, односно директор специјалне болнице и/или завода за форензичку психијатрију дужан је да без одлагања достави образложење из става 2. овог члана министарству надлежном за унутрашње послове.

Поступак полицијског службеника у случају самовољног напуштања одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра, специјалне болнице и/или завода за форензичку психијатрију лица са сметњама у менталном здрављу
Члан 39.

Полицијски службеник је дужан да на основу писмене или усмене пријаве доктора медицине - специјалисте психијатрије или доктора медицине - специјалисте неуропсихијатрије или специјалисте дјечје и адолесцентне психијатрије са одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра, односно специјалне болнице или завода за форензичку психијатрију предузме мјере и радње да пронађе и врати лице са сметњама у менталном здрављу које је самовољно напустило одјељење психијатрије болнице, клинику за психијатрију клиничког центра, специјалну болницу и/или завод за форензичку психијатрију.

4. Посебни облици лијечења лица са сметњама у менталном здрављу

Електроконвулзивно лијечење лица са сметњама у менталном здрављу
Члан 40.

(1) Електроконвулзивно лијечење лица са сметњама у менталном здрављу може се примјенити само ако се кумулативно испуне сљедећи услови:

- 1) ако је то у најбољем интересу лица са сметњама у менталном здрављу, у односу на здравствено стање,
- 2) ако су претходно предузете све остале методе лијечења,
- 3) ако је лице са сметњама у менталном здрављу над којим се спроводи лијечење информисано о овом лијечењу писаним путем,
- 4) ако је лице са сметњама у менталном здрављу над којим се спроводи лијечење дало свој пристанак на такво лијечење, у виду изјаве у писаном облику.

(2) Примјена електроконвулзивног лијечења лица са сметњама у менталном здрављу дозвољена је само уз претходну медијацију, односно коришћење анестетика и миорелаксаната.

(3) Податак о примјени електроконвулзивног лијечења и пристанак лица са сметњама у менталном здрављу у виду изјаве у писаном облику из става 1. тачка 4) овог члана, улажу се у медицинску документацију и чине њен саставни дио.

Лијечење у сврху клиничког истраживања над лицем са сметњама у менталном здрављу

Члан 41.

Лијечење у сврху клиничког истраживања над лицем са сметњама у менталном здрављу може се вршити у складу са прописом којим се уређује област здравствене заштите.

5. Заједничко планирање отпуста и отпуст лица са сметњама у менталном здрављу са одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра, специјалне болнице или завода за форензичку психијатрију

Заједничко планирање отпуста лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 42.

(1) Заједничко планирање отпуста лица са сметњама у менталном здрављу укључује процјену медицинских, социјалних и економских потреба тог лица током спровођења медицинске интервенције на одјељењу психијатрије болнице, клинике за психијатрију, у специјалној болници и у заводу за форензичку психијатрију, могућности враћања тог лица у породичну средину, те процијењених могућности пружања услуга од стране партнера у друштвеној средини, а у сврху осигурања континуитета бриге о менталном здрављу лица са сметњама у менталном здрављу након отпуста.

(2) У заједничком планирању отпуста лица са сметњама у менталном здрављу из става 1. овог члана учествују сљедећа лица:

1) доктор медицине - специјалиста психијатрије или доктор медицине - специјалиста дјечје и адолесцентне психијатрије,

2) дипломирани медицинар здравствене његе или дипломирана медицинска сестра или медицинска сестра или медицински техничар / дипломирани социјални радник - координатор отпуста,

3) здравствени радник или здравствени сарадник из члана 26. овог закона - координатор бриге из центра за заштиту менталног здравља дома здравља,

4) представник надлежног центра за социјални рад,

5) лице са сметњама у менталном здрављу,

6) породица лица са сметњама у менталном здрављу.

(3) У заједничком планирању отпуста лица са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност, поред лица из става 2. т. 1), 2), 3) и 4) овог члана, учествују и:

1) лице са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност,

2) законски заступник и/или

3) лице у које лице са сметњама у менталном здрављу има повјерење.

(4) Министар доноси Правилник о заједничком планирању отпуста лица са сметњама у менталном здрављу.

(5) Министар правилником из става 5. овог члана прописује врсте плана отпуста, процјену потреба лица са сметњама у менталном здрављу, начин планирања, координација и спровођења плана отпуста.

Отпуст лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 43.

(1) Лице са сметњама менталног здравља које је дало пристанак на медицинску мјеру у виду изјаве у писаном облику отпушта се уз план отпуста тог лица са одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра и/или из специјалне болнице уколико су престали здравствени разлози за спровођење медицинске мјере, а

у складу са прописом којим се уређују евиденције и статистичка истраживања у области здравствене заштите.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, лице са сметњама у менталном здрављу које није дало пристанак на медицинску интервенцију у виду изјаве у писаном облику отпушта се уз план отпуста тог лица са одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра и/или из специјалне болнице уколико су престали здравствени разлози за спровођење медицинске интервенције, а у складу са прописима којим се уређује ванпарнични поступак.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, лице са сметњама у менталном здрављу отпушта се уз план отпуста тог лица из завода за форензичку психијатрију у складу са прописима којим се уређује област кривичног поступка и извршење кривичних и прекршајних санкција.

(4) Копија отпусног писма лица са сметњама у менталном здрављу доставља се центру за заштиту менталног здравља.

ГЛАВА V

ПОВЈЕРЉИВОСТ ПОДАТАКА ИЗ МЕДИЦИНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И ЕВИДЕНЦИЈЕ ЛИЦА СА СМЕТЊАМА У МЕНТАЛНОМ ЗДРАВЉУ

Вођење медицинске документације и евиденције лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 44.

Медицинска документација и евиденција лица са сметњама у менталном здрављу води се у складу са законом којим се уређује евиденција и статистичка истраживања у области здравствене заштите.

Подаци из медицинске документације и евиденције лица са сметњама менталног здравља

Члан 45.

(1) Подаци из медицинске документације и евиденције лица са сметњама у менталном здрављу спадају у податке о личности у складу са прописима којим се уређује заштита личних података.

(2) Податке из става 1. овог члана обавезни су да чувају здравствени радници и здравствени сарадници који учествују у лијечењу лица са сметњама у менталном здрављу, као и друга лица запослена у здравственим установама, у складу са прописима којим се уређује заштита личних података, област здравствене заштите и кривичног законодавства.

Доступност медицинске документације и евиденције лица са сметњама у менталном здрављу

Члан 46.

(1) Подаци из медицинске документације могу се доставити суду и тужилаштву у складу са прописима којим се уређује кривични поступак.

(2) Подаци из медицинске документације могу се доставити органу старатељства у складу са прописима којим се уређује социјална заштита и породично-правни односи.

(3) Подаци из евиденције могу се доставити:

1) Фонду здравственог осигурања (у даљем тексту: Фонд),

2) Републичком заводу за статистику,

3) Институту.

(4) Медицинска документација из става 1. и евиденција из става 2. овог члана садржи само оне податке који су неопходни за остваривање сврхе због које се захтијева њено достављање.

ГЛАВА VI

СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА И ЖИВОТ У ДРУШТВЕНОЈ СРЕДИНИ

Социјална инклузија

Члан 47.

Социјална инклузија лица са сметњама у менталном здрављу остварује се кроз подизање на виши ниво со-

цијалног функционисања, менталног здравља и квалитета живота тог лица у породичној, радној и друштвеној средини, а с циљем деинституционализације.

Живот у друштвеној средини
Члан 48.

(1) Живот у друштвеној средини, као дио социјалне инклузије, пружа лицу са сметњама у менталном здрављу природније и подстицајније услове живота, учесталије и разноврсније свакодневне активности, повећану социјалну интеракцију и реинтеграцију, те могућност остваривања личне самосталности у знатно већој мјери него што је то могуће у издвојеној институционалној средини.

(2) Живот у друштвеној средини из става 1. овог члана остварује се кроз заштићене стамбене јединице за лица са сметњама у менталном здрављу.

(3) Посебан облик живота у друштвеној средини остварује се кроз хомопородични и хетеропородични смјештај.

Заштићена стамбена јединица
Члан 49.

(1) Заштићена стамбена јединица обезбјеђује смјештај лицу са сметњама у менталном здрављу који се на други начин не може збринути, а стање менталне сметње не захтијева задржавање, односно смјештај у специјалну болницу.

(2) Живот у заштићеној стамбеној јединици за лице са сметњама у менталном здрављу обезбјеђује се кроз:

- 1) заштићено становање и
- 2) становање уз подршку.

(3) Заштићено становање из става 2. тачке 1) овог члана обезбјеђује 24-часовни надзор и подршку здравствених радника и здравствених сарадника и стручних радника у области социјалне заштите у постојећим установама, над лицима са сметњама у менталном здрављу који живе у мањим групама и стамбеним јединицама и у којима уче о социјалним вјештинама и навикама с циљем припреме за самостални живот и реинтеграцију у друштвену средину.

(4) Становање уз подршку из става 2. тачке 2) овог члана обезбјеђује збрињавање лица са сметњама у менталном здрављу с циљем социјалне инклузије лица са сметњама у менталном здрављу, у којима стручна подршка зависи од потреба ових лица и није потребан 24-часовни надзор здравствених радника и здравствених сарадника и стручних радника у области социјалне заштите над лицима са сметњама у менталном здрављу.

Хомопородични и хетеропородични смјештај
Члан 50.

Хомопородични и хетеропородични смјештај је модел за смјештај и збрињавање лица са сметњама у менталном здрављу који се заснива на уговорном односу специјалне болнице у којој је лијечен и породице лица са сметњама у менталном здрављу или друге породице у којој би се лице са сметњама у менталном здрављу смјестило с циљем што квалитетније припреме за реинтеграцију у друштвену средину.

ГЛАВА VII

ЗАБРАНЕ У ЗАШТИТИ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

Забрана дискриминације
Члан 51.

Забрањен је сваки вид дискриминације грађанина и пацијента у заштити менталног здравља.

Забрана злоупотребе у заштити менталног здравља
Члан 52.

Забрањена је злоупотреба у заштити менталног здравља која се остварује кроз забрану злостављања, занемаривања, искоришћавања, стигматизације, злоупотребе, нехуманог или понижавајућег поступања према грађанину и пацијенту.

Забрана примјене психијатрије и стерилизације лица са сметњама у менталном здрављу
Члан 53.

Забрањена је примјена психијатрије и стерилизације у лијечењу лица са сметњама у менталном здрављу.

Забрана примјене електроконвулзивног лијечења
Члан 54.

Забрањена је примјена електроконвулзивног лијечења дјетета у заштити менталног здравља.

ГЛАВА VIII

НАДЗОР

Управни надзор
Члан 55.

Управни надзор над примјеном овог закона врши Министарство.

Инспекцијски надзор
Члан 56.

Инспекцијски надзор над примјеном овог закона врши здравствени инспектор у складу са законом којим се уређује област инспекција у Републици.

Овлашћења здравственог инспектора
Члан 57.

(1) У обављању инспекцијског надзора, поред овлашћења утврђених прописима којим се уређује област кривичног законодавства и инспекције, здравствени инспектор је овлашћен и да:

1) наложи вођење медицинске документације и евиденција прописаних овим законом,

2) наложи директору болнице, клиничког центра, специјалне болнице или завода за форензичку психијатрију да спроведе предложене мјере Комисије,

3) забрани сваки вид дискриминације грађанина и пацијента у заштити менталног здравља,

4) забрани злоупотребе грађанина и пацијента у заштити менталног здравља,

5) забрани примјену психијатрије и стерилизације у лијечењу лица са сметњама у менталном здрављу,

6) забрани примјену електроконвулзивног лијечења дјетета са сметњама у менталном здрављу,

7) забрани друге радње које су супротне овом закону и прописима донесеним на основу овог закона.

(2) Здравствени инспектор је у случајевима сумње на вршење радњи из т. 3), 4), 5) и 6) овог члана дужан да поднесе кривичну пријаву надлежном тужилаштву.

Надзор над радом здравствених установа
Члан 58.

Надзор над радом здравствених установа обухвата:

- 1) стручни надзор и
- 2) унутрашњи надзор.

Стручни надзор
Члан 59.

(1) Стручни надзор обавља се редовно и ванредно.

(2) Редован и ванредан стручни надзор из става 1. овог члана врши Министарство у складу са прописом којим је уређена здравствена заштита.

Унутрашњи надзор
Члан 60.

(1) Здравствена установа обавезно спроводи унутрашњи надзор над радом својих организационих јединица, као и над радом здравствених радника и здравствених сарадника.

(2) Директор здравствене установе из става 1. овог члана општим актом прописује начин обављања унутрашњег надзора.

Комисија за стручни надзор
Члан 61.

(1) Министар рјешењем именује комисију за редован стручни надзор, коју чине представници државних службеника запослених у Министарству.

(2) Министар рјешењем именује комисију за ванредан стручни надзор коју чине представници државних службеника запослених у Министарству и/или истакнутих стручњака из дјелатности психијатрије, уз заступљеност оба пола, на приједлог здравствене коморе.

(3) Чланови Комисије из ст. 1. и 2. овог члана немају право на накнаду.

(4) По обављеном стручном надзору из ст. 1. и 2. овог члана, комисија подноси извјештај министру о утврђеном стању и предлаже мјере које треба предузети ако такво стање није задовољавајуће.

(5) Министар доноси рјешење са роком за спровођење мјера из става 4. овог члана.

(6) Министар може привремено забранити обављање дјелатности психијатрије у здравственој установи, уколико у предвиђеном року не спроведе наложене мјере.

Услов за ванредни стручни надзор
Члан 62.

У ванредном стручном надзору, који спроводи комисија коју чине представници истакнутих стручњака у складу са чланом 61. став 2. овог закона, не могу учествовати лица са нижим стручним звањем од највишег стручног звања које има запослени у здравственој установи у којој се врши ванредан стручни надзор.

ГЛАВА IX

КАЗЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји правних лица
Члан 63.

(1) Новчаном казном од 10.000 КМ до 100.000 КМ казниће се правно лице за прекршај ако:

1) лицу са сметњама у менталном здрављу ускраћује, односно повређује права из чл. 15. и 16. овог закона,

2) не прибави пристанак на медицинску интервенцију лица са сметњама у менталном здрављу у виду изјаве у писаном облику (члан 31),

3) не омогући лицу са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност да се савјетује са лицем у које оно има повјерење (члан 31),

4) не прибави пристанак на медицинску интервенцију законског заступника лица са сметњама у менталном здрављу у виду изјаве у писаном облику (члан 31),

5) се лицу са сметњама у менталном здрављу које је повукло пристанак на медицинску интервенцију нису у писаном облику претходно објасниле посљедице престанка примјењивања медицинске интервенције (члан 35),

6) се родитељу, односно старатељу дјетета са сметњама у менталном здрављу, законском заступнику лица са сметњама у менталном здрављу којем је потпуно или дјелимично одузета пословна способност, а који повлачи пристанак на медицинску интервенцију нису у писаном облику претходно објасниле посљедице престанка примјењивања медицинске интервенције (члан 35),

7) не прати и не евидентира у медицинској документацији физичко и ментално стање лица са сметњама у менталном здрављу када је примјењено физичко ограничење кретања (члан 37),

8) здравствени радник позив не образложи у писаном облику (члан 38),

9) начелник одјељења психијатрије болнице, клинике за психијатрију клиничког центра, односно директор специјалне болнице и/или завода за форензичку психијатрију не достави образложење министарству надлежном за унутрашње послове (члан 38),

10) предузима клиничко истраживање над лицем са сметњама у менталном здрављу у супротности са чланом 41. овог закона,

11) забрани друге радње које су супротне овом закону и прописима донесеним на основу овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 1.000 КМ до 20.000 КМ.

(3) Правно лице, односно здравствена установа у којој се предузима клиничко истраживање над лицем са сметњама у менталном здрављу у супротности са чланом 41. овог закона, па тиме проузрокује знатније погоршање здравственог стања неког лица сноси кривичну одговорност у складу са прописима којима је уређена област кривичног законодавства.

Прекршаји физичких лица
Члан 64.

(1) Новчаном казном од 1.000 КМ до 10.000 КМ казниће се физичко лице за прекршаја ако:

1) поступи у супротности са чланом 20. овог закона,

2) поступи у супротности са чланом 35. овог закона,

3) поступи у супротности са чланом 37. овог закона,

4) поступи у супротности са чланом 38. овог закона,

5) поступи у супротности са чланом 39. овог закона.

(2) Одговорно лице у правном лицу, односно физичко лице које у здравственој установи одобри, односно спроведе клиничко истраживање над лицем са сметњама у менталном здрављу у супротности са чланом 41. овог закона па тиме проузрокује знатније погоршање здравственог стања неког лица сноси кривичну одговорност у складу са прописима којима је уређена област кривичног законодавства.

ГЛАВА X

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење правилника и програма
Члан 65.

(1) Министар ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донијети правилнике, којима прописује:

1) поступак опште процјене ризика и план праћења ризика лица са сметњама у менталном здрављу (члан 30),

2) заједничко планирање отпуста лица са сметњама у менталном здрављу (члан 42).

(2) Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети програм, којим прописује:

1) промоцију менталног здравља грађана у Републици за период од три године (члан 11).

Испуњавање услова у погледу степена и врсте стручне спреме
Члан 66.

Здравствени радник и здравствени сарадник који је по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона испуњавао услове који се односе на степен и врсту стручне спреме, односно који је стручно усавршавање стекао у образовним установама здравственог усмјерења, а код којих је промијењен назив стручне спреме, са својом стеченом стручном спремом може под једнаким условима као здравствени радник и здравствени сарадник из члана 26. ст. 2. и 3. овог закона обављати послове здравствене заштите у заштити менталног здравља.

Престанак важења Закона
Члан 67.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити лица са менталним поремећајима ("Службени гласник Републике Српске", број 46/04).

Ступање на снагу Закона
Члан 68.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-604/20
25. јуна 2020. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

1356

На основу Амандмана XI тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), д о н о с и м

У К А З

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА БЕСПЛАТНУ ПРАВНУ ПОМОЋ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Проглашавам Закон о остваривању права на бесплатну правну помоћ у Републици Српској, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Десетој редовној сједници, одржаној 25. јуна 2020. године, а Вијеће народа 6. јула 2020. године констатовало да се Закон о остваривању права на бесплатну правну помоћ у Републици Српској не односи на витални национални интерес ни једног од конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-1982/20
7. јула 2020. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Жељка Цвијановић, с.р.

ЗАКОН

О ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА БЕСПЛАТНУ ПРАВНУ ПОМОЋ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се право на бесплатну правну помоћ и утврђују корисници бесплатне правне помоћи, облици и субјекти надлежни за пружање бесплатне правне помоћи, поступак пружања бесплатне правне помоћи, услови и начин остваривања права на бесплатну правну помоћ, промијењене околности које наступе у поступку остваривања права на бесплатну правну помоћ и с тим у вези неоправдано одобрена бесплатна правна помоћ, трошкови заступања, као и надзор над примјеном закона и контрола у остваривању права на бесплатну правну помоћ.

Члан 2.

С циљем остваривања права на правично суђење и једнак приступ правди, физичком лицу које према свом имовинском стању није у могућности да оствари своје право пред судом или другим органима без штете по нужно издржавање себе и своје породице, обезбјеђује се бесплатна правна помоћ у складу са овим законом.

Члан 3.

(1) Права утврђена овим законом представљају минимум права, која се другим законима не могу умањивати.

(2) Одобрена бесплатна правна помоћ може се ограничити или престати пружати само из разлога који су прописани овим законом.

(3) Грађанин Републике Српске који оствари право на бесплатну правну помоћ у мјесту свог пребивалишта, има право на бесплатну правну помоћ било гдје на територији Републике Српске.

Члан 4.

Право на бесплатну правну помоћ подразумијева право корисника бесплатне правне помоћи на ослобађање од

плаћања трошкова судских или административних такса на поднеске и одлуке за које се те таксе плаћају.

Члан 5.

Корисник бесплатне правне помоћи, у складу са овим законом, може прије покретања судског поступка покушати своје право да оствари у поступку посредовања или у неком другом поступку вансудског рјешавања спора, ако за то постоје правни услови.

Члан 6.

Лице које оствари бесплатну правну помоћ по другом закону, не може остварити право на исти облик бесплатне правне помоћи у истој правној ствари у складу са овим законом.

Члан 7.

Право на бесплатну правну помоћ, у складу са овим законом, обезбјеђује се свим лицима, без обзира на национално, односно етничко поријекло, расу, боју коже, језик, вјерско или политичко увјерење, пол, полни идентитет, сексуалну оријентацију, здравствено стање, инвалидитет, држављанство, пребивалиште или друго лично својство.

Члан 8.

Средства за бесплатну правну помоћ обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

Члан 9.

У поступку одлучивања о захтјеву за одобравање бесплатне правне помоћи, примјењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није другачије прописано.

Члан 10.

Грамматички изрази употријебљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумијевају оба пола.

ГЛАВА II

КОРИСНИЦИ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

Члан 11.

(1) Право на бесплатну правну помоћ имају:

1) грађани Републике Српске и друга физичка лица која се налазе на територији Републике Српске, а који се идентификују као угрожене категорије у смислу члана 2. овог закона,

2) физичка лица која се налазе на територији Републике Српске, под међународном заштитом, у складу са међународним стандардом, а нарочито избјеглице, лица под привременим прихватом, жртве трговине људима, а који нису у стању да измирују трошкове правне помоћи,

3) физичка лица евидентирана код надлежног органа као лица која су претрпјела материјалну штету изазвану ванредном ситуацијом у Републици Српској, без обзира на услове прописане овим законом, ако им је због материјалне штете настале услед ванредне ситуације привремено или трајно угрожена егзистенција.

(2) Право из става 1. тачка 3) овог члана, физичко лице остварује до дана санирања материјалне штете изазване насталом ванредном ситуацијом у Републици Српској, што се доказује увјерењем органа који о томе води евиденцију, о чему се води рачуна приликом доношења рјешења о утврђивању права на бесплатну правну помоћ.

ГЛАВА III

ОБЛИЦИ ОСТВАРИВАЊА БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

Члан 12.

Бесплатна правна помоћ остварује се као:

1) опште обавјештење о правима и обавезама,

- 2) правни савјет и помоћ у попуњавању образаца,
- 3) правна помоћ у сачињавању свих врста писмена,
- 4) правна помоћ у поступцима мирног рјешавања спора (медијација) у складу са законом,
- 5) заступање на суду,
- 6) сачињавање апелација.

Члан 13.

(1) Опште обавјештење о правима и обавезама представља право на обавјештење о правима и обавезама из одређене правне области, начину и поступку остваривања одређеног права, као и о могућности вансудског рјешавања одређеног спора.

(2) Право на опште обавјештење у истом предмету може се остварити само једном.

(3) Право на опште обавјештење о правима и обавезама имају сва лица без обзира на критеријуме прописане овим законом.

Члан 14.

(1) Правни савјет и помоћ у попуњавању образаца представља детаљно обавјештење о начину и могућностима рјешавања одређеног правног питања у конкретној правној ствари.

(2) Надлежни орган за пружање бесплатне правне помоћи води евиденцију о датим правним савјетима.

(3) Право на правни савјет имају сва лица без обзира на критеријуме прописане овим законом.

Члан 15.

(1) Правна помоћ у сачињавању свих врста писмена представља сачињавање писмена којима се покреће поступак пред судом, другим органом или у поступку вансудског рјешавања спора, а које се односи на право, обавезу или интерес корисника бесплатне правне помоћи заснован на закону.

(2) Надлежни орган за пружање бесплатне правне помоћи води евиденцију о пруженој бесплатној правној помоћи у сачињавању свих врста писмена.

(3) Право на правну помоћ у сачињавању свих врста писмена имају сва лица без обзира на критеријуме прописане овим законом.

Члан 16.

Заступање на суду подразумијева предузимање процесних радњи у судским поступцима и поступцима за вансудско рјешавање спорова у складу са законом.

Члан 17.

Сачињавање апелација представља подношење апелације Уставном суду Босне и Херцеговине на обрасцу Уставног суда Босне и Херцеговине.

Члан 18.

Право на бесплатну правну помоћ, у складу са одредбама овог закона, остварује се у:

- 1) управном поступку - у дијелу који се односи на сачињавање жалби и ванредних правних лијекова,
- 2) управном спору,
- 3) парничном поступку,
- 4) ванпарничном поступку,
- 5) извршном поступку.

Члан 19.

Остваривање права на бесплатну правну помоћ не може се одобрити у поступцима:

- 1) уписа у судски регистар пословних субјеката, као и у другим поступцима код привредних судова,
- 2) регистрације предузетничке дјелатности,
- 3) регистрације удружења грађана или фондација,

4) прибављања локацијских услова и грађевинске дозволе, као и у другим правним радњама у вези са грађењем,

5) сачињавања приватних исправа и уговора (уговори, тестаменти, молбе, захтјеви, пуномоћи, друге приватне исправе и слично) осим ако је корисник права на бесплатну правну помоћ жртва насиља у породици.

ГЛАВА IV

СУБЈЕКТИ ОВЛАШЋЕНИ ЗА ПРУЖАЊЕ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

Члан 20.

(1) Орган надлежан за пружање бесплатне правне помоћи је Центар за пружање бесплатне правне помоћи (у даљем тексту: Центар).

(2) Право на пружање бесплатне правне помоћи, у кривичном и прекршајном поступку остварује се у складу са одредбама закона којим се уређује кривични поступак и закона којим се уређују прекршаји.

(3) Остваривање права на бесплатну правну помоћ, у складу са овим законом, не ограничава пружање правне помоћи другим службама, органима и организацијама основаним у складу са законом.

Члан 21.

(1) Организација и дјелокруг рада Центра прописују се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Центра, који доноси директор Центра.

(2) У јединицама локалне самоуправе, за које није основана канцеларија Центра, начин остваривања права на бесплатну правну помоћ прописује се Одлуком о начину остваривања права на бесплатну правну помоћ у јединицама локалне самоуправе, коју доноси Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада), на приједлог Министарства правде (у даљем тексту: Министарство).

(3) Право заступања у поступцима из члана 18. овог закона имају запослени у Центру који су овлашћени да се у складу са одредбама процесних закона у Републици Српској могу појављивати као пуномоћници у свим поступцима у којима се остварује право на бесплатну правну помоћ.

Члан 22.

(1) Право заступања у поступцима из члана 18. овог закона имају запослени у Центру који су дипломирани правници са положеним правосудним испитом и имају најмање двије године радног искуства на правним пословима након положеног правосудног испита.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, право заступања у поступцима из члана 18. тачка 1) овог закона имају запослени у Центру који су дипломирани правници са положеним стручним испитом за рад у републичким органима управе.

Члан 23.

Центар не може да одбије нити да ограничи пружање бесплатне правне помоћи, осим из разлога прописаних овим законом.

ГЛАВА V

ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА БЕСПЛАТНУ ПРАВНУ ПОМОЋ

Члан 24.

(1) Захтјев за остваривање права на бесплатну правну помоћ у поступку заступања подноси се Центру, на прописаном обрасцу, уз доказе о испуњавању услова за пружање бесплатне правне помоћи.

(2) Доказима из става 1. овог члана сматрају се: увјерење надлежног органа о незапослености, увјерење надлежног органа за социјални рад о подацима о којима води евиденцију, потврда о висини примања за запослена лица, увјерење надлежног пореског органа о укупно пријављеним приходима који подлијежу опорезивању за подносиоца захтјева и чланове његовог породичног домаћинства,

увјерење о редовном школовању, рјешење о пензионисању, пензиони чек, увјерење о инвалидитету, кућна листа, увјерење о посједовању, односно непосједовању непокретности, увјерење надлежног пореског органа о висини пореске обавезе, овјерена изјава о редовним и повременим примањима и приходима и друге исправе издате од надлежних органа.

(3) За тачност података уписаних у захтјеву, под материјалном и кривичном одговорношћу, одговара подносилац захтјева, са чим се упознаје приликом подношења захтјева, што потврђује својим потписом.

(4) Изглед и садржај обрасца из става 1. овог члана прописује се правилником.

(5) Правилник о изгледу и садржају обрасца за пружање бесплатне правне помоћи доноси министар правде (у даљем тексту: министар).

Члан 25.

Кориснику бесплатне правне помоћи коме је признато право на бесплатну правну помоћ у неком другом предмету у последњих шест мјесеци, приликом одлучивања о новом захтјеву поново се не утврђује испуњеност услова за одобравање бесплатне правне помоћи.

Члан 26.

(1) Ако се након подношења захтјева за пружање бесплатне правне помоћи провјером утврди да је подносилац захтјева навео нетачне податке, директор Центра доноси рјешење којим одбија захтјев за одобравање бесплатне правне помоћи.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана може се изјавити жалба Министарству у року од осам дана од дана достављања рјешења.

(3) У случају из става 1. овог члана, подносилац захтјева не може поново да поднесе захтјев за пружање бесплатне правне помоћи у року од шест мјесеци од дана доношења рјешења о одбијању захтјева.

Члан 27.

Бесплатна правна помоћ не одобрава се подносиоцу захтјева који је раније одустао од захтјева за остваривање бесплатне правне помоћи у истом предмету.

Члан 28.

(1) О праву на бесплатну правну помоћ одлучује директор Центра рјешењем без одгађања, а најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтјева.

(2) Рјешење о одобреној бесплатној правној помоћи важи до доношења правоснажне одлуке надлежног органа.

(3) Директор Центра рјешењем одобрава бесплатну правну помоћ и након доношења правоснажне одлуке надлежног органа ради изјављивања ванредних правних лијекова, само уколико је Центар заступао корисника права на бесплатну правну помоћ у поступку који је правоснажно окончан.

(4) Рјешење из става 2. овог члана обавезно садржи и дио који се односи на трошкове из члана 42. овог закона.

(5) На рјешење из става 3. овог члана, подносилац захтјева има право жалбе Министарству у року од осам дана од дана достављања рјешења.

(6) Центар је обавезан да током цијелог поступка обавјештава корисника бесплатне правне помоћи о свим фазама поступка.

Члан 29.

Директор Центра обавезан је да достави генералну пуномоћ судовима у Републици Српској о лицима овлашћеним за заступање у поступку пружања бесплатне правне помоћи.

Члан 30.

(1) Ако корисник бесплатне правне помоћи, након доношења рјешења којим му је одобрена бесплатна правна

помоћ промијени адресу становања, а о томе не обавјести Центар, не одазове се на позив Центра у року од 15 дана од дана пријема позива без оправданог разлога, изричито или прећутно у току поступка одбије сарадњу са Центром или на други начин покаже да нема интерес за даље коришћење одобрене бесплатне правне помоћи, директор Центра доноси рјешење, којим се укида рјешење о одобреној бесплатној правној помоћи и о томе обавјештава корисника бесплатне правне помоћи и надлежни орган пред којим се води поступак.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана корисник бесплатне правне помоћи има право жалбе Министарству у року од осам дана од дана достављања рјешења.

ГЛАВА VI

УСЛОВИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

Члан 31.

(1) Физичко лице стиче статус корисника бесплатне правне помоћи, под условом да испуњава сљедеће критеријуме:

- 1) финансијски критеријум,
- 2) критеријум личног својства или статуса пред надлежним органом,
- 3) критеријум очигледне основаности,
- 4) критеријум обавезности по посебним законима и међународним конвенцијама које обавезују Босну и Херцеговину.

(2) Уколико у истом поступку захтјев за остваривање права на бесплатну правну помоћ поднесу корисници са супротстављеним интересима, Центар заступа корисника који се први обрати са захтјевом, осим у случају из члана 35. став 1. тачка 7) овог закона.

Члан 32.

(1) Право на бесплатну правну помоћ по финансијском критеријуму остварују лица лошег имовинског стања.

(2) Лице лошег имовинског стања је лице које према свом општем имовинском стању и стању чланова своје породичне заједнице нема средстава да плати пуномоћника или радње пуномоћника, као и трошкове поступка без штете по нужно издржавање себе и своје породице и чији приход и приход чланова породичне заједнице у збиру не прелазе просјечну нето плату остварену на нивоу Републике Српске у претходној фискалној години.

(3) Основ за утврђивање права на бесплатну правну помоћ по финансијском критеријуму у породичној заједници са пет или више чланова су приходи и примања која у збиру не прелазе двије просјечне нето плате остварене у Републици Српској у претходној фискалној години.

(4) Члановима породице сматрају се лица која су као таква утврђена законом којим се уређују породични односи, а који са корисником бесплатне правне помоћи живе у породичној заједници и које је корисник бесплатне правне помоћи дужан да издржава.

Члан 33.

(1) Приходима, у смислу овог закона, не сматрају се примања по основу новчане помоћи, додатак за његу и друга примања за његу и помоћ, као и додатак за помоћ и његу другог лица, дјечји додатак, матерински додатак, помоћ за опрему новорођенчета, пронаталитетна накнада за трећерођено и четворорођено дијете, лична и породична инвалиднина, накнада родитељу-његователу дјетета са сметњама у развоју, примања по основу борачко-инвалидске заштите, борачки додатак, накнада за трошкове превоза, смјештаја и исхране дјете са сметњама у развоју у процесу образовања, трошкови превоза до посла и повратка са посла, накнада за исхрану у току рада (топли оброк), дневнице за службено путовање, стипендије и друга примања намијењена за омогућавање обуке и образовања, доходак од рада лица са посебним потребама која примају инсти-

туционалну његу, а који се добијају мимо критеријума који важе за редовно запослење, средства намијењена за санацију последица природних и других непогода, накнада за дијете у хранитељском односу коју прима породица подносиоца захтјева и примања по основу законског издржавања дјете.

(2) Из укупних прихода и примања подносиоца захтјева одбијају се рате кредита за прву стамбену јединицу породичног домаћинства, као и трошкови мјесечне закупнине за стан у којем живи подносилац захтјева са члановима породичне заједнице, под условом да има закључен и овјерен уговор о подстанарском односу.

(3) Приликом утврђивања права на бесплатну правну помоћ на основу финансијског критеријума не узима се у обзир приход и имовина оних чланова породице који су подносиоцу захтјева супротстављена странка у поступку.

Члан 34.

Корисник права на бесплатну правну помоћ не може бити лице из члана 32. овог закона, које у власништву или сувласништву има пословни простор или више од једне стамбене јединице, као и лице које има регистровану дјелатност.

Члан 35.

(1) Право на бесплатну правну помоћ по критеријуму личног својства или статуса пред надлежним органом, без обзира на утврђене финансијске критеријуме из члана 32. овог закона, имају:

1) дјеца у поступку остваривања права на законско издржавање и дјеца о чијим се правима, обавезама или интересима заснованим на закону одлучује у поступку пред судом, другим државним органом, односно јавном установом,

2) дјеца без родитељског старања,

3) чланови породица погинулих и несталих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске и добитници одликовања Војске Републике Српске,

4) жртве ратне тортуре,

5) незапослени демобилисани борци Војске Републике Српске,

6) корисници новчане помоћи, у складу са прописима којима се уређује област социјалне заштите,

7) жртве насиља у породици којима се даје приоритет при одобравању бесплатне правне помоћи у односу на другог подносиоца захтјева у брачним и породичним поступцима,

8) лица са инвалидитетом, без обзира на узрок и вријеме настанка инвалидности,

9) лица са одузетом пословном способношћу и душевно оболела лица смјештена у здравствене установе,

10) лица са четворо или више дјеце, све док су дјеца на редовном школовању,

11) лица која пријављују корупцију у поступцима заштите пријавиоца корупције,

12) лица којима је то право утврђено другим законима Републике Српске.

(2) Орган који поступа по пријави за насиље у породици обавезан је да упозна жртву насиља у породици са правом на бесплатну правну помоћ и о томе одмах обавијести Центар ради предузимања радњи прописаних законом.

Члан 36.

Приликом одлучивања о захтјеву за пружање бесплатне правне помоћи, Центар цијени све околности и чињенице о захтјеву, те да ли је очигледно основан предмет у вези са којим је поднесен захтјев.

Члан 37.

(1) Предмет у вези са којим је поднесен захтјев за пружање бесплатне правне помоћи сматра се очигледно неоснованим, те се бесплатна правна помоћ не одобрава:

1) ако се из захтјева, доказа и чињеница на којима се захтјев заснива очигледно може закључити да је такав захтјев неоснован, или

2) ако је ријеч о неоправданом вођењу поступка.

(2) Сматра се да је у питању неоправдано вођење поступка када је подносилац захтјева у очигледном несразмјеру са стварним изгледом на успјех, као и када жели да води поступак ради постизања сврхе која је супротна начелима поштења и морала.

Члан 38.

Бесплатна правна помоћ пружа се и лицима која на ту помоћ имају право по посебним законима или по међународним конвенцијама које обавезују Босну и Херцеговину.

ГЛАВА VII

ПРОМИЈЕЊЕНЕ ОКОЛНОСТИ, ПОСТУПАК ЗБОГ НЕОПРАВДАНО ОДОБРЕНЕ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ И ТРОШКОВИ ЗАСТУПАЊА

Члан 39.

(1) Корисник бесплатне правне помоћи, у периоду од одобравања бесплатне правне помоћи до окончања поступка, дужан је да обавјештава Центар о промјенама свих чињеница и околности које су од утицаја за остваривање права на бесплатну правну помоћ, о чему се странка обавјештава приликом подношења захтјева.

(2) Промјене из става 1. овог члана, корисник бесплатне правне помоћи мора да пријави одмах, а најкасније у року од осам дана од дана сазнања за промјене.

Члан 40.

(1) Када Центар утврди да су наступиле околности које указују да корисник бесплатне правне помоћи више не испуњава услове за коришћење права на бесплатну правну помоћ, или их испуњава за неки други облик те помоћи, покреће по службеној дужности поступак утврђивања постојања услова за даље коришћење бесплатне правне помоћи.

(2) Након спроведеног поступка којим је утврђено да корисник бесплатне правне помоћи не испуњава услове за коришћење права на бесплатну правну помоћ, директор Центра доноси рјешење, којим се укида рјешење о одобреној бесплатној правној помоћи, без одгађања, а најкасније у року од осам дана од дана окончања поступка из става 1. овог члана.

(3) Против рјешења из става 2. овог члана може се изјавити жалба Министарству у року од осам дана од дана доштавања рјешења.

Члан 41.

(1) Као неоправдано одобрена бесплатна правна помоћ сматра се већ остварена бесплатна правна помоћ која је била одобрена на основу нетачних података, података које је подносилац прећутао или је бесплатна правна помоћ неосновано коришћена усљед скривања промјене чињеница и околности из члана 39. овог закона.

(2) У случају из става 1. овог члана, корисник бесплатне правне помоћи дужан је да надокнади трошкове неоправдано одобрене бесплатне правне помоћи.

(3) Трошкови поступка неоправдано одобрене бесплатне правне помоћи представљају трошкове који настану у сачињавању поднесака, исправа, давању правних савјета и мишљења и других радњи које се у поступку појављују, као и трошкове који у раду и у вези са радом настану за субјекте овлашћене за пружање бесплатне правне помоћи.

(4) Трошкови из става 3. овог члана не могу бити нижи од 20 КМ нити виши од 2.000 КМ.

(5) Уредбу о висини и накнади трошкова неоправдано одобрене бесплатне правне помоћи доноси Влада Републике Српске.

(6) Центар, уз претходно прибављено мишљење Правобранилаштва Републике Српске, и корисник бесплатне

правне помоћи коме је бесплатна правна помоћ неоправдано одобрена могу да закључе споразум о начину измирења трошкова из овог члана.

(7) У случају да корисник коме је неоправдано одобрена бесплатна правна помоћ не прихвати споразум из става 6. овог члана, или не надокнади трошкове неоправдано одобрене бесплатне правне помоћи, Центар доставља Правобранилаштву Републике Српске захтјев за покретање поступка пред надлежним судом.

Члан 42.

(1) Трошкови заступања корисника бесплатне правне помоћи који настану у судском поступку обрачунавају се у складу са законом којим се тај поступак уређује.

(2) Ако су кориснику бесплатне правне помоћи досуђени трошкови поступка, корисник је дужан да износ наплаћених трошкова уплати у корист буџета Републике Српске.

(3) Ако је кориснику бесплатне правне помоћи досуђена нека имовина или приход, осим имовине и прихода који се према одредбама овог закона изузимају, или се током поступку утврди да су се финансијске прилике корисника бесплатне правне помоћи, или чланова његовог породичног домаћинства битно измијениле тако да је у могућности потпуно или дјелимично да врати бескалатне трошкове за пружену бесплатну правну помоћ (наследство, поклон, промјена посла, добитак на играма за срећу), корисник бесплатне правне помоћи је дужан да уплати износ трошкова Центра у корист буџета Републике Српске, а који се обрачунавају у складу са Уредбом из члана 41. став 5. овог закона.

Члан 43.

Ако корисник бесплатне правне помоћи изгуби спор за чије му је вођење одобрено право на бесплатну правну помоћ, корисник не надокнађује трошкове пружања бесплатне правне помоћи.

ГЛАВА VIII

НАДЗОР НАД ПРИМЈЕНОМ ЗАКОНА И КОНТРОЛА ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА БЕСПЛАТНУ ПРАВНУ ПОМОЋ

Члан 44.

Надзор над примјеном овог закона врши Министарство.

Члан 45.

(1) Надзор над савјесним и стручним пружањем бесплатне правне помоћи обавља орган пред којим се поступак води и пред којим корисник бесплатне правне помоћи остварује право на бесплатну правну помоћ и Министарство.

(2) Под несавјесним и нестручним пружањем бесплатне правне помоћи сматра се пропуштање одређених радњи или рокова, као и предузимање радњи супротно општим правилима струке и професије усљед којих корисник бесплатне правне помоћи није остварио своје право.

(3) Када орган пред којим се води поступак и пред којим корисник бесплатне правне помоћи остварује право на бесплатну правну помоћ утврди да је правна помоћ пружена несавјесно или нестручно, о томе одмах обавјештава Министарство.

(4) Министарство, по пријему обавјештења из става 3. овог члана, спроводи поступак и утврђује постојање одговорности у складу са законом којим се уређују права и обавезе државних службеника.

ГЛАВА IX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

(1) У року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, Влада доноси Одлуку о начину остваривања права на

бесплатну правну помоћ у јединицама локалне самоуправе (члан 21. став 2).

(2) У року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, Влада доноси Уредбу о висини и накнади трошкова неоправдано одобрене бесплатне правне помоћи (члан 41. став 5).

(3) У року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, министар доноси Правилник о изгледу и садржају обрасца за пружање бесплатне правне помоћи (члан 24. став 5).

Члан 47.

Поступци који су започети а нису окончани до ступања на снагу овог закона, наставиће се и окончати по одредбама оног закона који је повољнији за подносиоца захтјева.

Члан 48.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о бесплатној правној помоћи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 120/08, 89/13 и 63/14).

Члан 49.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-602/20
25. јуна 2020. године
Бањалука

Председник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

1537

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СУДСКИМ ТАКСАМА

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о судским таксама, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Десетој редовној сједници, одржаној 25. јуна 2020. године, а Вијеће народа 6. јула 2020. године констатовало да се Закон о измјенама и допунама Закона о судским таксама не односи на витални национални интерес ни једног од конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-1986/20
7. јула 2020. године
Бањалука

Председник
Републике,
Жељка Цвијановић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СУДСКИМ ТАКСАМА

Члан 1.

У Закону о судским таксама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 73/08, 49/09, 67/13, 63/14 и 66/18) у члану 10. у ставу 2. у тачки г) послје ријечи: "ратне тортуре" ријеч: "и" брише се и додаје запета.

У тачки д) послје ријечи: "због корупције" додају се запета и нове т. њ) и е), које гласе:

"ђ) на поднеске и одлуке суда у свим поступцима које воде лица за заштиту права на суђење у разумном року,

е) на поднеске и одлуке суда у свим поступцима које воде корисници бесплатне правне помоћи".

Члан 2.

У члану 11. досадашњи ст. 6 и 7. постају ст. 1. и 2.

Члан 3.

У члану 12. ст. 2. и 3. мијењају се и гласе:

“(2) Суд може одлуком, на захтјев таксеног обвезника, у писаној форми, ослободити од плаћања таксе таксеног обвезника без обзира на услове прописане овим законом, ако је евидентиран као лице које је претрпјело материјалну штету изазвану ванредном ситуацијом у Републици Српској и ако му је због материјалне штете настале услед ванредне ситуације у Републици Српској привремено или трајно угрожена егзистенција.

(3) Право из става 2. овог члана таксени обвезник остварује до дана санирања материјалне штете изазване насталом ванредном ситуацијом у Републици Српској, што се доказује увјерењем органа који о томе води евиденцију, а о чему ће се водити рачуна приликом доношења одлуке о ослобађању од обавезе плаћања таксе.”.

Члан 4.

У члану 16. став 3. мијења се и гласи:

“(3) Неплаћену таксу у случајевима из става 1. овог члана суд уноси у попис такса и по завршетку поступка поступа у складу са чланом 32. овог закона.”.

Члан 5.

У члану 35. број 1 у обостраној загради брише се.

Члан 6.

У Прилогу Закона у Таксеној тарифи V - Упис у судски регистар, Тарифни број 20. мијења се и гласи:

“1. За рјешење о упису оснивања удружења и фондација плаћа се такса у износу од 300 КМ.

2. За рјешење о упису оснивања дијелова удружења и фондација плаћа се такса у износу од 200 КМ.

3. За рјешење о упису лица овлашћеног за заступање удружења и фондација плаћа се такса у износу од 150 КМ.

4. За рјешење о уписима који нису обухваћени т. 1, 2. и 3. овог тарифног броја плаћа се такса у износу од 150 КМ по једном упису.

5. За захтјев за брисање уписа из судског регистра плаћа се такса у износу од 100 КМ.

6. За рјешење о захтјеву за брисање уписа из судског регистра плаћа се такса у износу од 100 КМ.

7. Ако се једним поднеском тражи више уписа, плаћа се такса за сваки упис посебно.

8. За жалбу на рјешење донесено у поступку уписа у судски регистар плаћа се такса у износу од 200 КМ.”.

Послије Тарифног броја 20. додаје се нови Тарифни број 20а, који гласи:

“Тарифни број 20а.

1. За рјешење о упису промјене података привредног друштва и другог субјекта уписа, као и дијелова привредног друштва и другог субјекта уписа плаћа се такса у износу од 135 КМ по једном упису.

2. За рјешење о упису статусне промјене и промјене правне форме привредног друштва плаћа се такса у износу од 135 КМ.

3. За рјешење о брисању уписа привредног друштва и другог субјекта уписа, као и дијелова привредног друштва и другог субјекта уписа плаћа се такса у износу од 50 КМ.

4. За рјешење о резервацији пословног имена плаћа се такса у износу од 20 КМ.

5. Ако се једним поднеском тражи више уписа, плаћа се такса за сваки упис посебно.

6. За жалбу на рјешење донесено у поступку уписа привредног друштва и другог субјекта уписа, као и дијелова привредног друштва и другог субјекта уписа у судски регистар плаћа се такса у износу од 100 КМ.”.

Тарифни број 21. мијења се и гласи:

“1. За достављање уписаних података ради објављивања у ‘Службеном гласнику Републике Српске’ плаћа се такса у износу од 50 КМ.

2. Изузетно од тачке 1. овог тарифног броја за достављање уписаних података привредног друштва и другог субјекта уписа, као и дијелова привредног друштва и другог субјекта уписа, ради објављивања у ‘Службеном гласнику Републике Српске’ плаћа се такса у износу од 40 КМ.

3. За објављивање података чије је уписивање тражено једним поднеском плаћа се само једна такса из овог тарифног броја.”.

Члан 7.

У Прилогу Закона у Таксеној тарифи VII - Посебни случајеви, Тарифни број 24. и Тарифни број 25а. бришу се.

Члан 8.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 02/1-021-606/20
25. јуна 2020. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

САДРЖАЈ

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1353	Закон о високом образовању.....	1
1354	Закон о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске	25
1355	Закон о заштити менталног здравља.....	32
1356	Закон о остваривању права на бесплатну правну помоћ у Републици Српској.....	43
1357	Закон о измјенама и допунама Закона о судским таксама	47
	ОГЛАСНИ ДИО	16 страна

